

ПОЛИТИКИН

15. 10. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН

БРОЈ
1607

ЗАБАВНИК

СНАГАТОРИ, БИВШИ И САДАШЊИ

ДИЖЕМ ТОНУ
КО БОМБОНУ

СТР. 10-11

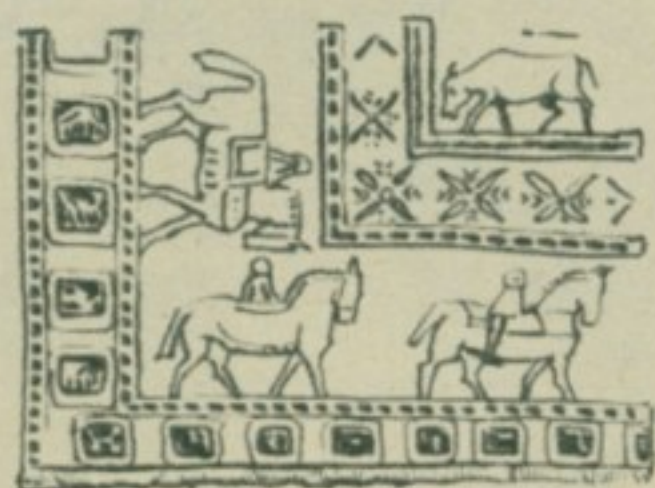
Фирма

Веровати или не!

МАСОВНО ИСЕЉАВАЊЕ

ДОГОДИЛО СЕ 1339. У ЊУ ДЕЛХИЈУ ПО НАРЕДБИ ЦАРА МОХАМЕДА КОЈИ ЈЕ ОД ЈЕДНОГ ЖИТЕЉА ДОБИО АНОНИМНО ПИСМО У КОМЕ ГА ЈЕ ОПТУЖИО ЗА ЛОШУ ВЛАДАВИНУ. ЦАР ЈЕ ТАДА НАРЕДИО ДА СВЕ ЖИВО НАПУСТИ ГРАД И ПРЕСЕЛИ СЕ У ДАУЛАТАБАД УДАЉЕН ОКО ХИЉАДУ КИЛОМЕТАРА. ПУТОВАЊЕ ЈЕ ТРАЈАЛО 40 ДАНА И СТОТИНЕ ЉУДИ ЈЕ УМРЛО ОД ГЛАДИ И УМОРА.

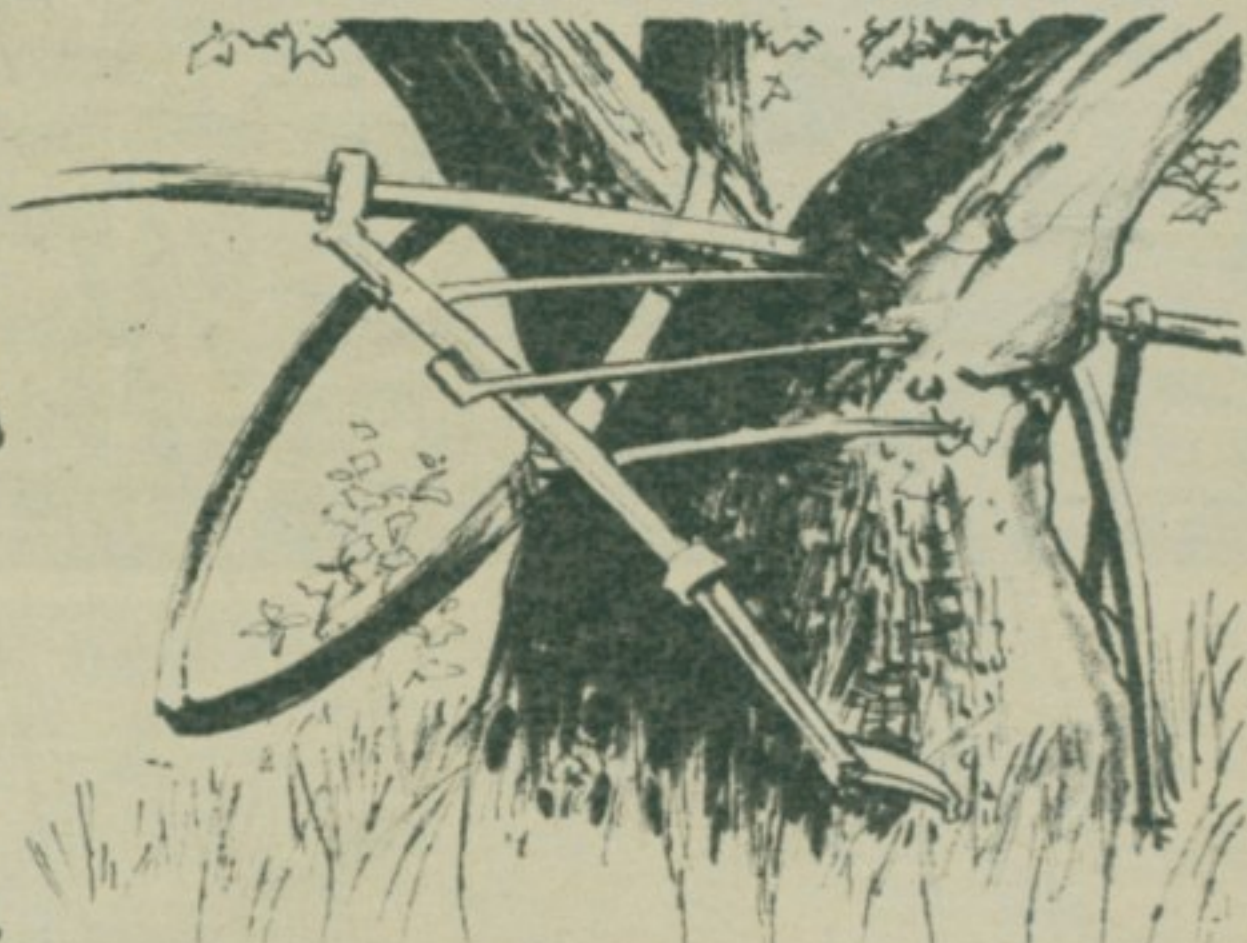

НАЈСТАРИЈИ ТЕПИХ НА СВЕТУ

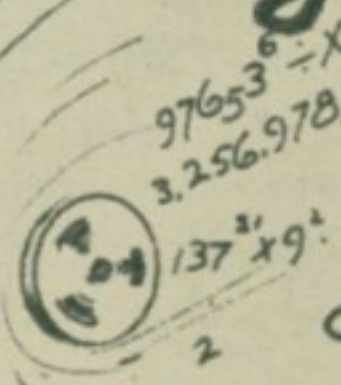
ПРОНАЂЕН ЈЕ У СИБИРУ. САВРШЕНО ЈЕ ОЧУВАН ЈЕР ЈЕ 2400 ГОДИНА БИО ПОД ЛЕДОМ.

ПЕДЕСЕТ ГОДИНА СТАРО ДРВО

У НИЛСВИЛУ (САД) РАСТЕ КРОЗ НАПУШТЕНА КОЛА.

Суперкомпјутери

МОГУ ДА ОБАВЕ 100 000 000 АРИТМЕТИЧКИХ ОПЕРАЦИЈА У ЈЕДНОЈ СЕКУНДИ.

ЧАРОВНИ МЕДИНСКИ ПРСТЕН

ЗА КОЈИ СЕ ВЕРОВАЛО ДА ЛЕЧИ ГРЧЕВЕ У СТОМАКУ, ПРВИ БРИТАНСКИ ВЛАДАРИ СТАВЉАЛИ СУ НА РУКУ СВОЈИМ ОБОЛЕЛИМ ПОДАНИЦИМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● реч вулкан потиче од имена острва Вулкано у Средоземном мору који је у ствари угашен вулкан.

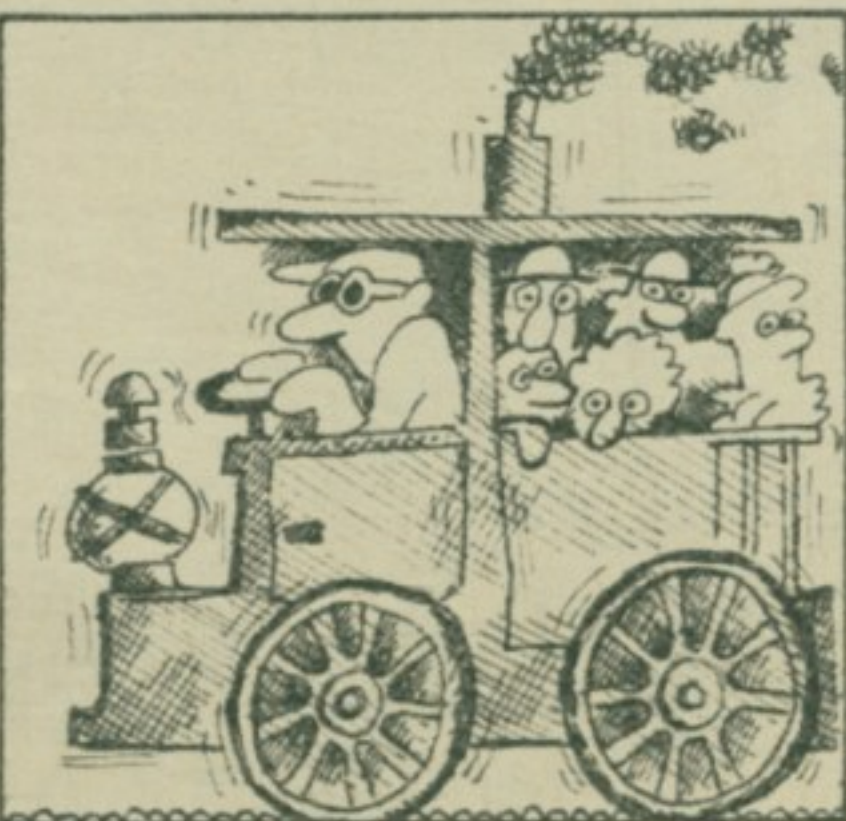

●●● године 1968. недалеко од Мандалија (Ирак) откривени су остаци најстаријег канала за који се зна. Истраживања су показала да је био прокопан отприлике 5000 година пре наше ере.

●●● од свих народа Французи највише једу сир. Просечан Француз поједе око 14 килограма сира годишње.

●●● језик са највише сугласника, чак 80, је убици којим се говори на Кавказу. Најмање сугласника, само шест, има ротокас, језик домородачког племена које живи на једном од Соломонових острва у Тихом океану. Највише самогласника има саданг, језик којим се говори у средњем делу Вијетнама: има 55 међусобно различитих самогласничких гласова. Најмање самогласника, само два, имају кавкаски језици абаски и кабардински.

●●● прва редовна аутобуска линија на свету отворена је 12. априла 1903. између железничке станице у Истбурну и градића Мидса, у Енглеској.

●●● полиција у Фиренци ухватила је лопова који је опљачкао једног немачког туристу и извела га пред суд где му је суђено по протоколу, уз саслушање сведока и званично доношење пресуде, а затим га је упутила у централни затвор у Риму где га је чекало петомесечно тамновање — све у року од четрдесет минута.

●●● стонога с највише ногу је врста чији је латински назив Himantarium gabrielis. Живи у јужној Европи, а одрасли примерци имају од 170 до 177 пари ногу.

●●● видљива дужина муње се веома разликује. Тако у планинским подручјима, када су облаци ниски, муња може да буде краћа и од 90 м, а у равницама и када су облаци веома високо, дужина муње која се

креће у смеру облака — земља понекад износи и 6 км. Забележени су изузетни случајеви када је дужина муње износила чак 32 км.

●●● стручњаци предсказују да ће у веома блиској будућности телефон претрпети знатне измене. На тим изменама увелико раде конструктори фирме „Сименс“. Нови телефон неће имати гајтан, звоно, ни микрофон, већ ће бити повезан мрежом невидљивих инфрацрвених зрака који ће омогућавати вођење разговора.

●●● у Француској може да се купи апарат који спречава спавање за воланом. Ту малу справу треба само затакнути за уво, а њен аларм ће се огласити у тренутку кад возач задрема и глава му се нагне под одређеним углом.

**ЗНАО СЕ ТАЧАН ДАТУМ
ПА И САТ КАД ЈЕ НА ДНО
ОТИШАО БРОД — ПОНОС
БРИТАНСКЕ ФЛОТЕ ОД
ПРЕ ЧЕТИРИ СТОЛЕЋА.
ТЕК ОВИХ ДАНА БИЋЕ
ИЗВУЧЕН, МАДА ОСТАЈЕ
МИСТЕРИЈА ЗАШТО ЈЕ
ПОТОНУО.**

Када је још 1966. године британски историчар Александар Мек Ки пронашао једну географску карту своје земље из 19. века, на њој је био означен крстић у мору одмах крај Портсмута. Не одштампан него уписан руком, црвеним мастилом. Благо? Могло би бити: крстић је означавао место на којем је четири века раније потонуо брод „Мери Роуз“.

Тај једрењак са четири катарке био је понос тадашњег енглеског краља Хенрија VIII. Изграђен почетком 16. века био је намењен рату са Француском. У тренутку када је потонуо — забележено је: 19. јула 1545. у 14 часова, у јеку портсмутске битке, на њему се налазило 90 топова и 700 војника уместо четири стотине за колико је био предвиђен! Зашто их се толико укрцало остаће можда и даље тајна, мада „Мери Роуз“ ускоро треба да поново угледа светлост дана.

Неочекивани предмети

Рониоци су још пре 150 година успели да пронађу „Мери Роуз“ у муљу, на петнаестак метара дубине и на свега миљу (око 1800 метара) од обале. Иако то није велика дубина, тада се није могло ни помислити да се брод извлачи, па је остао тамо где је лежао још од времена Хенрија VIII. Међутим, чим је Александар Мек Ки пронашао ону карту, британски историчари су се заинтересовали за некадашњи понос британске флоте и убрзо је основано акционарско друштво за његово истраживање.

Од тада до 1978. године са једног катамарана (брод са два корита који је стабилнији на таласима) стотине гњураца — добровољаца спуштало се у мутно и ледено море крај Портсмута чија температура лети износи 13 а зими 6 степени! Међутим, показало се да храброст тих људи жаба није била узалудна: „Мери Роуз“ је представљала праву ризницу, а у историјском погледу — неочекивани дар, како се изразила археолог Маргарет Рул, руководилац целе акције.

Почев од првог топа који је извучен 1971. из дана у дан, из месеца у месец израђали су предмети очувани у муљу као да им четири века ништа нису наудила... Више од 13 хиљада предмета! Храстове даске, кожна обућа или делови одеће војника, калајно посуђе, нађене су и коскице понете у неком војничком цепу (да се прекирати време планиране а никад остварене пловидбе преко Ламанша?), цепни пешчани сатови предивне израде, кожна торбица бродског лекара у којој је пронађен један шприц и теглице од лекова, све до дрвеног чешља у кожној футроли.

Маргарет Рул снимљена на месту где под морем лежи „Мери Роуз“. На мањој слици лево види се макета тог једрењака, а десно кожна ципела британског војника из доба Хенрија VIII

ОТКРИЋЕ СА СТАРЕ МАПЕ

Археолози су, по речима Маргарет Рул, добили невероватно богатство предмета које ће одједном дочарати живот Енглеске из времена Тјудора, када је ренесанса захватала и тај најзападнији део Европе.

Али, тек предстоји конзервација, а њен успех није сасвим извесан.

Из мора у фрижидер

У чему је проблем конзервације, питали смо доктора Ненада Камбија, директора Археолошког музеја у Сплиту који се бави управо подморском археологијом. Он каже:

— Органске материје, ма како биле добро очуване у морском муљу, ипак пропадају и проблем је како их трајно сачувати. „Мери Роуз“ и предмети са ње били су затрпани на дну Ламанша који спада у хладна мора и само због тога пронађени су у тако добром стању. Наиме, у хладним морима нема морских црва који разједају дрво. Међутим, има других живих организама који су се увукли и процес конзервирања биће доста сложен.

За сада се предмети са „Мери Роуз“ чувају у фрижидеру умотани у најлонске и конзервирају се полако и стрпљиво, један по један. Када прођу све процесе у лабораторији, одлазе у руке стручњака, али и многих добровољаца који учествују у овој великој акцији спасавања свега што се на тако чудесан

начин одржало четири stoleћа. Тако болничарка Дафне свако поподне проводи у шивењу распаднутих кожних ципела и торбица. За годину дана она је, како се стручно каже, реконструисала само шест ципела и две торбице јер њен посао тражи изузетну стрпљивост и педантност.

Неки предмети су већ изложени у тврђави Саутси у Портсмуту, која је била замак Хенрија VIII а други чекају свој ред. Главни догађај и крај овог подвига британских археолога и гњураца биће само вађење брода предвиђено управо за овај месец.

Конзервирање траје годинама

Како ће уопште бити извучена на обалу „шкољка“ тешка 50 тона? Зар се неће распасти? Како ће се конзервирати? Сва та питања извиру и поред тога што је данашња техника омогућила радове и на много већим дубинама него што је 15 метара.

Доктор Камби је објаснио како се у принципу изводе такви потхвати: најпре брод помоћу кесона мора да се мало подигне од дна и тек тада ће моћи да се испита у каквом је стварно стању и на којим местима даске или ребра морају да се ту, на лицу места, ојачају како се брод не би распао док га извлаче. Биће то тежак посао јер је море крај Портсмута веома мутно и рониоци који су до сада радили на „Мери Роуз“ изјавили су да често нису могли да

угледају олупину ни на педесет центиметара даљине!

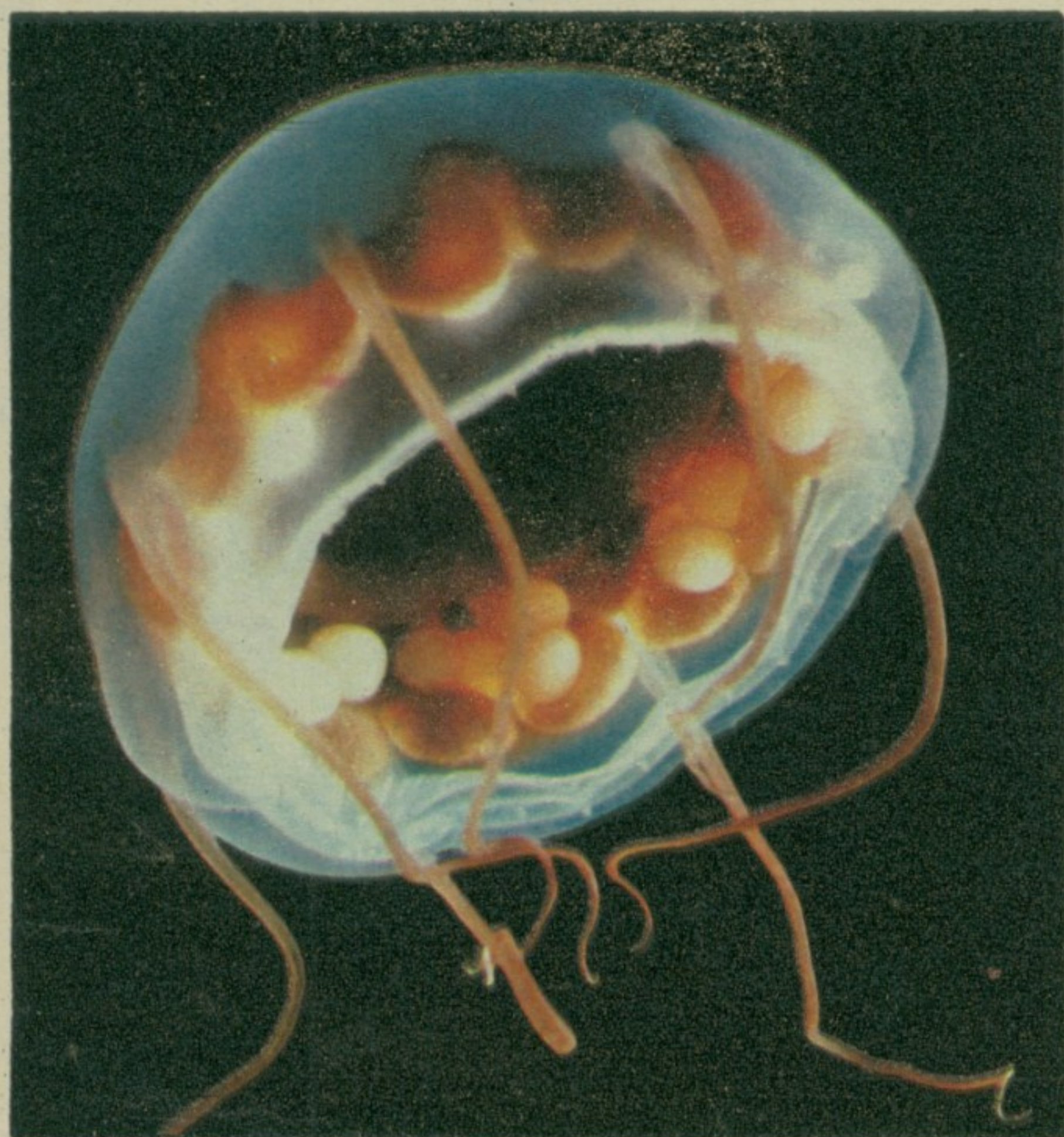
Када се тако одигнут и привремено окрпљен брод, колико је могуће, испразни од муља (да би лакше испливао), изнад њега ће се поставити бродови са огромним дизалицама са којих ће се спустити челичне сајле. Њих ће рониоци омотати испод трупа брода, пажљиво и чврсто и тако ће „Мери Роуз“ бити извучена.

А кад брод Хенрија VIII буде довучен у Портсмут и извучен на обалу, предстоји одлучујући део посла: конзервирање. Мораће прво да буде потопљен у формалин како би се уништили живи организми, а потом ће се вршити десалинизација (испирање од соли). Све то обавља се у базену који мора бити толики да у њега стане цео брод. Када инструменти покажу да у води која се стално мења нема више ни трага соли, предстоји сушење нарочитим феновима, па намакање у хемикалије које ће послужити да дрво заувек остане чврсто... Процес траје годинама.

После чувеног викингског брода „Васа“ који су Швеђани на сличан начин извукли и конзервирани, ово ће бити још један јединствен музејски експонат на свету и сигурно је да ће многи туристи, не само Британци, пожелети да виде „Мери Роуз“ кад једном буде изложена, највероватније у самом Портсмуту.

ЧУДЕСАН ВОДЕНИ СВЕТ

ЖИВ ПЛАНКТОНИ

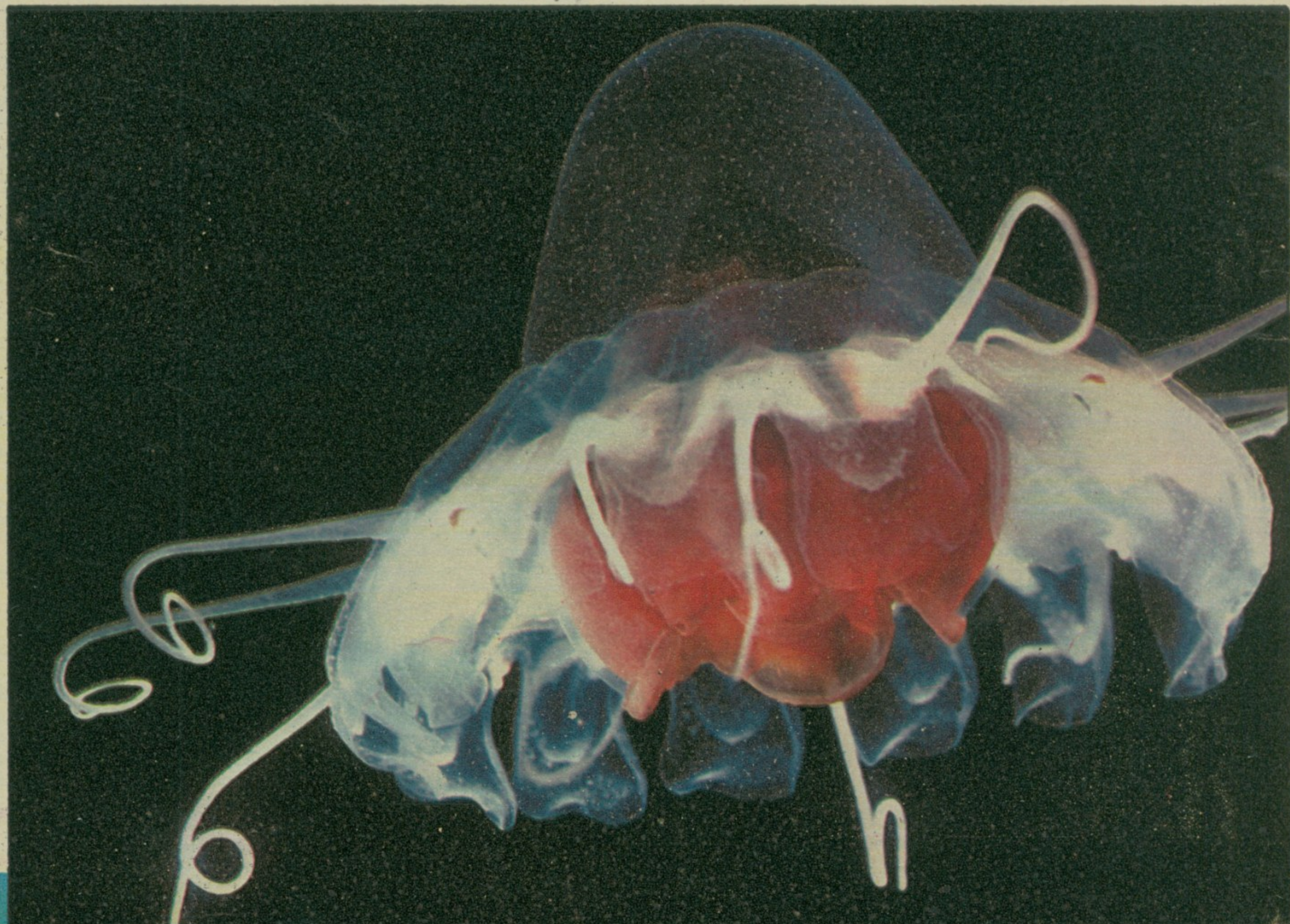

Најпознатија холивудсна представа на води, снимљена још 1952. године, звала се «Сирена од милион долара». Али, тај спентаил, нану упућени, не може се ни поредити са оним што се свакодневно догађа у океанима широм света. Милијарде фантастичних морских створења лепршају својим праменастиим нрестима и плутају осетљивим пипцима у непрестаном подводном балету. Кореографију нретања ових нежних животиња и биљана исписују водене струје; отуда и потиче име планктон (на грчком, планктос — тумарало, снитница).

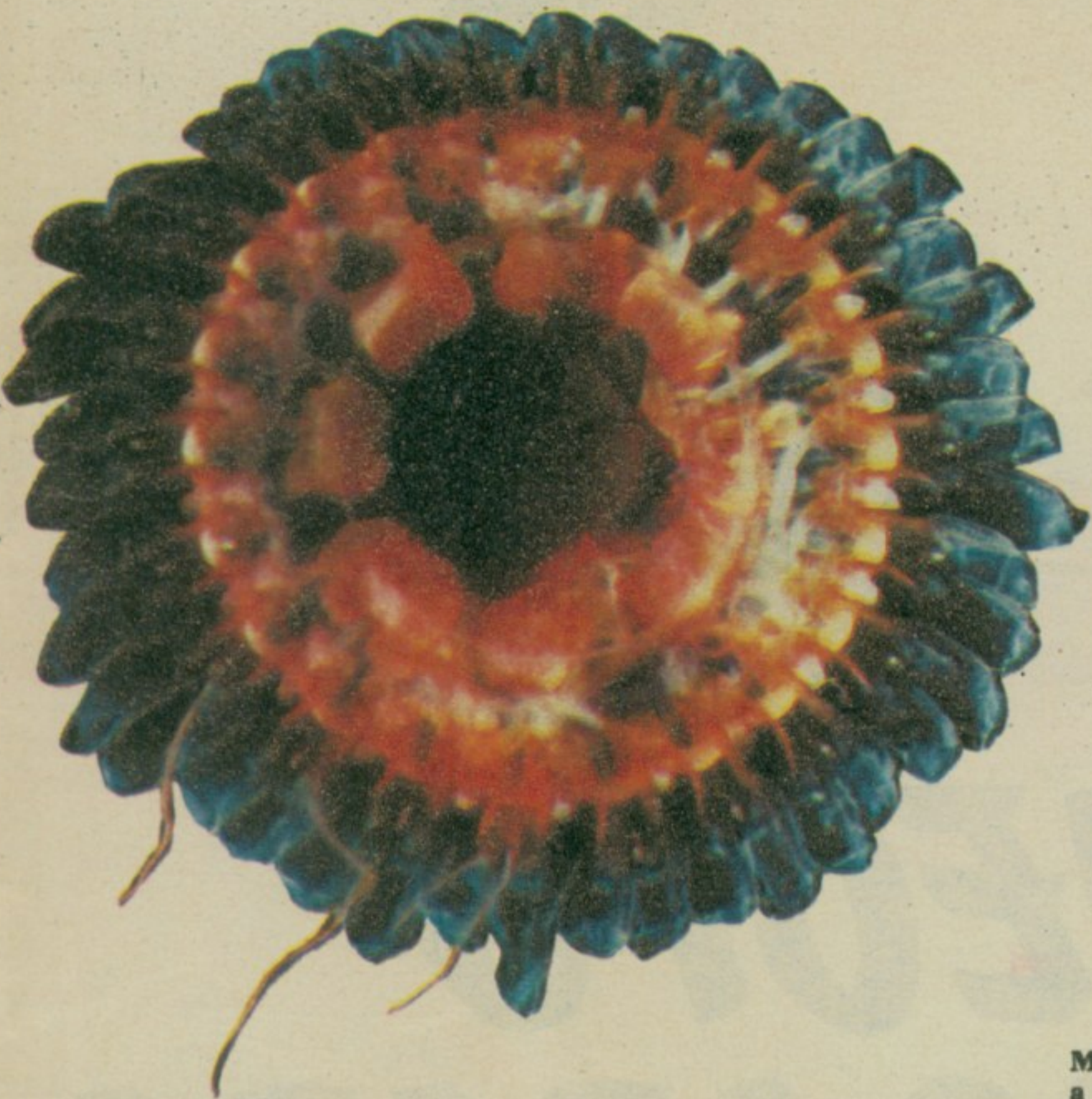
Планктони су и те дано разноврстан свет: од микроскопских организама до створења дугачких готово пола метра. Њихова нрхна грађа чини их тешким за проучавање јер, нада се, рецимо, скупе у мреже, испидају се у номадиће. У аваријуму могу да преживе свега неколико дана пре него што ударе у зид и распадне се. Данас, међутим, биолози подморницама и у специјалној ронилачној одећи одлазе у походе да би их затекли и проучили у њиховој природној средини. Резултати њиховог истраживања сада су пред нама, заправо фотографије једног чудесног подводног света о коме смо до скоро тано мало знали.

Nausithoe: Ова медуза је врло чест гост готово свих океана — беле лоптице у стомаку представљају полне органе.

Periphylla periphylla: Нађена на дубини од четири стотине метара у специјалној воденој посуди подигнута је на брод и фотографисана; црвени део чини стомак са храном.

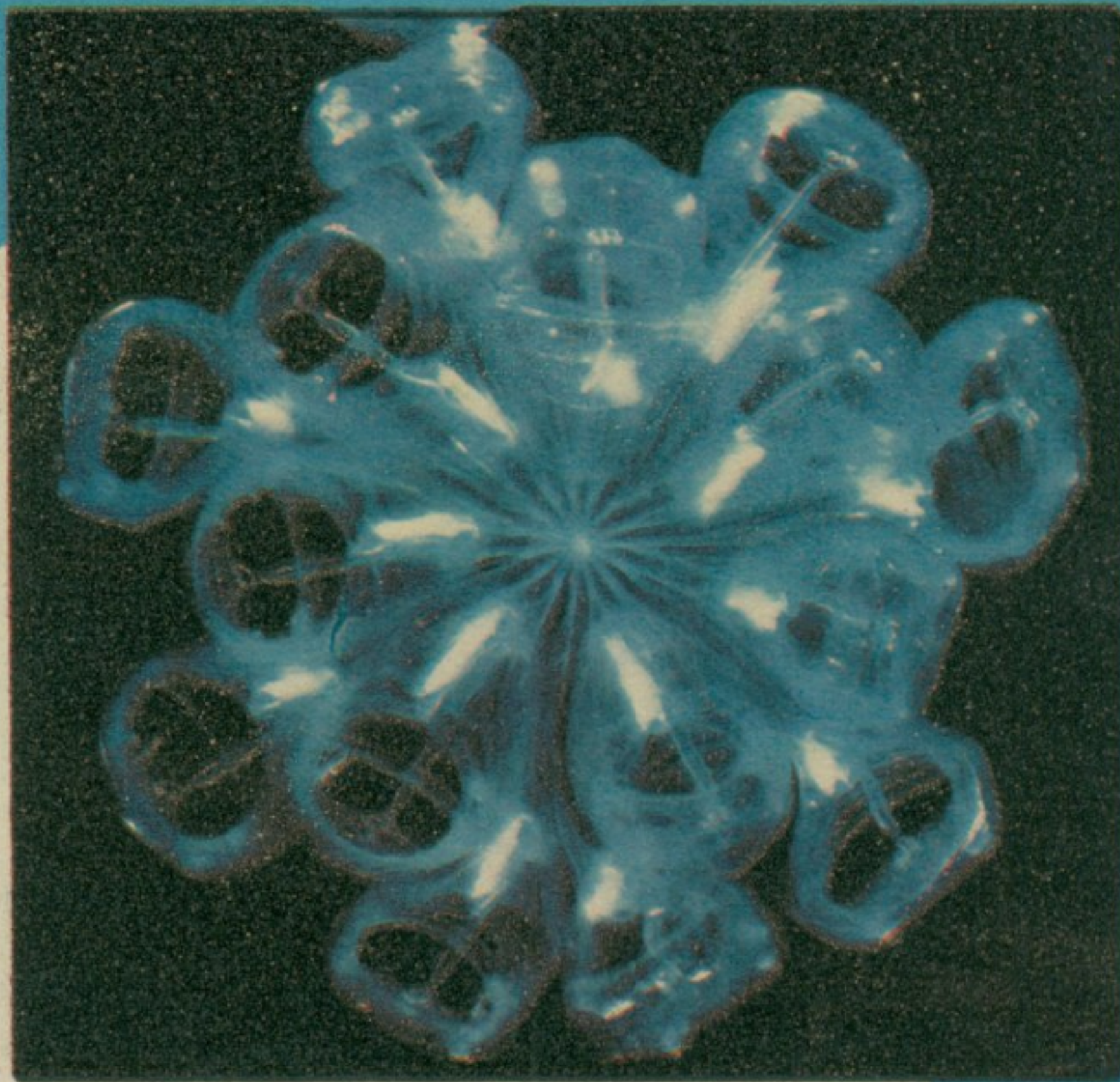

ЗАПЛЕШУ

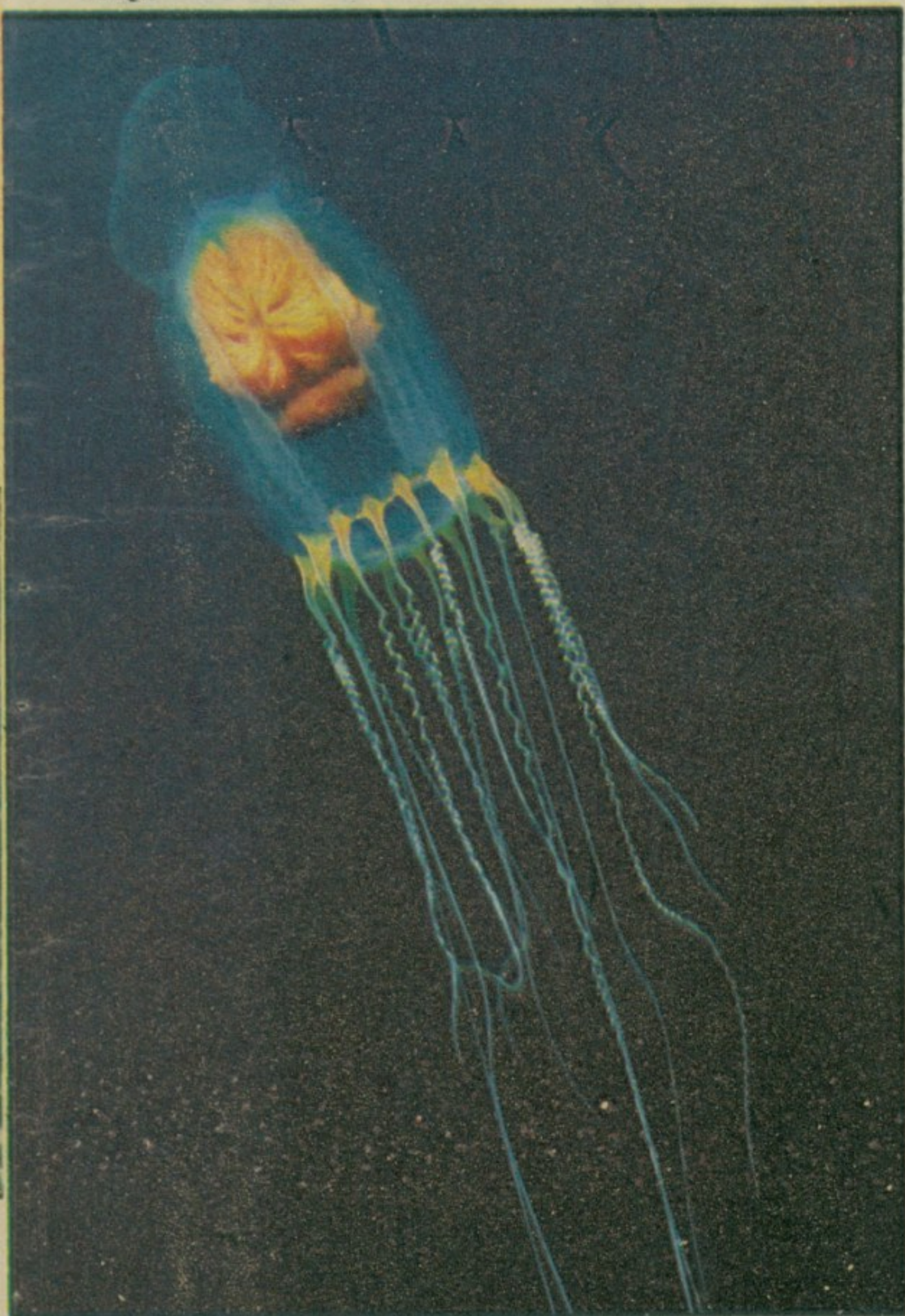
Leuckartiara octona: Снимљена у Саргаском мору, ова медуза поседује пшике који се, по потреби, скупљају и шире.

Atolla wyvillei: Изгледа као да је окружена перјем, заправо продужецима свог стомака који пулсирају кад она заплива.

Cyclosalpa pinnata: Колонија салпи у којој је сваки кружић засебна јединка, клон истог родитеља, настала у бесполној фази животног циклуса животиња, после које се у свакој индивидуи развија ембрион, да би касније, истиснут напоље, почео да ствара нову јединку.

Mastigias: Тридесет центиметара дугачка медуза живи у тропским областима, а њено ткиво насељавају мале биљке које је снабдевају потребном храном.

Милош
Мариновић
на аеродрому
1944. године.

НЕУСТРАШИВИ ИЗ ДРУГЕ ЛОВАЧКЕ ЕСКАДРИЛЕ

Поручник
Мариновић
пред полетање
на задатак.

УМЕСТО ПОЗДРАВА — РАКЕТЕ

Првог новембра 1944. године са аеродрома на Вису узлетела су четири харикена МК IV и четири спитфајера прослављене Друге ловачке ескадриле. Посаде харикена добиле су задатак да изврше извиђање пута према Бихаћу, а спитфајери да их штите летећи високо изнад њих. Четворку на харикенима предводио је тридесет једногодишњи поручник Милош Мариновић, а поред њега тога дана су летели пилоти Антончић, Мајцен и Павичић.

Већ се назирао крај рата: Београд је био ослобођен, а непријатељ се повлачио хитајући према аустријској граници. Његове колоне, трупе, наоружање и ратни материјал, гониле су партизанске јединице, али и пилоти са звездом петокраком на авионима. Задаци које су добијали били су пуни изненађења и муњевитих обрта. Тако је било и тог првог дана новембра пре 38 година који Милош Мариновић никад неће заборавити.

На око пет километара источно од Шибеника харикени су се у бришућем лету спустили нешто удесно поред самог пута према Книну. Сад су заиста били ловци који су будно мотрили на сваки покрет испод себе са жељом да угледају непријатеља. Међутим, друм је био пуст. Прелетели су Книн и упутили се ка Бихаћу.

Циљ у дворишту

— Већ сам готово изгубио наду да ћемо нешто наћи кад смо пред селом. Скачајем наишли на два непријатељска моторна возила која су се кретала према северу — прича Милош Мариновић. — Наредио сам почетак напада и испалио једну ракету, а затим направио оштар заокрет удесно и онда улево. Тог часа у једном већем дворишту, поред зграда ко-

ЧЕТИРИ
ПИЛОТА
У АВИОНИМА
СА ЗВЕЗДОМ
ПЕТОКРАКОМ
КРЕНУЛА
СУ НА
СВОЈУ
РУКУ ДА
ПОЗДРАВЕ
ВЕЛИКУ
ПАРТИЗАНСКУ
КОЛОНУ.
ТЕК
НА 40
МЕТАРА
ОД ЊЕ
УТВРДИЛИ СУ
ДА СУ
— ПОГРЕШИЛИ!

је су га окружавале, угледао сам немачку моторизацију, а у средини групу од око 200 непријатељских војника. Рекао сам пратицима да нећемо напасти два усамљена возила него да крену са мном.

Један за другим харикени су се муњевито обрушили на немачки логор и са удаљености од око 350 метара избацили разорне ракете са бојевим главама тешким 30 килограма. Све су, према извештају пратиоца — спитфајера, погодиле циљ. За неколико тренутака и двориште и зграде били су обавијени густим димом и прашином.

Задовољни због успешно извршеног задатка, Мариновић и другови враћали су се према Вису, не обазирајући се на ватру коју је на њих непријатељ осуо са сталних противавионских положаја код Дрниша, Книна и Сучевића. Радост је заиста била велика, после свих мука пређених у рату сада су могли да гледају осигоне Немце како избезумљено

покушавају да спасу главу. Била је то за младе пилоте као нека накнада за све оне изгубљене радости и снове о људској срећи које је заменила сурова стварност рата.

Пилоти Друге ловачке ескадриле НОВ прошли су тог новембарског преподнева без икаквих губитака. Дан је добро почео, али нико није знао како ће се завршити. Јер, поподне су добили задатак да извиде друм према Бихаћу.

Добро проверите!

Опет узлетање, бришући лет код Шибеника и исти једноличан и празан пут до иза Книна. А онда, на километар и по пред Доњим Лапцем, двоја непријатељска блиндирана кола и два камиона која су се повлачила према северу. Поред пута још шест кола за коњским запрегама. Опет брз напад. Дванаест ракета тачно у циљ. Оба

блиндирана возила су уништена, један камион и четири запреге такође, док је други камион оштећен.

— Враћали смо се раздрагани — сећа се Милош Мариновић. — Старији водник Владо Павичић, иначе готово дечак, цело вече није престајао да препричава доживљаје тог

тили ка Дрнишу. Намеравали су да се испред овог градића спусте у бришући лет. Док су летели, угледали су с леве стране велику колону која се кретала од Шибеника ка Дрнишу. Били су уверени да је наша.

Наставили су лет поред оног пустог друма до Книна где их је дочекала

изнад друма, имали смо шта да видимо: пред нама нису били партизани већ — Немци. У колони је било око 50 камиона, неколико борних кола и око 600 војника. Нису нас чули ни приметили јер је бука авиона најмања испред и иза авиона. Долазили смо окомито на друм, а од по-

Пилоти Друге ловачке ескадриле на аеродрому Пркос у Шкобрњама код Задра. Мариновић трећи слева.

дана осталим пилотима. Чини ми се да га никада нисам видео тако веселог и задовољног као тада. Прошао је касније Владо кроз разне сличне акције, али никада са таквим узбуђењем као тог 1. новембра 1944. године. (На жалост, Владо више није међу живима: погинуо је после рата као поручник кад му се код Сомбора запалио двомоторни петљаков.)

Два дана касније су добили нов задатак. У шатору оперативног официра речено им је да је Шибеник слободан и да се непријатељ, пред надирањем наших јединица, повукао према Книну. Нагласио је да се од Шибеника до Дрниша налазе наше јединице, а за пут Дрниш — Книн не зна се у чијим је рукама, па пре евентуалног напада треба да провере ради ли се о непријатељу или нашим групама. Тек после Книна могу напасти сваки циљ без проверавања

Узлетели су са Виса и на висини од 900 метара упу-

снажна противавионска ватра. Срећом, прошли су без губитака. Заобишли су Книн и продужили према Сучевићима. Међутим, на око три километра јужно од села ниски облаци потпуно су прекрили видик, па се четворка окренула и полетела назад, у базу, не слутећи шта их чека у повратку.

Изненађење на друму

— Радио-везом смо се договорили да се вратимо у бришућем лету и поздравимо ону колону што је ишла од Шибеника према Дрнишу — прича Милош Мариновић. — Нека наши борци виде петокраке на авионима! Унапред смо уживали у њиховој радости.

Приближавали смо се колони у бришућем лету преко ониске шумице која је допирала готово до самог пута. Али, кад смо прелетели шуму и дошли

гледа непријатеља били смо заклоњени шумом.

Кад су се харикени појавили на око 40 метара од пута, партизански пилоти су и сами били изненађени. Међутим, истог часа вођа четворке ипак се сабрао и викнуо у микрофон:

— Швабе! У напад!

Следио је оштар заокрег за 180 степени, међу фашистима паника: безглаво искачу из камиона, јуре по камењару и бацају се на тле тражећи заклон. Падају преко камења, а опрема им се разлеће по земљи. Из заустављене моторизације испуштају прве светлеће метке у правцу партизанских апарата. Али, пилоти у харикенима продужили су напад, испалили ракете, а затим се у оштром бришућем заокрету удаљили од непријатеља да би избегли ватру. Из даљине су видели густе стубове дима.

Радосна и без губитка храбра четворка вратила се на Вис.

Иван Лончар

КАПЕТАНИ БОЈКОТ И ЛИНЧ

Звучи помало необично, али — нема веће славе него кад се нечије име почне писати малим почетним словом. То је знак да се претворило у заједничку именицу (понекад и у придев или глагол), то јест да је постало општи појам, познат и ван свог народа и времена.

Неко се прослави по добру, неко по злу. Међу оне прве свакако спада Гај Цилије Мецена, богати римски витез из 1. века пре нове ере, који је штитио и помагао Вергилија, Хорација и друге песнике. Захваљујући томе реч мецена и данас означава покровитеља књижевности и уметности. Супротан пример даје нам реч квислинг којом означавамо слуге окупатора у време другог светског рата. Настала је од презимена Видкуна Квислинга, норвешког фашисте, који је под немачком окупацијом био председник владе — а по ослобођењу, 1945, стрељан као издајник свог народа.

Пре једног века, капетан Чарлс Бојкот управио је имањем једног енглеског лорда у Ирској, па је према домороцима поступао тако окрутно да су ови прекинули све везе с њим, нису више хтели да му се обраћају ни да с њим тргују — једном речи, бојкотовали су га. Још стотинак година раније други капетан, Вилијем Линч, у америчкој држави Вирџинији, допуштао је незаконите пресуде и насиље над затвореницима: за такве поступке најпре је створен иронични израз „Линчов закон“, а потом и глагол линчовати.

О Дракону, атинском законодавцу из 7. века пре нове ере, знамо само то да је био крајње строг — али и то је довољно да говоримо о драконским мерама или драконским казнама. Пресуда такође може бити драконска (тј. оштра немилосрдна) може бити и соломоњска (непристрасна или компромисна), по имену мудрог јеврејског цара Соломона. Позната је прича о детету око кога су се отимале две жене, свака приказујући га као своје: Соломон је брзо утврдио која је права мајка, на тај начин што је предложио да се дете — пресече попола...

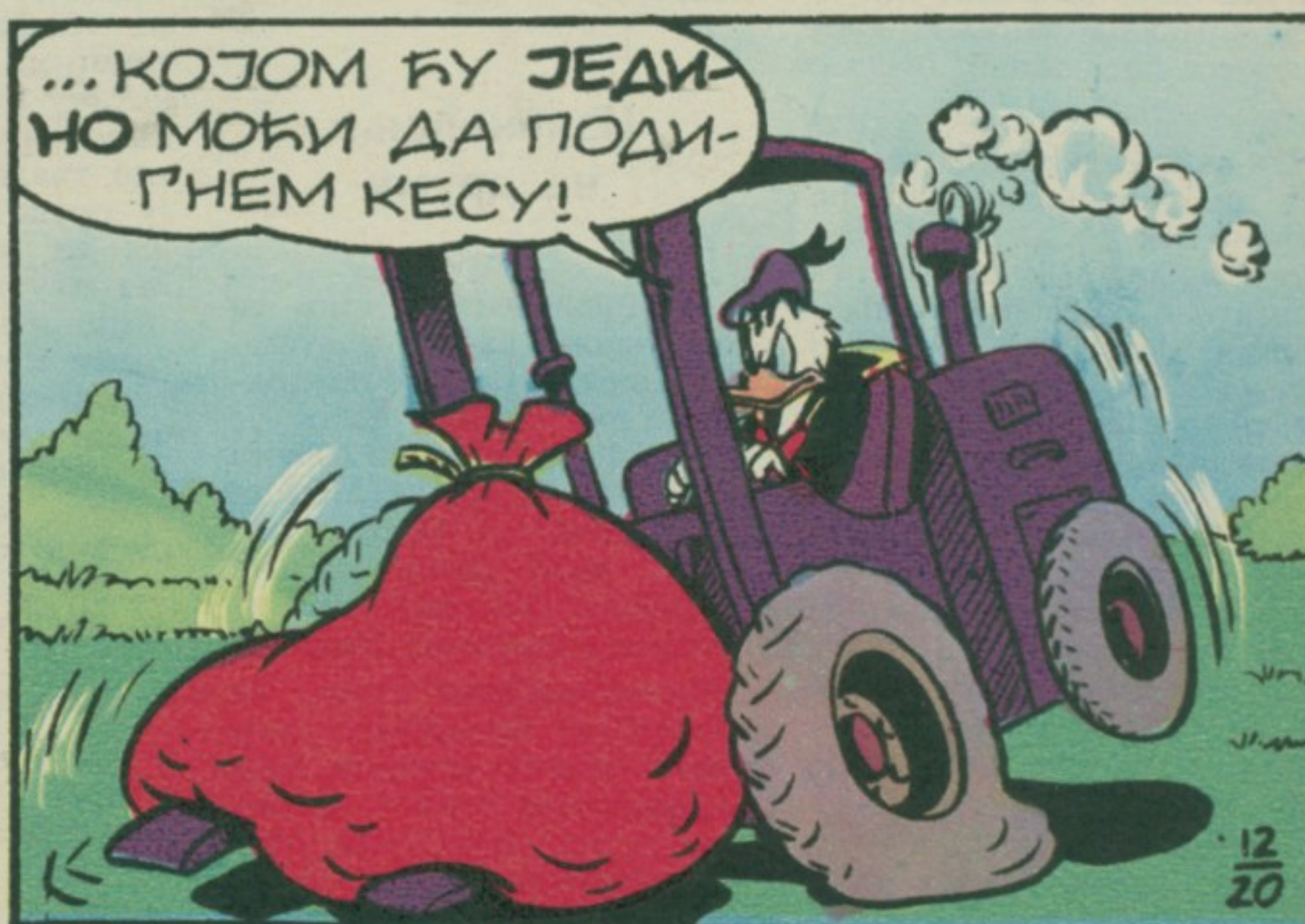
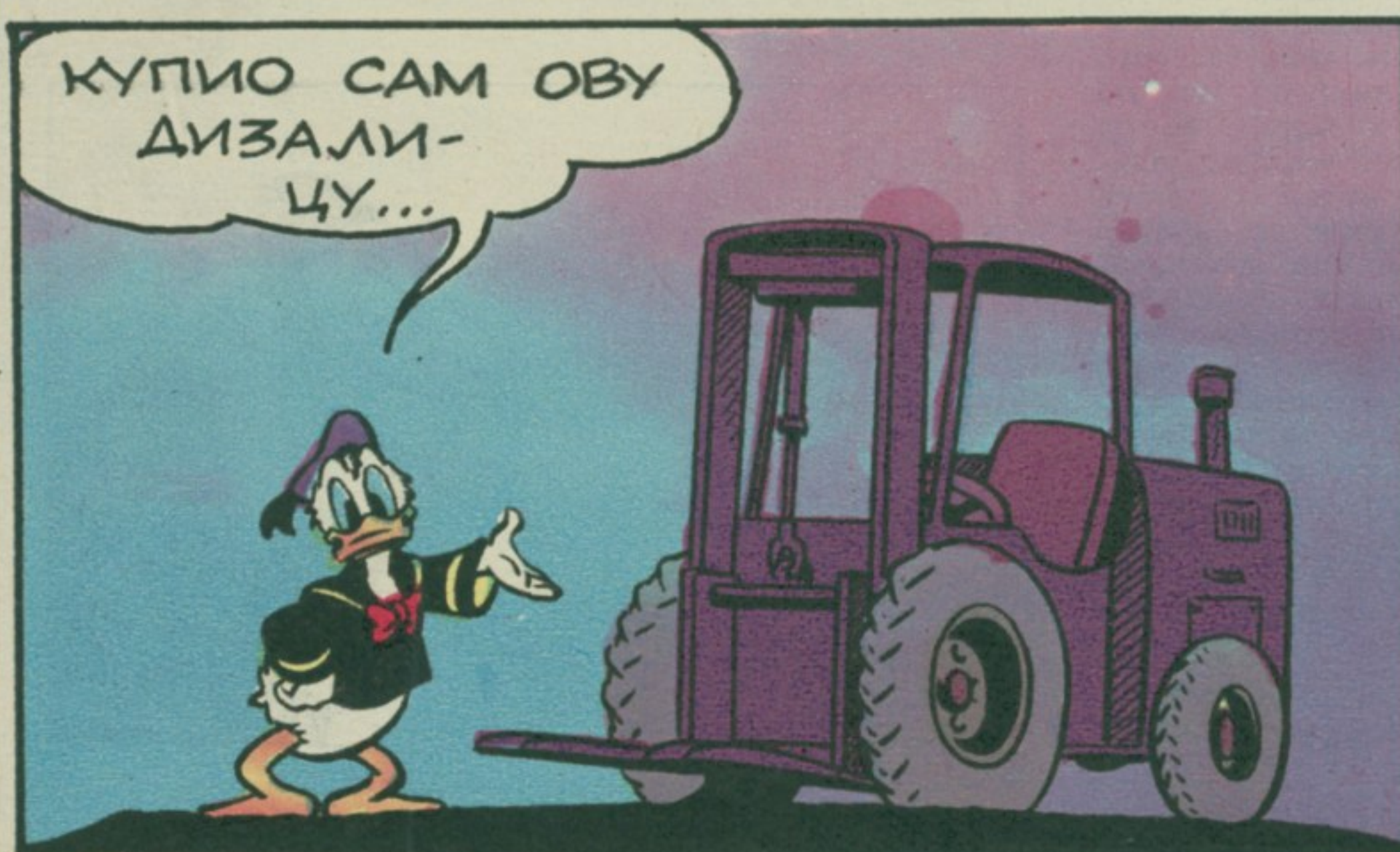
Да ли је заиста у Севиљи живео пустолов и заводник по имену дон Хуан Тенорио? То не знамо са сигурношћу, али битно је да га је за јунака једне драме узео Тирсо де Молина, шпански писац из 18. века, а потом Молијер, Бајрон и други књижевници. Отуда данас — спајајући име с титулом и изговарајући га на француски начин — кажемо „донжуан“ за било ког великог љубавника или удварача.

Необичну судбину доживело је име Панталеон. У почетку било је то достојанствено грчко име једног свеца, чији је култ био посебно развијен у Венецији. Многи Венецијанци, пре пет или шест векова, звали су се „Панталон“, а многи од њих били су богати и шкрти... Тако се у италијанској „комедији дел арте“ појавила стална личност — шкрти и пригласи старца Панталон, који је обично бивао насамарен и остајао без пара. Панталон је имао карактеристичан костим, с дугим ноговицама, што је публици падало у очи, јер су дотле мушкарци носили или огртач или кратке чакшире до колена. И... ето, тако је настала наша данашња реч панталоне.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПА ОН ЈЕ ЖИВ...

НИЈЕ МОГАО НИ ДА МРДНЕ: СМРСКИНИ ЛИМ ЗАРОБИО МУ ЈЕ НОГЕ, ОСЕЋАО ЈЕ ДА СУ МУ РЕБРА СЛОМЉЕНА. ПУТЕМ ИЗНАД ЊЕГОВЕ ГЛАВЕ ТУТЊАО ЈЕ САОБРАЋАЈ. КАНО ДА ТИМ ЉУДИМА ДА ДО ЗНАЊА ДА МУ ЈЕ ПОТРЕБНА ПОМОЋ?

Тридесетогодишњем Тому Принсу из Хемона у Оклахоми обично је требало око пола сата вожње од посла до куће. Не и тог двадесет и другог јануара прошле године...

Све се одиграло муњевито: десна гума је пукла и пре него што је Том схватио шта се дешава, комби је већ слетео с пута и преко насипа се суновратио у плитко корито Вошиге. Зауставио се испод моста преко кога је прелазио ауто-пут.

— Да ли ме је неко видео? — питао се Том. Неколико сати касније одговор му је био савршено јасан.

Од превртања и удараца кров комбија улегао се скоро до висине наслона на седиштима. Упркос неиздрживом болу, Том је покушао да ослободи ноге из смрског лима. Узалуд. Сат касније, измрцварен од болова и губитка крви, одустао је од покушаја да се сам извуче из олупине. Морао је некако да скрене пажњу на себе. Али како? Ауто-пут се налазио девет метара изнад њега...

Покушао је свашта — побацао папирне новчанице у реку у нади да ће их неко приметити, покушао да до пута добаци алатке. Ребра су га толико болела да је једва покретао руке. Некако је кроз прозор закотрљао и резервну гуму у корито...

Онда му је поглед пао на тапацирунг с унутрашње стране комбија. Ножем је исекао парче, запалио га и избацио на насип. Ноћ се одавно спустила, био је уверен да ће неко приметити пламен... Неколико сати је одржавао ватру, али помоћ није стизала.

Није одустао ни када је истрошио сав тапацирунг који је могао да дохвати: нашао је једну чарапу, напунио је папирнатим марамицама, везао за највећи француски кључ који је имао и запалио. Десетак кола протутњало је изнад његове главе док је „бакља“ горела, али се ниједна нису зауставила.

Несрећа се догодила у петак предвече. О-свануло је и јутро, а Том још није успео да дозове помоћ. Престао је и да се нада.

— Мораћеш сам да се снађеш — рекао је наглас.

Преостајало му је само једно: да се некако извуче из олупине и довуче до пута... Утро-шио је читав дан, али је на крају ипак успео да ножем исече тешке каубојске чизме и ослободи ноге. Пошто се мало одморио, почео је пузати као задњем делу комбија. На пола пута се онесвестио...

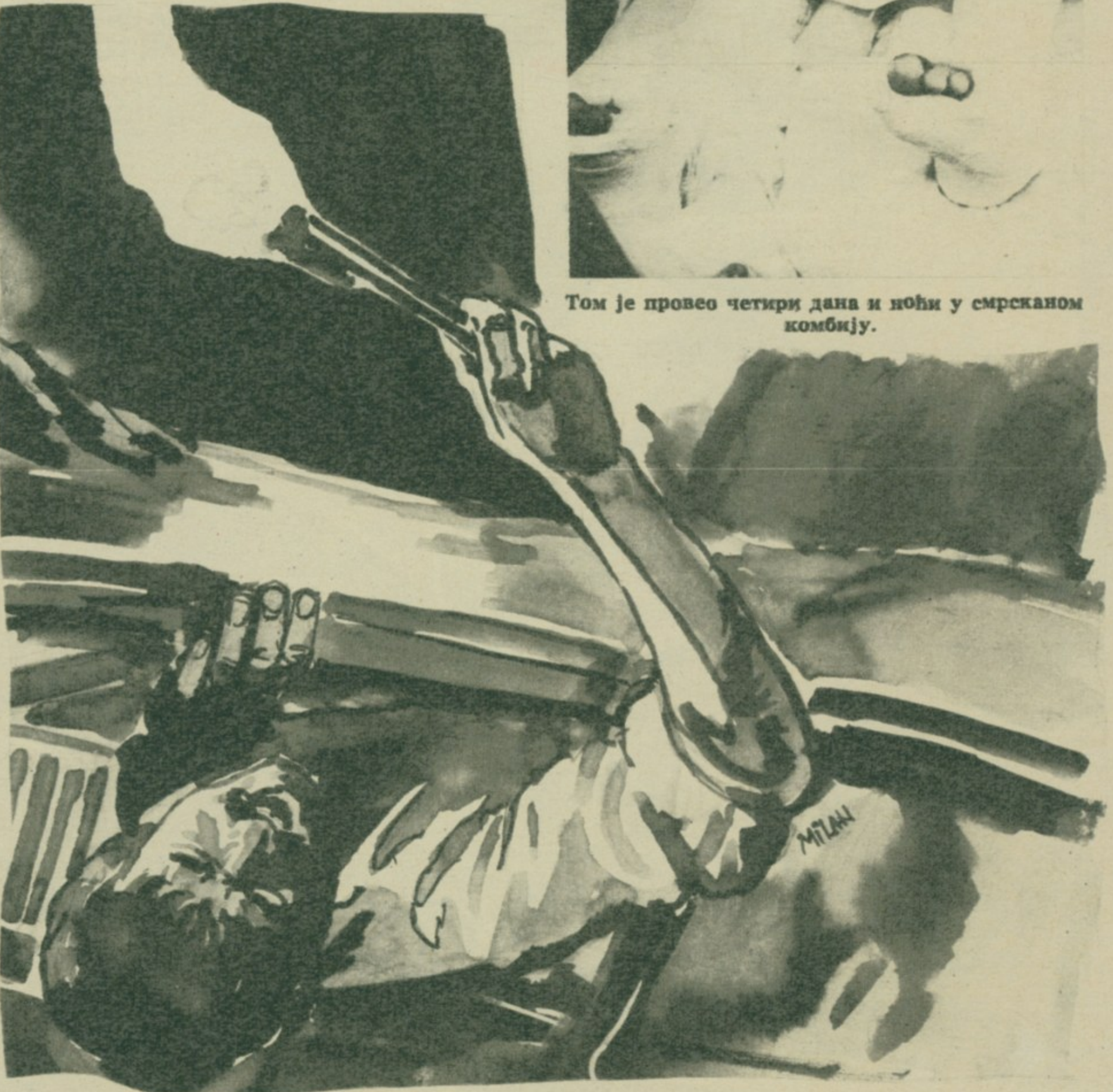
Када је неколико сати касније дошао к себи, болове готово није осећао, али је био потпуно исцрпљен. Погледао је у десну ногу: из отвореног прелома испод колена и даље је цурила крв.

Дохватио је велики телефонски именик, отворио га и положио на рану. Из кутије с алатом извадио је лепљиву траку и неколико пута је обмотао око књижурина. Када је с тим завршио, почео је да се на лактовима вуче ка задњем делу комбија... Ноге није могао да помери...

Није осећао глад, али га је страшно мучила жеђ... Била му је потребна читава вечност да се довуче до прозора и шеширом захвати

воду. Три пута је пунио шешир и три пута га халапљиво испијао до дна. Четврти је оставио за резерву. Заплакао је од немоћи и разочарања када је следећег јутра, мртав жедан, открио да се вода преко ноћи замрзла.

Два дана и две ноћи касније Том је дохватио кваку на вратима комбија: четрдесет и осам сати да би се од предњег седишта, цен-

Том је провео четири дана и ноћи у смрском комбију.

тиметар по центиметар, довукао до задњег дела кола...

— Када сам у недељу увече осетио да ме савладава сан, био сам уверен да се више никада нећу пробудити. Али, у понедељак ујутро сам се осећао много боље — прича данас Принс.

При првом погледу на смрсани комби Џоан Паркер, инспектор у Секретаријату за здравство града Хемона, помислила је да је реч о још једном од оних напуштених возила која се могу видети на сваком кораку.

У тренутку када се сагињала да захвати узорак воде за анализу, поглед јој је пао на непокретно тело које је лежало отприлике метар од комбија. Уплашена Џоан отрчала је назад до кола у којима су је чекали муж и један породични пријатељ.

Неколико тренутака касније Том је изнад себе зачуо мушки глас:

— Људи, па он је жив...

Три месеца касније Том Принс је отпуштен из трауматолошке болнице у Оклахома Ситију.

**СНАГАТОРИ
БИВШИ И САДАШЊИ**

ДИЖЕМ ТОНУ К'О БОМБОНУ

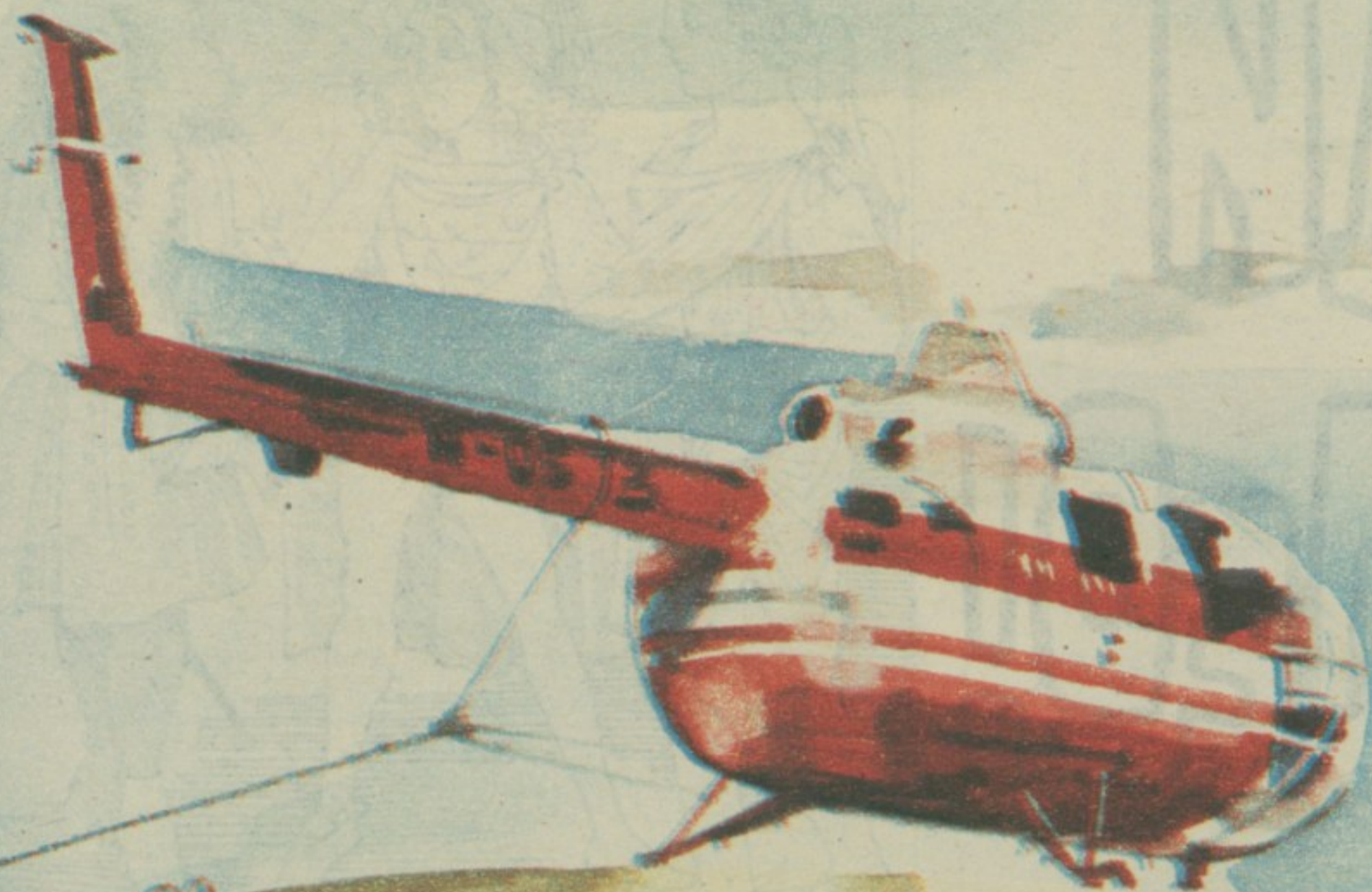
Дизачи терета у прошлости били су много више на гласу него данас, али питање је да ли би могли да се пореде са данашњим снагаторима, пре свега због своје телесне грађе. Наиме, сада се зна да тежина игра велику улогу у дизању терета. Некад су (како се и овде времена мењају!) снагатори својим изгледом често изазивали подсмех публике. Рецимо, Јуџин Сендоу био је појам снажног човека викторијанске епохе, али је био висок само 167 центиметара и тежак свега 80 килограма. Прави је кепец у поређењу с данашњим снагаторима, а и данас многи причају о његовој борби са исто тако гласовитим снагатором библијског имена — Самсоном. И онда су паре играле велику улогу: Сандоу је прихватио оп-

ДА БИ СПАСЛА СИНА, ДОМАЋИЦА МАКСВЕЛ РОЦЕРС
УСПЕЛА ЈЕ ДА ПОДИГНЕ АУТОМОБИЛ
ТЕЖАН ТОНУ И ПО. ПРЕ ТОГА НИЈЕ
ПОДИГЛА НИШТА ТЕЖЕ
ОД КОРПЕ С НАМИРНИЦАМА.

кладу од хиљаду фунти да ће савладати Самсона.

У арени, пред бројним посетиоцима, Самсон је савио гвоздену шипку преко листа ноге — Сендоу је учинио то исто. Самсон је затим омотао жицу око пруди и прекинуо је надимањем плућа — то је пошло за руком и Сендоу. Самсон је прекинуо ланац бицепсима — исто је урадио и Сендоу. Али, када је Сендоу дохватио тег од 112 килограма и неколико минута га држао високо изнад главе,

Самсон је морао да му препусти титулу „краља снагатора“.

Чак и кад му је било педесет година Сендоу је још забављао публику демонстрирањем своје снаге. Али, очигледно је преценио своје моћи. У педесет осмој години, 1925,

ауто му је упao у јарак а он, нестрпљив да сачека помоћ, покушао је сам да га извуче. Успео је, али био је то сувише велики напор за његово срце и убрзо је издахнуо.

Нижи и лакши од Сендоуа, али набијен исто тако невероватном снагом, био је Џо Гринстајн. На представама које је приређивао вукао је пре-

ко позорнице, користећи као конопца само своју косу дугачку до паса, огроман клавир на коме је седело дванаест људи. У Вафелу, САД, Џо је 1928. за реп авиона који се спремао да полети везао своју косу. Готово је скалпиран, али успео је да читав минут задржи авион на писти. Назван Моћни Атсм, Џо је чак у деведесетој години могао да савије гвоздену шипку.

испод двадесетак килограма.

Рекордера у дизању терета, међутим, има и међу женама. Прича се да је немачка царица Елизабета која је живела у 14. веку била толико јака да је рукама могла да преполови гвоздени оклоп.

Један други случај такође иде у прилог тврдњи да су и жене и те како снажне: домаћицу Максвел Роџерс из САД ухватила је таква паника кад је угледала свог сина испод аутомобила тешког тону и по да је „добила“ невероватну снагу и успела да подигне један крај возила. Поломила је неколико пршљенова од силног напора, али је успела да извуче сина. До тог тренутка она није подигла ништа теже од корпе с намирницама.

Масис стекао је глас „човека с најјачим зубима на свету“: једном је на прузи близу Стокхолма зубима повукао три вагона тешка 124 тоне. Године 1979. у Лос Анђелесу је зубима држао уже везано за хеликоптер и спречио га да полети.

Совјетски спортист Василиј Алексејев један је од најтежих савремених дизача терета — има 160 килограма. Свој рекорд постигао је у Москви 1979. када је из трзаја подигао 450 килограма.

Џон Лир, британски тренер дизача тегова, има за то своје објашњење:

— Што је човек тежи, то и већи терет може да подигне. Дебљина пре свега пружа стабилност у струку што је неопходно за дизање тешких терета изнад главе. Техника и природна способност, иако битни елементи, нису довољни. Потенцијални шампион мора да има и одговарајућу тежину и телесну грађу.

Двадесет шестогодишњи Дев Кету, јоги, који је на једном такмичењу у Њујорку приказао невероватну снагу, има, међутим, другачије мишљење и тврди да његове моћи потичу од потпуне контроле ума.

— Сви ми — тврди он — поседујемо невероватну снагу и моћи које су закључане у нама. Концентрацијом воље можемо да развијемо у себи готово натириродну снагу.

Присталица Дева Кетуа је кудикамо мање. Концентрација воље је врло важна али телесна грађа, тврде модерни снагатори, много је важнија.

С. И.

ЛИЧКИ ХЕРКУЛ

Почетком нашег века аренама Европе харао је један наш човек, многи су с пуно аргумената тврдили да је тада био најјачи човек планете. Маријан Матијевић, о њему је реч, започео је каријеру 1898. као двадесетогодишњак, када је у Берлинском циркусу изишао на мегдан дотле непобедивом снагатору Хугу Веберу. Немац се већ после десетак минута нашао на поду. Под именом „Јунак из Лике“ Матијевић је наступао на свим континентима изузев Аустралије, и то увек са првеном личком капом. Никад се није раздвајао од металног штапа о који се ослањао у ходу. У томе не би било ништа необично да штап није био тежак — 27 килограма!

Матијевић је као од шале савијао гвоздене шипке, правио од њих спирале и на крају их ударом длана сабијао. Цепане шпила од 52 карге или дебелог телефонског именика сматрао је чечјом игром, метални новац гњечио је са три прста једне руке. Главну тачку Маријана Матијевића представљала су бурад напуњена са по 50 литара воде. Док је једно буре помоћу носача држао зубима, другим, такође пуним, ударао је по њему играјући за то време коло. А бурад поређана на даску, укупне тежине и преко 600 килограма, подизао је у даху. Био је у стању и да задржи у месту четири коња у галопу. Борио се са преко 2000 изазивача и никад није био поражен.

Најјачи човек на свету Маријан Матијевић умро је у Жупани децембра 1951. године од — прехладе!

Милон из Кротона

Људи су почели да се интересују за одмеравање снаге још од времена Милона из Кротона који је живео у другој половини 6. века пре наше ере. Родом из Кротона, у јужној Италији, овај грчки атлетичар био је шест пута победник у дизању на Олимпијским играма а пошто су се надметања одржавала четири године нико није био раван. О његовој снази настале су многе легенде. Једна од њих каже да је Милон ступао у арену с биком на леђима који се све време опирао, па уз то морао и да га смирује. Забаве ради, Милон је изазивао најснажније из публике да покушају да му савију испружене прсте. У томе је успело само њих неколицина, и то обема рукама.

У Лондону 18. века крчмар Том Топем увесељавао је своје госте тако што је зубима држао кућињски сто на коме се ретко налазио терет и-

Тежина или ум, питање је сад!

Снагатори су данас све снажнији. Бивши британски шампион у бацању диска Џеф Кејпс, висок два метра и четири центиметра, тежак 140 килограма, као од шале диже буре с пивом од 110 килограма. Кејпсво име нашло се пре две године у насловима многих новина када је потукао светски рекорд у дизању аутомобилских гума — подигао је 77 гума тешких 480 килограма. Џеф, који је прешао у професионалце тренира тако што сваки дан вуче камион од две и по тоне и диже предњи део аутомобила.

Белгијски снагатор Џон

О ПСОВКАМА И КЛЕТВАМА

ЈЕДИ ПЕПЕО!

ПОДАНИЦИ ФИЛИПА II АУГУСТА ПЛАЋАЛИ СУ НАЗНУ ОД 20 СУА.
ТЕШКО ОНОМЕ КО ОВУ СУМУ НИЈЕ ИМАО...

Пре него што су постале непристојне, псовке су, уз кетве, биле саставни део верских обреда: њима су се призивали богови да униште непријатеља или казне грешнике.

Некада давно, у Европи се чак веровало да псовке и кетве имају крила. Опсује тако неко некога, а псовка заклета крилима пут неба и лебди тамо високо седам година пре него што се неком јаднику сручи на главу. Јес' да су све летеле, али су неке кетве и псовке биле опасније од других. Нарочито моћним сматрале су се кетве људи на самрти, мајки и старијих људи.

Шта би псовкама да се од светих, претворе у погрдне и увредљиве речи? Па, обичним људима је у наступима изненадног беса и незадовољства долазило да уместо богова прозивају комшије или пријатеље, ближе и даље рођаке — знате већ како... Тако су псовке и кетве заувек изгубиле крила и с плавсга неба треснуле на црну земљицу да по њој вређају, куну, ругају се и прете...

Тако ми четвороугла!

Псовало се још на санскриту, „старијем брату“ грчког, свих романских, германских и словенских језика, што ће рећи још пре 2500 година. У та прастара времена, забележено је, нарочито популарне биле су следеће псовке: „Иди у пакао“, „Једи пепео“ и „Нека те набију на колац“!

Одушка своје бесу давали су и стари Нордијци, о чему нам сведоче исландске Еде, збирке митолошких и јуначких песама у којима један лик довикује другом: „Желим да се нађеш тако дубоко под земљом да треба девет дана да би те ископали и да ти борове иглице израсту на грудима!“

Стари Египћани клели су се у црни и бели шук, Скити у ветар и

траву, а мудри Сократ имао је обичај да ускликне „Тако ми пса!“ Питагора је, у складу са својим филозофско-математичким духом, призивао воду, ваздух и четвороугао...

Римљани су зазивали јуначког Херкула, »Me Hercule!«, а њихове жене клеле су се у Јупитеровог сина Кастора, »Me Caster«. Хришћани су се заклињали у кости светаца, муслимани у Пророкову браду.

Шведски краљ Карло XII имао је тако лепо мишљење о себи да је сматрао како је сасвим довољно да се закуне у сопствене чизме. Луј XI испојио је у односу на Карла завидну скромност узвикујући „Божји Ускрс!“, на бога се позивао још један француски краљ, Шарл VIII, који је у ту сврху употребљавао израз „Божји дан!“

Енглеска краљица Елизабета I је у животу много штошта радила сасвим „мушки“ па је тако вероватно на саблажњавање својих дворјана и клела: »Gods' death!« — у преводу, „Божја смрт“. Саски маркгроф Хајнрих зарадио је надимак „Чекић Саске“ што би неупућене могло да наведе на сасвим погрешан закључак како се маркгроф одликовао богзна каквом одлучношћу и грубошћу. Права је истина, међутим, да је Хајнриху од свих псовки на свету најдража била једна коју је сам сковао »Potz Hammer« (hammer, на немачком — чекић, potz не значи ама баш ништа, али звуком необично подсећа на gotts — божји). У страху да неприкладним и пречестим помињањем његовог имена не расрди свевишњег, маркгроф је gotts заменио оним potz...

Немачки песник Шилер је у драми „Фиеско“ обогатио матерњи језик за једну псовку — »Donner und Doria« („Гром и Дориа“). И Дориа и Фиеско из наслова драме су стварно постојали: први је био адмирал из Ђенове, а Ђовани Луиђи Фиеско организатор завере

против њега. Урота је откривена, Фиеско се утопио, али се ипак угурао међу бесмртнике, додуше у прилично незгодном смислу речи: од његовог презимена настала је, наиме, реч фијаско која значи потпуни неуспех, пропаст, слом, брука.

Скупљи и јевтинији простанлун...

Кетве и непотребне заклете кажњавале су се од давнина. У Библији стоји: „Не узимај узалуд имена Јехове, Бога свога, јер Јехова не опрашта ономе који узалуд изговара име његово.“

Француском краљу Филипу II Аугусту на памет није пало да се ослони на библијску опомену. По кратком поступку донео је зато закон: свако ко се буде заклео у „косу и зубе Бога“ кажњава се глобом од 20 суа! Тешко ономе ко речених 20 суа није имао — њега су на основу истог закона без пардона утапали...

Псовачи из северноиталијанског града Павије на први поглед пролазили су далеко боље од Филипових поданика јер би тамо свакога кога би ухватили како псује стрпали у корпу од врбовог прућа и онда заронили у реку онолико пута колико је заслуживао по гежини псовке. Казна и није била тако страшна лети и у пролеће, али је зими често имала смртносне последице.

Донедавно је у Енглеској још био на снази закон по коме је ружна навика да псују „дентлмене“ стајала пет, а „обичан народ“ два шилинга. Године 1880. неки кућевласник из Лондона досетио се наведеног закона и тужио суду свог првог суседа. Оптужени је признао кривицу и изразио спремност да плати оних пет шилинга. Крај приче? Е, није... Успротивио се тужитељ тражећи

да неотесани први сусед плати два, а не пет шилинга, јер ниједан центлмен никада не би употребио псовке какве је овај превалио преко усана. Судија се сложио с тужитељем.

Диктатори немају обичај да народ моле: тако је Мусолини наредио да се широм земље налепе плакати на којима је писало »Vietato bestimmare!«, што ће рећи „Забрањено псовати!“

Нарамба!

С мање или више жара држава, црква и друштво одувек су се борили против псовања. То никада и нигде, наравно, ниједан народ није излечило од псовања, али су се зато кетве и псовке понегде повукле у „илегалу“.

Од маркпрофа Хајнриха надале, Немци су уместо gotts употребљавали potz, Французи су у замену за реч dieu (бог) сковали речи parbleu и sacre bleu, у Шпанији car, carai и caramba замењују једну далеко прубљу реч, Пољаци су измислили израз psia krew (псећа крв) којим заправо желе да кажу Bozia krew (божја крв).

Неки јужнословенски народи псовали су врагца уместо врага, свећу уместо свеца, а Италијани су реч согро (тело) заменили речју rogso (свиња) и тако добили псовку rogca Madonna, дословно „свиња богородица“, мада има мишљења да се заправо ради о скраћеници од srogca Madonna, прљава богородица.

А ми? Немамо разлога да се стидимо. Шта је све ово према арсеналу наших псовки и кетви!

Годину дана одметници су успевали да умакну потерама и да се извуку из заседе. Јуна 1893. Џон Сонтаг је убијен.

Доживотна робија, гласила је пресуда. Преварили су се они који су помислили да је то крај приче о Крису Евансу.

ПРОТИВ ГВОЗДЕНОГ КОЊА

МОГУЋЕ ЈЕ
ДА ЕВАНСА
И СОНТАГА
НИКО НЕ БИ
ПОВЕЗАО СА
ПЉАЧКАМА
ДА СЕ
САМИ НИСУ
ИЗДАЛИ.

— Уколико не будете правили глупости, нећемо вам ништа — рекао му је незнапац и гласом који не трпи противљење додао: — Зауставите воз на раскрсници.

Једва километар даље воз је стао, из локомотиве су искочили машиновођа и ложац и упутили се пругом као поштанском вагону на средини композиције Држећи их на нишану разбојници су их пратили у стопу.

Стигли су до поштанског вагона и један од бандита наредио је чувару који се налазио унутра да сандук с новцем избади на пругу. Овај је то одбио. Пљачкашима није било до ценкања и губљења времена па су испод вагона поставили динамит.

Кад се експлозија стишала, чувар је био мртав, воз тешко оштећен, а разбојници су се докопали нетакнутог сандука с новцем и без речи изгубили у магловитој ноћи.

Изиграни и очајни

Тог 22. фебруара 1889. Крис Еванс и Џон Сонтаг извели су своју прву пљачку воза. Еванс и Сонтаг мрзели су Јужнопацифичку железницу. Нису били усамљени: крајем осамдесетих година прошлог века моћну компанију многи нису волели.

Десетак година раније, „гвоздени коњ“ кренуо је у освајање Калифорније: праг за прагом, пруга је вијугајући продирала све

дубље кроз ужарени песак Сан Жоакина, долине између Сијера Неваде и Приморских планина — 40 милиона ари песка, ветра и пустоши... Тако је било у почетку. Онда је Компанија почела да диже станице и да бескућнике широм САД позива да населе долину: обрађујте је, претворите песак у плодне орнице! Људи су нагрнули привучени обећањем да ће им земља на крају припасти — два и по долара за 40 ари, обећавали су људи из Јужнопацифичке железнице.

Кад је најзад одлучила да продаје, Компанија није понудила земљу само досељеницима, као што је договорено, него свим заинтересованима, и не за два и по него за десет долара... Мало је досељеника успело да некако скрпи довољно пара и задржи фарме. Преварени и разочарани, остали су се у потрази за послом слили у тек никле градове. Посла није било за све.

Крис Еванс је био један од изиграних. Очајан и бесан, преселио је породицу у оближњу Висејлију. Ту

је и упознао Џона Сонтага који је радио за железницу до дана када му је вагон смрвио десну ногу. Изгубио је посао и остао хром.

Доченали су их нуршумима

Они из Јужнопацифичке железнице нису поштено ни одахнули, а уследиле су нове пљачке: 20. јануара 1890. надомак Гошена, 6. фебруара 1891. код градића Елајле, 3. септембра 1891. код Сиреса...

Железница је најмили детективе, потере су пречешљавале обронке Сијера Неваде. Узалуд. Трећег августа 1892. недалеко од Колинса поново је нападут воз број 17. Овога пута пљачкаши су однели две хиљаде долара у сребру. Десет хиљада долара оное ко ухвати бандите, писало је на потерницама које су преплавиле долину.

Сасвим је могуће да нико не би повезао Еванса и Сонтага са пљачкама да се сами нису издали... Неколико дана после пљачке код Колинса један детектив и заменик шерифа из Висејлије банули су у доприште Евансових. Хтели су само да поставе неколико рутинских питања. Дочекали су их куршумима.

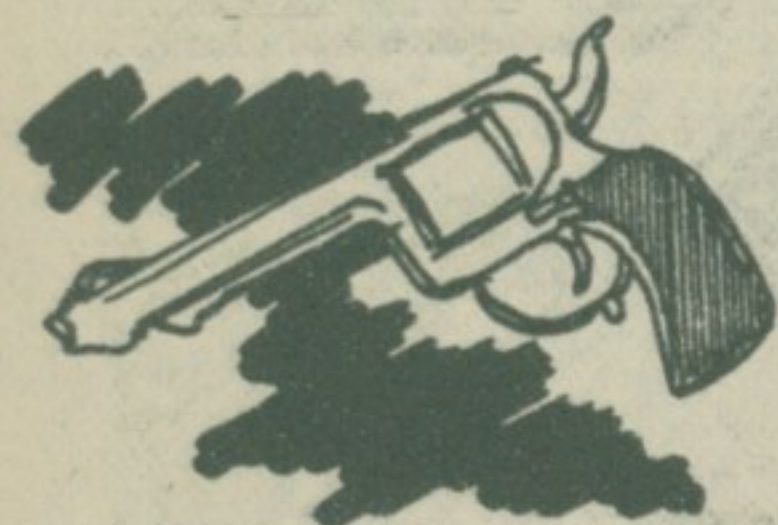
Када су се нешто касније вратили с појачањем, Џона и Криса више није било. Некоме је пало на памет да би требало препознати башту: Јужнопацифичка железница повратила је своје две хиљаде долара...

Годину дана су Еванс и Сонтаг играли жмурке са представницима закона и моћне железнице, у два наврата упадали у заседе и извлачили се. Слободу су наплатили животима дванаесторице људи: више нису били само пљачкаши, постали су и убице.

До коначног обрачуна дошло је јуна 1893. године. После осам сати бесомучне пуцњаве Сонтаг је убијен, а Еванс, израњављен, са разнесеном руком и без једног ока, заробљен.

Судница у Висејлији није могла да прими све који су тог јесењег дана хтели да присуствују суђењу Крису Евансу. Доживотна робија, гласила је пресуда. Међутим, једноруки, једнооки непријатељ Јужне железнице још није био спреман да се преда. Нико не зна шта се тачно збило, јер за собом није оставио сведоке. Било како било, на дан када је требало да га пребаци у затвор у Фолсому, Еванс је успео да побегне: убио је чувара, украо коња и докопао се Сијера Неваде. Једва месец дана касније упао је у клопку: уместо човека који му је обећао храну и муницију, на једном осамљеном месту на периферији Висејлије чекала га је заседа. Овога пута Еванс се предао без пуцњаве.

Године 1911. из затвора у Фолсому пуштен је ороноу и сломљен старац у коме више нико није могао да препозна Криса Еванса, пљачкаша возова, одметника који је неколико година ратовао са Јужном железницом и изгубио све

Машиновођа путничког воза број 17, власништва Јужнопацифичке железнице, зашто је неко комешање иза леђа и окренуо се — зурнио је право у цев пушке коју је један од двојице нападача уперио у њега.

ШАРЕНО, ВОЛИМ ТЕ ШАРЕНО БУБА У ОКУ

ФОЛКСВАГЕНОВО МЕЗИМЧЕ ВИШЕ СЕ НЕ ПРОИЗВОДИ У ЕВРОПИ, АЛИ ПОТРАЖЊА ЗА ЊИМ НЕ ЈЕЊАВА. У АМЕРИЦИ СУ СМИСЛИЛИ НОВ НАЧИН НАНО ДА ГА ОЖИВЕ.

ским крстарицама бјуиком, шевролетом, стјуудебекором или кадилаком... Па, то и није могло да се пореди.

Ствари су тако стајале и нико није могао да претпостави да ће фолксваген освојити и Америку. А догодило се. У историји аутомобилизма остаће записано као необјашњив случај. Штавише, Американци су фолксвагену дали име по којем је познат у читавом свету — буба!

Светски ренордер

Мада се овај модел већ неколико година не производи у својој постојбини (Немци су предност дали новијим моделима: голфу, полу, широку, цети, пасату) крај ере популарне „бубе“ још се не назире.

Садашње фабрике налазе се у Бразилу, Мексику, Нигерији и Јужној Африци. Погон VW у мексичком граду Пуеблу производи и за европско гржиште. Јер „буба“ се још увек масовно купује.

Истина, у САД је успео да се пробије „бубин“ наследник „зец“, алиас „рабит“, алиас „голф“, и то врло успешно. Међутим, овај својеврсни процес одумирања једног чувеног модела аутомобила довео је до оживљавања истинског култа „бубе“

Овај VW поп-уметник Џое Беша привукао је највећу пажњу на последњем скупу обожаваца „бубе“ у Калифорнији. Да би све ово насликао, било му је потребно 4000 часова.

Немци су га кратко звали — фолксваген. Званично је носио ознаку — тип 1. Конструисао га је Фердинанд Порше, а возио цео свет. Наравно, у току неколико деценија постојања доживљавао је измене, усавршаван је, али од основног изгледа није много изгубио. Сматра се

да ниједан произвођач аутомобила на свету није толико зарадио на једном моделу као немачка фабрика у Волфсбургу. Чак ни чувени Фордов модел „Т“, такозвана „плехана Лиза“ која је својевремено масовно јездила друмовима није могла да се приближи Фолксвагену по броју продатих приме-

рака! Пре десет година произведено је 15 милиона, што је засад апсолутни светски рекорд.

Одиста, аутомобил је имао добре особине, нарочито је био издржљив, дуготрајан и ценом близак сваком. Недостајало му је само једно — изглед. У поређењу са америчким луксузним друм-

Други, мање стрпљиви љубитељи „бубе“ фарбали су своје љубим це најчешће уз помоћ шаблона или лепљивих фолија.

Амерички власници популарне „бубе“ на поклопцима мотора најчешће сликају своје филмске или ТВ-љубимце. Ово је лице популарног америчког ТВ-стара Сонија Карсона.

који подгревају бројни клубови обожаваца са два специјализована листа искључиво посвећена најмањем фолксвагену.

Ова необична склоност и наклоност Американаца довела је до процвата једног новог посла — Американци све више користе старе каросерије VW у свакојакве сврхе, а највише за прављење модела по сопственој жељи. Тако је у Калифорнији и настала најтепша форма VW, отворени баги.

Фарбари на цени

Часопис „Фолксваген Прејлс“ одумирање „бубе“ упоређује са смрћу једног Елвиса Прислија, Мерилин Монро, Џејмса Дина — с том разликом што је овај немачки аутомобил служио читавој једној генерацији Американаца. Неки обожаваоци смислили су слоган „трчи бубо, трчи, ти не смеш да умреш“.

Због толике љубави и поштовања једанпут годишње се у Калифорнији срећу на хиљаде „буби-них“ обожаваца. Већина је за ову прилику своје љубимце оплемењила и споља и изнутра. И мада су у Америци шарено обојени аутомобили део друмске свакодневице, човек може овде, у Каун-

ти Оранжу, да се дивчи најлуђим декорацијама по аутомобилском лиму.

Уметност на „буби“ дело је обичних и професионалних фарбара али и правих мајстора поп-уметности. На последњем скупу највећу пажњу посетилаца привукао је модел сликара Џоа Беша који је утрошио читавих 4000 часова да би на каросерији „бубе“ исцртао своје идоле: Рузвелта, Хемфрија Богарта, Пола Макартнија...

У међувремену као и да је америчка индустрија схватила да толику популарност Фолксвагена новог мезимчета може да искористи: врло брзо су се свуда по САД могле видети „бубе“ са насликаним рекламама за цигарете, виски, детерџенте и ко зна шта још. Једна велика рекламна агенција отишла је чак дотле да је власницима популарног аутомобила дала обећање: „Лакираћемо вам кола и месечно вам плаћати још 20 долара приде, свеједно колико је ваша „буба“ стара. Што ружнија, утолико боље, јер тако боље упада у очи“.

„Буба“ у крви, „буба“ у уху, „буба“ у оку. Океј!

ТОРТА ОД СТО СПРАТОВА

ДОСТА СТАКЛЕНИХ ЗАТВОРА!

Углови су им заобљени, фасаде израђене од мермера као у каквом храму, а на врху изгледају баш као права свадбена торта: у Сједињеним Државама расте нова генерација облакодера у (поново откритом) посластичарском стилу...

Прошло је тачно сто година откако је пронађена дизајна која је омогућила и учинила толико популарним грађење облакодера (за рад и становање) у Америци. Током 20-тих и 30-тих година овог века ова најамеричкија од свих америчких тековина достигла је свој врхунац. У Њујорку су настала мајсторска дела грађевинарства као, на пример, Крајслерова и Вулвортова зграда или Рокфелеров центар.

После другог светског рата грађевинари су се такмичили, пре свега, у следеће две „дисциплине“: висини и ружноћи! Изразити примери: Њујоршки светски трговачки центар (110 спратова, 413 метара) и Сирсова кула у

Чикагу (110 спратова, 436 метара).

Чувени амерички архитекта Том Вулф у свом бестселеру „Од Баухауса до наше куће“ јадикuje над судбином најмодерније авеније у Менхетну — Авеније Америка: „Стаклени затвори, а поред њих опет стаклени затвори и тако даље и тако даље“... Пол Голдберг, стручни сарадник „Њујорк тајмса“ за архитектуру, записао је у својој књизи „Облакодер“ између осталог: „Кад би ноћу пренели неки стаклени облакодер са Треће на Пету авенију — могу да се кладим мало који становник Њујорка би то приметио“.

Архитектонска монотонија прекинута је тек крајем 70-тих година, када је друга по величини банка у САД „Сити корп“, уложивши 150 милиона долара, дала ново обележје Менхетну: кула висока 59 спратова (висока 275 метара) са огромним косим кровом, сатрађена је по новим мерилима у архитектури, грађевинским материјалима и поштовањем естетике.

Отада се све чешће говори о „облакодерима 80-тих година“, али не само у Њујорку. Транско-кула у Хјустону са засвођеним прозорима, грађевина као позајмљена из ренесансе, зграда Министарства трговине у Чикагу, који подсећа на „арт-дело“, или у Минеаполису једна пословна зграда са барокним украсима...

Поред необичних грађевинских материјала и спектакуларног изгледа за америчке облакодере 80-тих година још нешто је заједничко и врло карактеристично: занимљив унутрашњи живот. Шоппинг центри, бутици, барови, књижаре и ресторани треба да намаме људе у њих. У атријумима пуним свежег ваздуха свира тиха музика, а зеленило се пење по зидовима.

До средине ове деценије 72 необична примерка нове генерације високих зграда треба да оживе срце Менхетна. Зграда америчке телефонске и телеграфске компаније са једним „чипендел“ кровом на Медисон авенији је готова. На супротној страни улице ИБМ је изградио једну прекрасну кулу од зеленог пранита. Олмах иза угла рађа се бронзана палата за становање Трамп Тауер. Нешто даље стреми у висину нови Музеј модерне уметности са обојеном стакленом фасадом.

„Њујорк тајмс“ је са задовољством констатовао: „Машта архитеката као да је безгранична“.

И не само код нових грађевина. На Парк авенији једна стаклена грађевина из 1963. добија ново рухо. Реновирање стаје неких 35 милиона долара, а главни инвеститор је Хемијска банка. Да би се привукле нове, а сачувале старе муштерије неки пут треба ићи уокрак и са архитектонском модом. Бар је тако у Америци...

ЗАМРШЕН СЛУЧАЈ

Пригрливши
га чврсто
на груди,
младић
је кроз
сузе
понављао:
— Ово је мој
сако,
ово је мој
сако!

тији нађен у цепу сакоа нападача одговара његовом рукопису. Треће, црни сако који је нападач оставио у торби припадао је младићу из Кикинде...

— Је ли сако твој? — упитао га је инспектор.
— Јесте, мој је — потвр-

дио је младић. — Има мрљу од хемијске оловке на постави унутрашњег џепа. И рукопис је изгледа мој! Транзистор и торба нису. И ту адресу нисам написао! Ко је тај Радиша Лецић?

Инспектор се тргао.

Младић је или ћакнут или га завилазао. Ово је моје ово није... Па и оно што признаје за своје тешко га терети и шаље на робију. Збунио се. Ипак, није желео ни најмању недоумицу. Младић се чудио одакле сако у СУП-у кад га је

оставио у стану у Кикинди.

Ристић је ставио младића у службена кола и кренуо увече за Кикинду. Сакоа тамо није било. Младићева мајка брижно је рекла:

— Сине, па сако си однео са собом, пребацио си га преко рамена!

Момак је љутито узвратио да није понео сако. За инспектора Ристића прича је сада била завршена. Службена кола вратила су се у Београд у рану зору. Уводећи младића у канцеларију, Ристић му је саопштио да ће бити притворен због разбојничке крађе. Момак се скаменио.

— Нисам крив, верујте, нисам ништа учинио!

Ристић се од беса угризао за усну. Толико доказа о младићевој кривици, чак и признање да је сако његов, а он после свега — „нисам крив“! Хтео је да га згроми.

— Молим вас, пођите са мном још само на Фрушку гору, у бараку где сам спавао док смо тамо радили! Можда је сако у бараци!

Инспектор Ристић дан и ноћ није ока склопио.

Нешто му је говорило да прихвати позив. Уосталом, кад је издржао толико, издржаће и до Фрушке горе.

Чим је крочио у бараку, младић се осврнуо око себе и кликнуо:

— Ено мог сакоа!

Притрчао је и узео га понављајући:

— Ово је мој сако, ово је мој сако!

Црни изношени сако, са поставом окрзаном у рукаву и мрљом од хемијске оловке на унутрашњем џепу! Исти као и онај нађен у торби нападача у робној кући „Београд“. Да ли је могуће?!

х х х

Инспектор Срба Ристић, данас на другој дужности, никад неће заборавити тај случај. Био је на ивици велике заблуде. Наметнуо ју је живот. Јер, једино је у животу могуће да две особе веома личе једна другој; имају сличан рукопис, носе чак и исти сако. Мрљу на постави унутрашњег џепа! Па, њу има мање-више свако ко у том цепу носи хемијску оловку кад се деси да она испадне из поклопца. И постава рукава хаба се код сваког сакоа, нарочито ако се сако стално носи.

Миленко Тодоровић

Кад се одмара од истраживања, доктор Чарлс Брантинген вежба тубу.

Последњих година у високоиндустријализованим земљама све се више чује парола „Једите правилно и спречите појаву рака“. Правилно подразумева — природну, што природнију храну, а што мање прерађевина. Крајем јуна ове године америчка академија наука објавила је студију од 500 страница, резултат двогодишњег рада једне екипе угледних научника, о томе како треба да изгледа правилна исхрана којом ће се смањити ризик од добијања рака који изазива храна.

Ево само неколико најкраћих препорука из те студије:

1. Смањити узимање масноћа било да је то сланина или производи

од пуномасног млека, па чак и масноћа биљног порекла. Испитивања и на животињама и на људима показала су јаку везу између узимања масне хране и појаве рака дојке, кичме и простате.

2. Не јести сувише димљене хране, туршије и усолјене хране као што су: димљене кобасице, сланина, риба... У Кини, Јапану и на Исланду где се исхрана базира на оваквим производима бележи се велики проценат рака стомака и једњака.

3. Јести што више воћа и поврћа који садрже витамин Ц (поморанце, парадајз, прокељ) као и бета-каротине који се налазе првенствено у бундеви и шаргарепи, али и зеленом воћу и поврћу. Обе

ове материје у лабораторијским испитивањима заустављале су хемијски изазван рак. Међутим, треба се чувати претеране употребе витамина А (шаргарепа) која може да изазове тровање, а такође нису препоручљиве витаминске таблете — упозорава група научника која је израдила поменути студију.

Овако звечарка разјапи уста кад се спрема да уједе

Јетне летње вечери Лари Батлер, стар из Аризоне, остворио је вратанца каве за да нахрани своју „љубимицу“ Мојаве — малу звечарку. Међутим, догодило се оно што није очекивао: њени оштри зуби зарили су му се у средњи прст. Лари Батлер се препао, али није отишао у болницу. Следећег јутра био је мртав.

Овај Аризонац само је један од седам хиљада Американаца које, како показује статистика, сваке године уједе змија о-

тровница. Велики број жртава су сопственици ових опасних љубимаца откад је постало модерно држати у кући необичне животиње, не само псе и мачке. Змијски ујед веома је опасан и кад не изазове смрт зато што жртва може да изгуби руку или ногу, или део тела око уједа. Отров који змија убризгава напа-

да крвне судове и централни нервни систем. Ако се не лечи, може да проузрокује унутрашња крварења, грчеве и дисајне тегобе.

Међутим, лекари данас не саветују уједенима да користе вековима познату методу засецања коже око уједа и исисавања крви, осим у случајевима изузетно снажног уједа и када је лекарска помоћ далеко. Око саме врсте помоћи — амерички лекари се не слажу!

Тако доктор Томас Глас из Тексаса примењује

једну оригиналну хируршку методу којом одстрањује оштећено ткиво око уједа, а затим препишује антибиотике и кортизон како би се спречила упала и инфекција. Од 140 пацијената колико је доктор Глас лечио на овај начин, само је један подлегао. Ипак, доста су гласни критичари оваквих операција који их називају „хируршким решавањем нехируршких проблема“. Међу њима је угледни анестезиолог и специјалиста за лечење уједа змија отровница, доктор Дејвид Харди из Таксона у Аризони. По њему је метода доктора Гласа корисна само ако пацијент стигне до лекара у првим минутима после уједа, што готово никада није случај. Напротив, убризгавање серума против змијског отрова, тврди доктор Харди, користи и четири часа касније, а у болници је могуће обуздати и евентуалне алергичне реакције на серум.

Њему се придружује и доктор Чарлс Ват из Џорџије, још један специјалиста за лечење од уједа змије, који сликовито каже:

— Најуспешнија прва помоћ код уједа змије отровнице су кључеви од кола! (То јест: што пре у болницу.) Наравоученије: медицина је у двадесетом веку фантастично напредовала, али за ујед змија најефикаснији је — аутомобил.

ДИКАН И ПРЕТЊА СА ОРИОНА

ВЕЛИКИ ДОГАЂАЈИ
ИЗ ДАЛЕКЕ
БУДУЊНОСТИ

Флаш Гордон: II ДЕО

У ВЛАСТИ ЛЕТЕКИХ ЉУДИ

ПРЕМА ФИЛМУ ДИНА ДЕ ЛАУРЕНТИСА
ЦРТА АЛ ВИБЕМСОН

ДА БИ СПАСАО ЗЕМ-
ЉУ, ДОКТОР ЗАРКОВ
ПРИМОРАВА ФЛАША
ГОРДОНА И ДЕЈЛ
АРДЕН НА ОЧАЈНИЧ-
КИ ЛЕТ У ВАСИОНУ.

ЊИХОВ ЦИЉ ЈЕ
МОНГО, ПЛАНЕТА
КОЈОМ ОКРУТНО ВЛА-
ДА МИНГ НЕМИЛО-
СРДНИ.

ДОК СЕ МИНГ ПРИ-
ПРЕМА ЗА ВЕНЧАЊЕ
СА ДЕЈЛ, ФЛАШ
БЕЖИ ВАСИОНС-
КИМ БРОДОМ СА
ЊЕГОВОМ КБЕР-
КОМ АБРОМ...

ЗАШТО СЕ НЕ УЈЕДИНЕ И НЕ
СВРГНУ ГА?

ЗАТО ШТО ГА
СЕ СВИ ПЛА-
ШЕ?

НАМЕРА-
ВАМ ДА ПО-
ЗОВЕМ БА-
РИНА ПРЕ-
КО ПОЈАЧИ-
ВАЧА
МИСТИ?

ПРИТИСКОМ НА ДУГМЕ, ЧУДНА
ПЛАСТИЧНА КАЦИГА СПУСТИЛА СЕ
НА АУРИНУ ГЛАВУ...

ХОРЕШ ДА КАЖЕШ ДА ОВИМ МО-
ЖЕШ ДА ЧИТАШ МИСТИ? МОГУ ЛИ
ДА РАЗГОВАРАМ СА ДЕЈЛ ПОМОКУ
ТОГ АПАРАТА?

МОЖЕШ?

АКО ТИ ДОЗВО-
ЛИМ... ШТО, НА-
РАВНО, НЕКА?

ДОИСТА?
У ТОМ
СЛУЧАЈУ,
ПРИН-
ЦЕЗО
АБРА...

ШТА ТО РА-
ДИШ?
ОСТАВИ
УПРАВЉАЧ?

АБРА ЈЕ ПОСЕГНУЛА ЗА УПРАВЉАЧЕМ, АЛИ ЈЕ ФЛАШ БИО БРЖИ...

ТИ, ЛУДАЧЕ? ПАШЕ-
МО НА ФРИГИЈУ У ПУС-
ТИ МЕТ

ТЕК КАДА
УКЉУЧИШ
БЕЗУ СА
ДЕЈЛ?

НА ПЛАНЕТИ
МОНГО. ДЕЈЛ ЈЕ
ЧУЛА ПОЗНАТИ
ГЛАС...

ДЕЈЛ, ЈА
САМ, ФЛАШ?
У ТВОЈОЈ САМ
ГЛАВИ?
ПОКУШАЈ ДА
МИСЛИШ
О МЕНИ?

ФЛА-
ШЕ?

ЈЕСИ
ЛИ ТО ТИ
СТВАРНО?
ВИДЕЛА
САМ ТВО-
ЈЕ ПОЧУ-
ЉЕЊЕ?

ДОБРО САМ?
ЈУРИМ У КРА-
ЉЕВСТВО АРБОРИ-
ЈУ ПО ПОМОЋ! ЈЕ-
СИ ЛИ ДОБРО?

ЗАСАД
ЈЕСАМ...

ДОБРО? СЛУ-
ШАЈ, ТРЕБА
ДА НАБЕШ
ЗАРКОВАТ ОН
ЈЕ У СТРАШНОЈ
ОПАСНОСТИ? И
КЛОНИ СЕ МИН-
ГА ДОК СЕ НЕ
ВРАТИМ? ЧУ-
ЈЕШ ЛИ МЕ?

ЊЕГОВО ЦАРСКО ВЕЛИЧАН-
СТВО ЌЕ УСКОРО ДОЂИ... ДОНЕ-
ЛА САМ ВАМ ЈОШ ЧАРОБНЕ ТЕЧ-
НОСТИ...

ДИВНО... ОХ, ЗАР
НЕРЕШ И ТИ МАЛО
ДА ПРОБАШ?

ОХ,
НЕ
НАМА
РОБОВИМА
ЈЕ ТО ЗА-
БРАЊЕНО?

ГЛУПОСТ! НЕРА
НИКОМ РЕГИТАТА
ДРАГА, ПОПИЈ СВЕ
ТО... М-М, ДОБРО
ЈЕ?

ОХ?
ОСЕРАМ...
ОСЕ-
РАМ...

ЖЕЛИШ ЈОШ
ЈЕДНУ ЧАШУ?
ОДМАХ
СТИЖЕ?

ЊУРИНА РАКЕТА ЈЕ ДРИЛА ЈЕ ПОКРАЈ ВИСОКИХ СТАБАТА И ГРАНА ОБАВИЈЕНИХ ЛОЗАМА И УПЛОВИЛА У УСКОВИТЛАНУ ЗЕЛЕНУ ПАРЛЈУ...

ПЕЊИ
СЕТ ЧУ-
ЈЕШ
ЛИ?

НЕ МОГУ, ПРЕ-
ВИШЕ ЈЕ РАС-
ТИ-
ЊА

ДЕЈЛ ЈЕ ОКЛЕ-
ВАЈА САМО ЧА-
САК ...

ДЕШ
 ДЕ РАЗО-
 РУЖАЛА
 СВОЈЕ
 ЧУВА-
 РЕ И
 ОМЕЛА
 МИНГОВ
 ПЛАН
 ЗА
 ВЕН-
 ЧА-
 ЊЕ...

У ЖАРУ БОР-
 БЕ ДЕШ НИЈЕ
 ПРИМЕТИЛА
 СЕНКУ КО-
 ЈА ЈОЈ СЕ
 ПРИКРА-
 ДАЛА...

ЗАРКОВЕ?

ЗАРКОВЕ,
 ФЛАШ ЈЕ ЖИВ!
 РАЗГОВАРАЛА
 САМ СА ЊИМ
 ТЕЛЕПАТ-
 СКИТ ОН ЛЕ-
 ТИ ПРЕМА
 АРБОРИЈИ
 ПО ПОМОЋ!

НЕВЕРОВАТНОТ
 КАКВА ЛЕПА ВЕСТ!
 БРЗО ЗА ТИМОТ ЗНАМ
 ЈЕДАН БЕЗБЕ-
 ДАН ИЗЛАЗ?

ПОЛАКО,
 ДЕВОЈКО!
 ИЗГЛЕДАШ
 КАО ДА СИ
 ВИДЕЛА
 ДУХА!

ОТКРИО САМ ДЕШ
 АРДЕН, ВАША ВИ-
 СОСТИ? ВОДИ ЈЕ
 АГЕНТ ЗАРКОВ!
 А И ФЛАШ ГОР-
 ДОН ЈЕ
 ЖИВ!

ПРОНАБИ
 ФЛАША ГОР-
 ДОНАТ И НА-
 БИ ИЗДАРИ-
 ЦА КОЈА МЕНА
 ЈЕ ПОМОГ-
 ЛА ДА ПО-
 ВЕРЧЕТИ НИШ-
 ТА НЕ
 СМЕ
 ДА ТЕ
 ЗАУС-
 ТА-
 ВИТ!

ЗА ТО ВРЕМЕ
У АРБОРИ-
ЈИ...

ШТА ЈЕ ТО, АУ-
РА? ЈЕ ЛИ ОНО
БАРИН?

ЈЕСТЕ? ТО ЈЕ
ТАЈНИ ХРАМ? ПОС-
ВЕЉУЈУ ЈЕДНОМ МЛА-
ДИМ СТУ-
ШАМ?

ОДРАСТАО САМ, ЗЕ-
ЛЕНИ ОЧЕ? ЖЕЛИМ ДА
СЕ ПОДВРГНЕМ ПРО-
БИ ЗРЕЛОСТИ?

ИЗАБЕРИ
СВОЈ ПРОЛАЗ
У ОВАЈ ИЛИ
ОНАЈ СВЕТ?
НЕКА ТЕ
АРБОР
ВО-
ДИТ

МЛАДИ ШУМСКИ ЧОВЕК ЈЕ ОК-
ЛЕВАО А ЗАТИМ ГУРЊО РУКУ У
ПАЊ...

АХ?

МОЛИМ ВАС?
НЕ ДАЈТЕ ДА
ПАТИМ У ЛУДИ-
ЛУТ ДОКРАДЧИ-
ТЕ
МЕ
ОД-
МАХ?

ДОБРО ИЗВЕДЕНО, БА-
РИНЕ?

АУРА? ДОШЛА
СИ? А ЗЕМЉА-
НИН?

У СЛЕДЕЋЕМ ТРЕНУТКУ,
МЛАДИК ЈЕ ЛЕЖАО МРТАВ
ПРЕД НОГАМА ПРИНЦА
БАРИНА...

МИСТИО
САМ ДА
СИ ПОГУБ-
ЉЕН? НИ-
ЈЕ ВАЖ-
НО? ЈА КУ
ЗАВРШИ-
ТИ ПО-
САО?

НЕ, БАРИНЕ, ЗА-
БРАЊУЈЕМ ТИ?
ХОКУ ДА ФЛА-
ША ЗАШТИТИШ?

АКО МЕ ВОЛИШ,
БАРИНЕ, УЧИ-
НИТЕШ ТО?

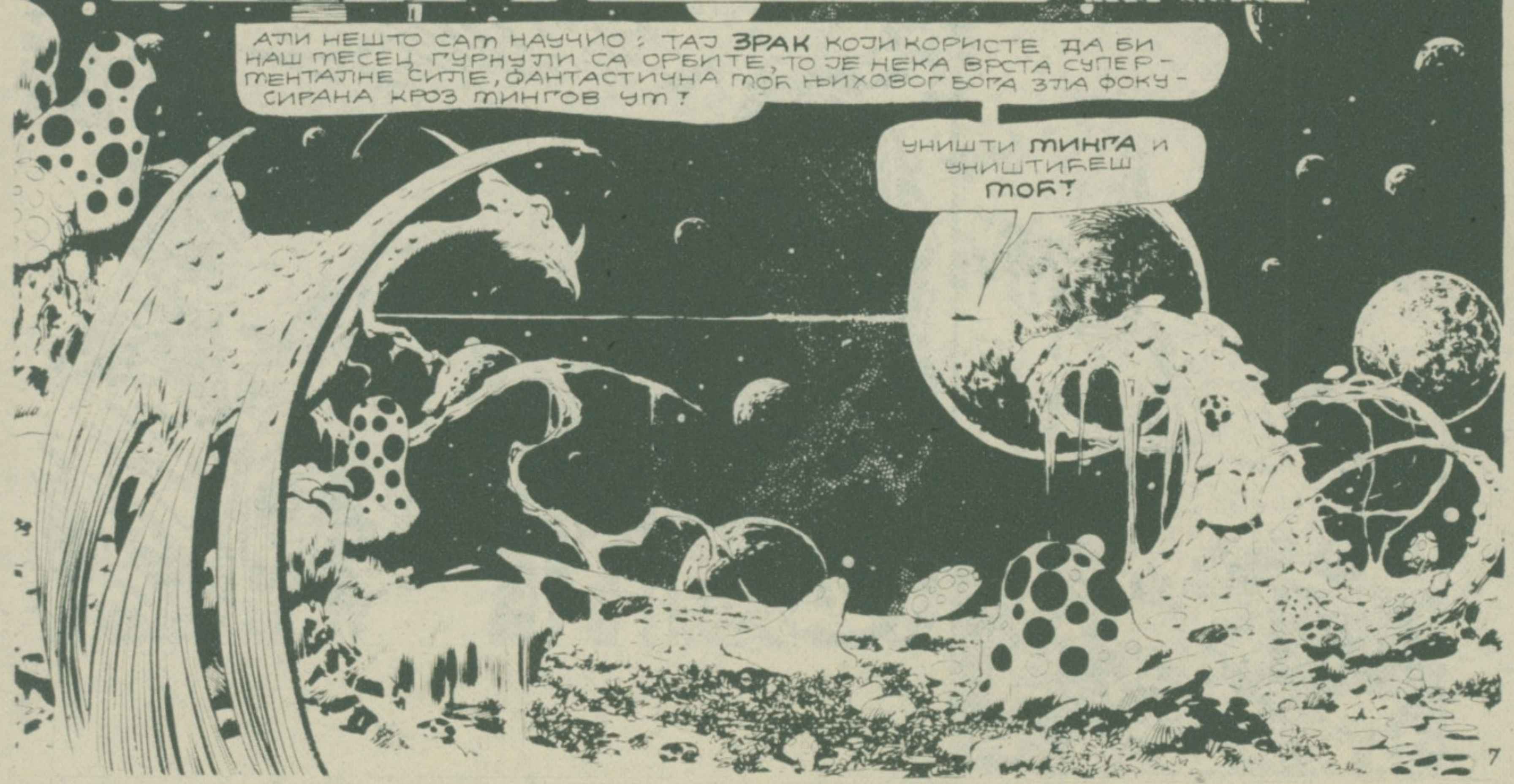

ЗАРКОВЕ, ХОКЕШ
ДА КАЖЕШ ДАСУ
ТИ ИСПРАЗНИЛИ
МОЗАК?

СТАВИЛИ СУ МЕ
ПОД БАВОЛСКУ
МАШИНУ, ДЕЗЛ?
ПОКУШАТИ СУ
ДА МИ ИЗБРИ-
ШУ ПАМЋЕЊЕ
И ПРЕОБРАТЕ
МЕ У АГЕНТА
МИНГА?

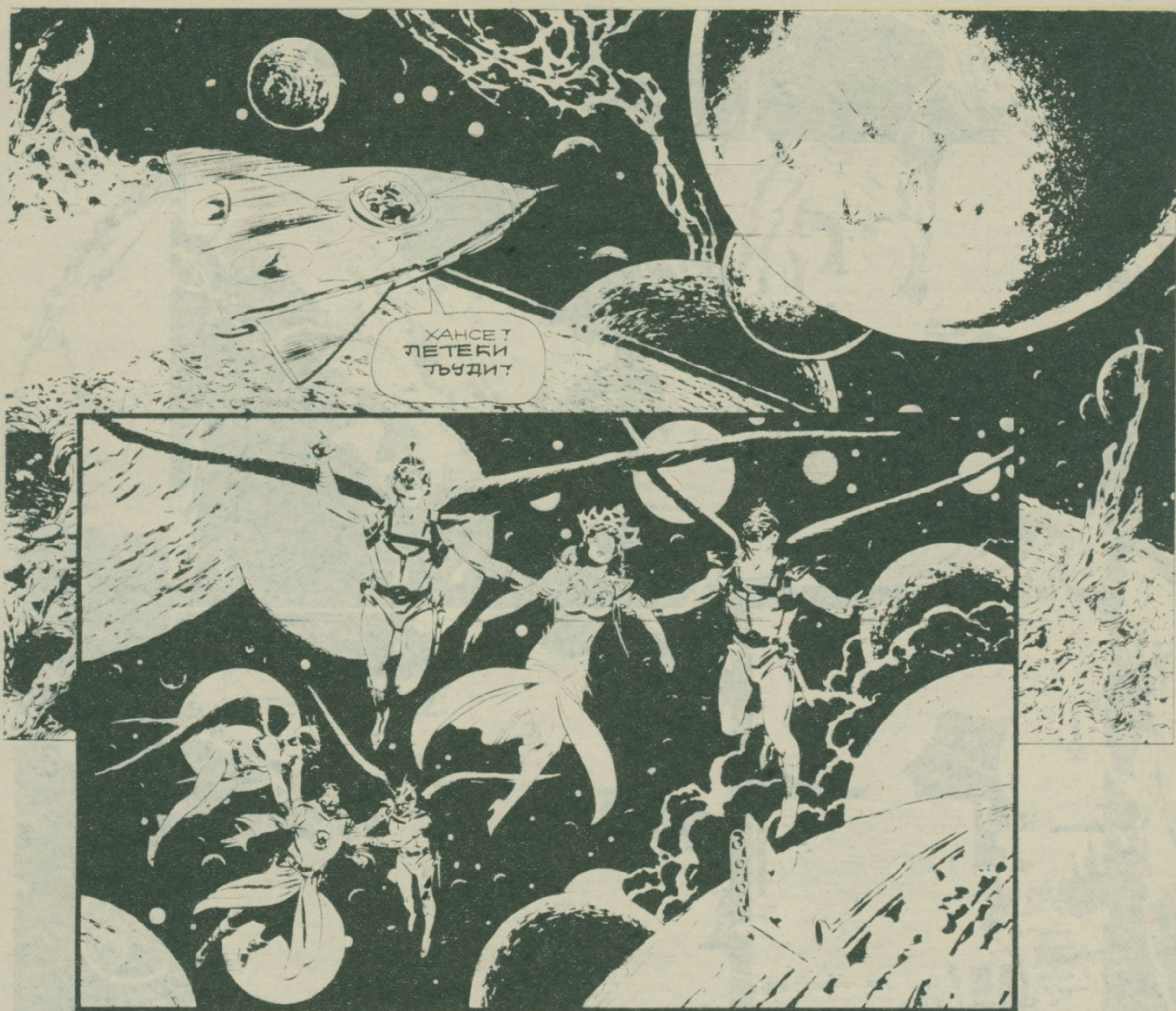

АЛИ КАДА СУ МЕ ПОДВРГ-
ЛИ, ПОЧЕО САМ ДА ЦИТИРАМ
ШЕКСПИРА, АЈНШТАЈНА ... СВЕ
ЧЕГА САМ МОГАО ДА СЕ СЕ-
ТИМ? ТО МЕ ЈЕ ЗАШТИТИЛО? НИ-
СУ МОГЛИ ТО ДА ИЗБРИШУ? НЕ
МОЖЕШ САВЛАДАТИ ТУДСКИ
ДУХ?

АЛИ НЕШТО САМ НАУЧИО: ТАЈ **ЗРАК** КОЈИ КОРИСТЕ ДА БИ
НАШ МЕСЕЦ ГУРЊУЛИ СА ОРБИТЕ, ТО ЈЕ НЕКА ВРСТА СУПЕР-
МЕНТАЛНЕ СИЛЕ, ФАНТАСТИЧНА МОГ ЊИХОВОГ БОГА ЗЛА ФОКУ-
СИРАНА КРОЗ МИНГОВ УМ?

УНИШТИ МИНГА И
УНИШТИТЕШ
МОТ?

УПРКОС АУРИНОЈ МОЉБИ, БАРИНОВА ТЉУБОТОРА ЈЕ НАДЈАЧАТА...

БАРИНЕ, НИСАМ ЈА ВАШ НЕПРИЈАТЕЉ?

МИНГ ЈЕ НЕПРИЈАТЕЉ СВАКОГ СТВОРЕЊА НА МОНГУТ И САМИ ТО ЗНАТЕ. УДРУЖИМО СЕ ДА ГА ПОБЕДИМО?

СПУСТИТЕ ИХ У МОЧВАРЧУ?

ВАШ ТЉУБАВНИК БАРИН ШТИТИ ГОРДОНА НА АРБОРИЗИ, ЗАР НЕ?

НЕ! НЕ! ТО ЈЕ ЛАЖ!

ЈА САМ ПРИНЦЕЗА ПО КРВИ, КЛИТУСЕ! МОЈ ОТАЦ ЋЕ ВАМ ЗБОГ ОВОГА ОДРЕЊИТИ ГЛАВУ!

САМЊАМ У ТО, ДЕТЕ МОЈЕ! НАСТАВИТЕ ИСПИТИВАЊЕ!

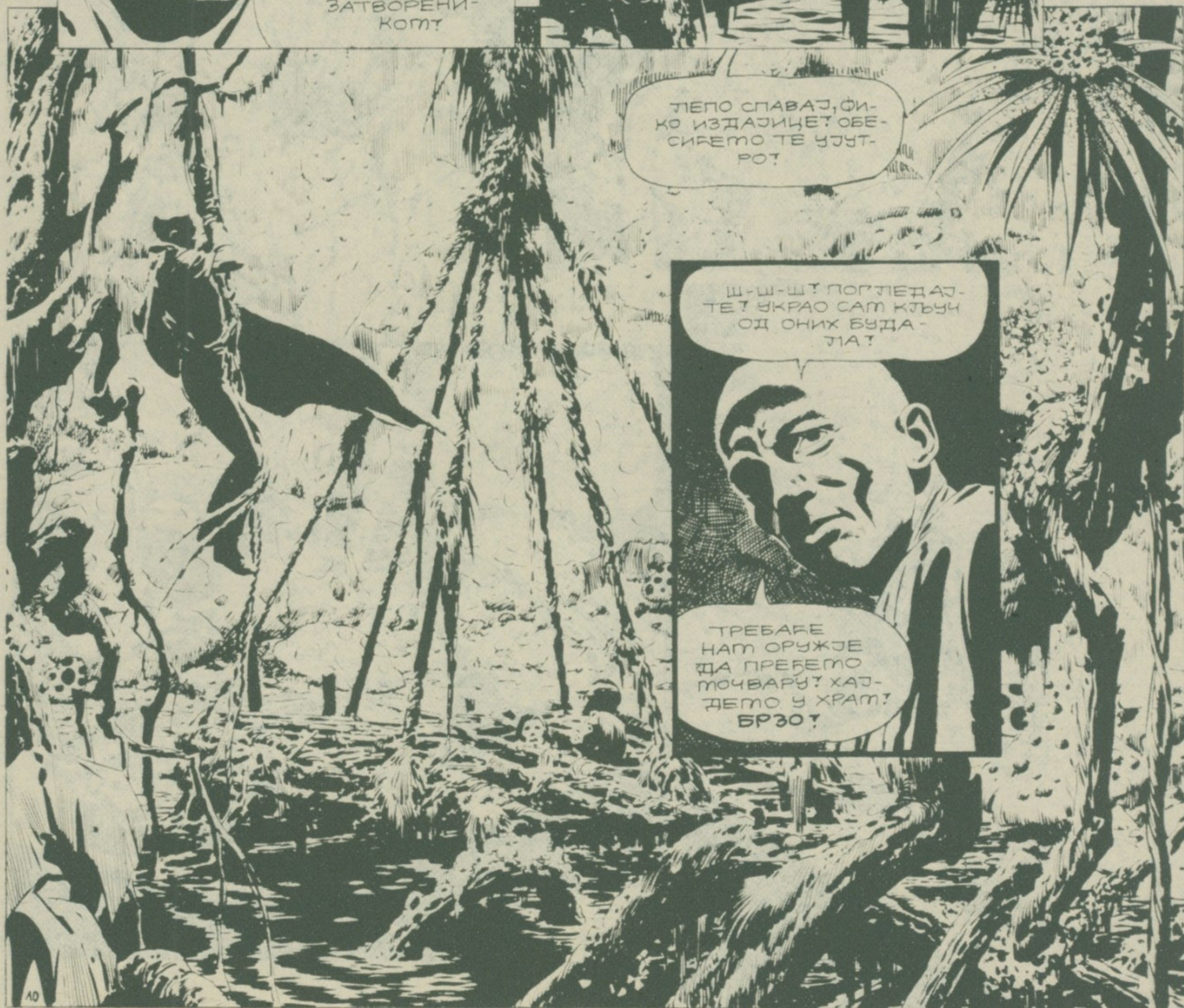
ОВА ИГРА ЈЕ БЕС-
МИСТЕНА, ФИКО?
УБИЉ ГОРДОНА
САДА?

И ИЗГУБИТИ
ПРИНЦЕЗУ АУ-
РУ ЗАУВЕК?
ИМАМ БОЉИ
ПЛАН, ПРИНЧЕ?
СТАВИТЕ И МЕ-
НЕ У КАВЕЗ СА
ЗАТВОРЕНИ-
КОМ?

НЕ МОГУ
ВИШЕ ДА
СЕ ДР-
ЖИМ...

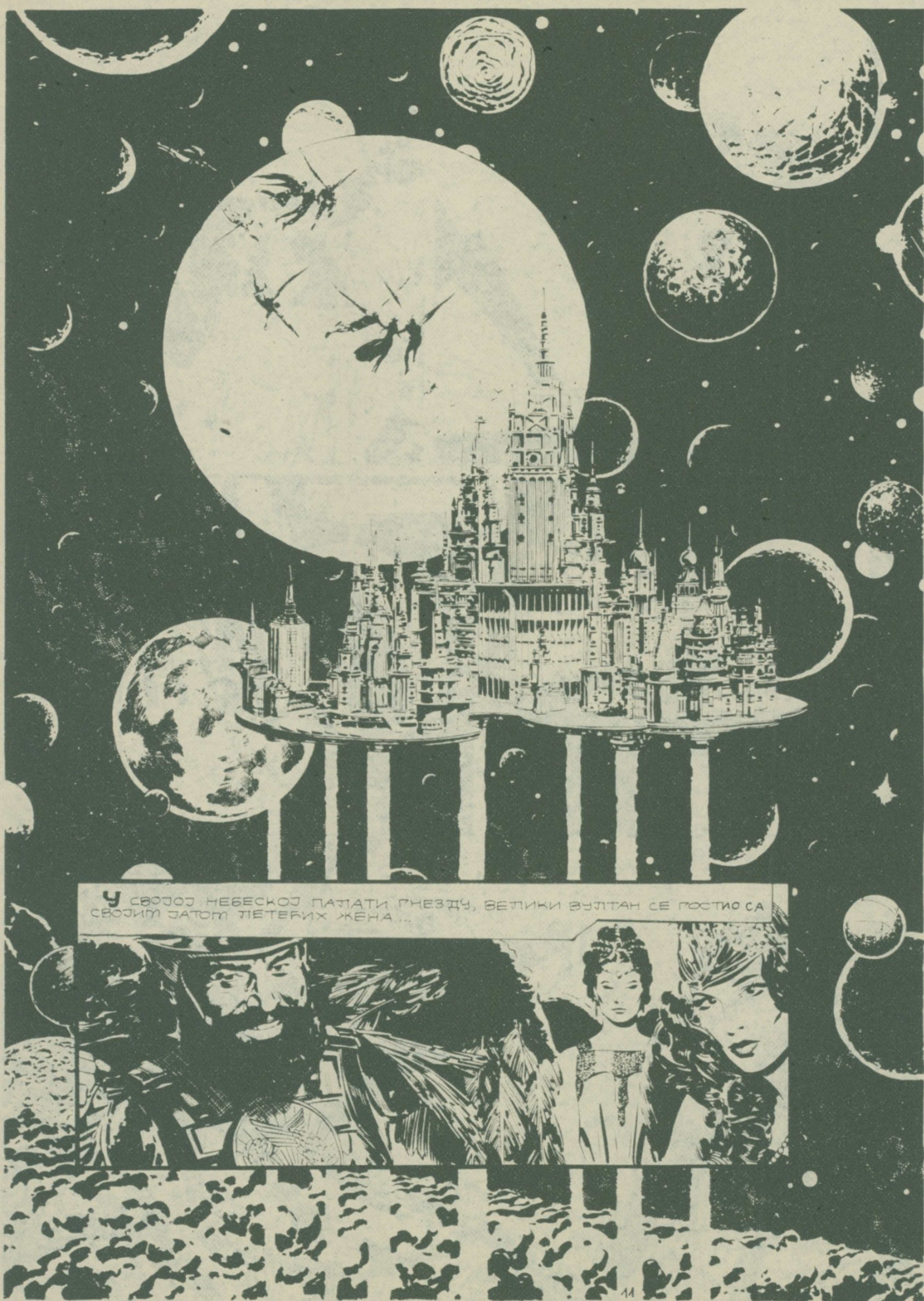
НЕМОЈ
ОДЈУСТАТИ,
ПЕТЕРА,
ЧОВЕЧЕ!

ЛЕПО СПАВАЈ, ФИ-
КО ИЗДАЈИЦЕ! ОБЕ-
СРЕМО ТЕ УЈУТ-
РО!

Ш-Ш-Ш! ПОГЛЕДАЈ-
ТЕ! УКРАО САМ КЉУЧ
ОД ОНИХ БУДА-
ЈА!

ТРЕБАЋЕ
НАМ ОРУЖЈЕ
ДА ПРЕБЕМО
МОЧВАРУ? ХАЈ-
ДЕМО У ХРАМ?
БРЗО!

У СВОЈОЈ НЕБЕСКОЈ ПАЛАТИ ГНЕЗДУ, ВЕЛИКИ ВУЛТАН СЕ ГОСТИО СА СВОЈИМ ЈАТОМ ПІТЕРИХ ЖЕНА...

И ТАКО,
УХВАТИЛИ
СТЕ ОДБЕГЛЕ
ЉУДЕ СА
ЗЕМЉЕ?
ПОВОДИТЕ
ОДМАХ
ИМПЕРА-
ТОРА?

ЧЕКАЈТЕ,
ПРИНЧЕ ВУЛТА-
НЕ? ЗАШТО ДА НАС
ИЗРУЧИТЕ ТОМ
ЧУДОВИШТУ
КАД МОЖЕМО
ДА ВАМ ПОМОГНЕМО
ДА ГА УНИШТИТЕ?
САДА ЈЕ ВРЕМЕ
ЗА АКЦИЈУ ПРО-
ТИВ ЊЕГА?

ТО ЈЕ ЈАКО РЕ-
БИ? ОНИ СУ ОД НАС
ДЕСЕТ ПУТА БРОЈ-
НИЈИ И ИМАЈУ
НАДМОРНИЈЕ
ОРУЖЈЕ ТРА ИПАК
БОЛЕО БИХ ДА
ВИДИМ ПАД
ТОГ КРВО-
ЛОКА...

МИ ТО МОЖЕМО?
ОТЛАС ГОРДОН
ЈЕ ЖИВ?

ГОРДОН ЖИВ?

ЈЕСТЕ?
У АРБОРИ-
ЈИ ЈЕ? ПРИН-
ЦАРИН МЈ ПОМА-
ЖЕ? КАЖЕТЕ ВАМ,
ЗАРЕДНО МОЖЕ-
МО ДА ОБОРИМО
ПЛИГА НА КОЛЕ-
НА?

ЗА ТО ВРЕМЕ У
АРБОРИЈИ...

ГДЕ ЈЕ
ОРУЖЈЕ,
ФИКО?

Али у старом храму...

Свуда око вас, човече са земље?

Ступили сте без дозволе тамо где само шутски људи смеју да убујстра-нац у нашем храму мора да проба звер из па-ња или да упрет.

Веома памет-но, барине?

Нека проба почне?

Звер се крије нег-де у пању? Пос-тоји шест прола-за, од којих је пет безопас-но?

Шкрљави зуби, флаш је од-лично посегао према рупи...

Ах?

Звер је на-папа?

Смрт је неизбеж-на, али тек пос-те грозног људи-ла?

Молим вас, докрајчите ме ма-чем?

Са задо-вољс-твом?

ПЛАШ ЈЕ СКОЧИО БРЗИ-
НОМ ТУЊЕ...

САМО ЈЕДАН ПОКРЕТ ПА
БЕТЕ ТРАЖИТИ НОВОГ
ПРИНЦА?

ЖАО МИ ЈЕ ШТО
САМ ВАС РАЗОЧАРАО,
БАРИНЕ, АЛИ ЧЈЕД
САМ ОДГЛУТАО!

ПЛАШ СЕ ЗАПА-
ЊУЉУБОМ ХИТРИ-
НОМ БАЦИО КРОЗ
ЈЕДАН ОТВОР
ХРАМА...

ЈОШ САМО
МАЈИ СКОК
ДО
ТЈА!

АХХХ!

ПАО ЈЕ, АЛИ НЕ НА
ЧВРСТО ТЈЛО, НЕГО
У КЛЕШТА СТРАШ-
НОГ СТОРЕЊА ИЗ
МОЧВАРЕ...

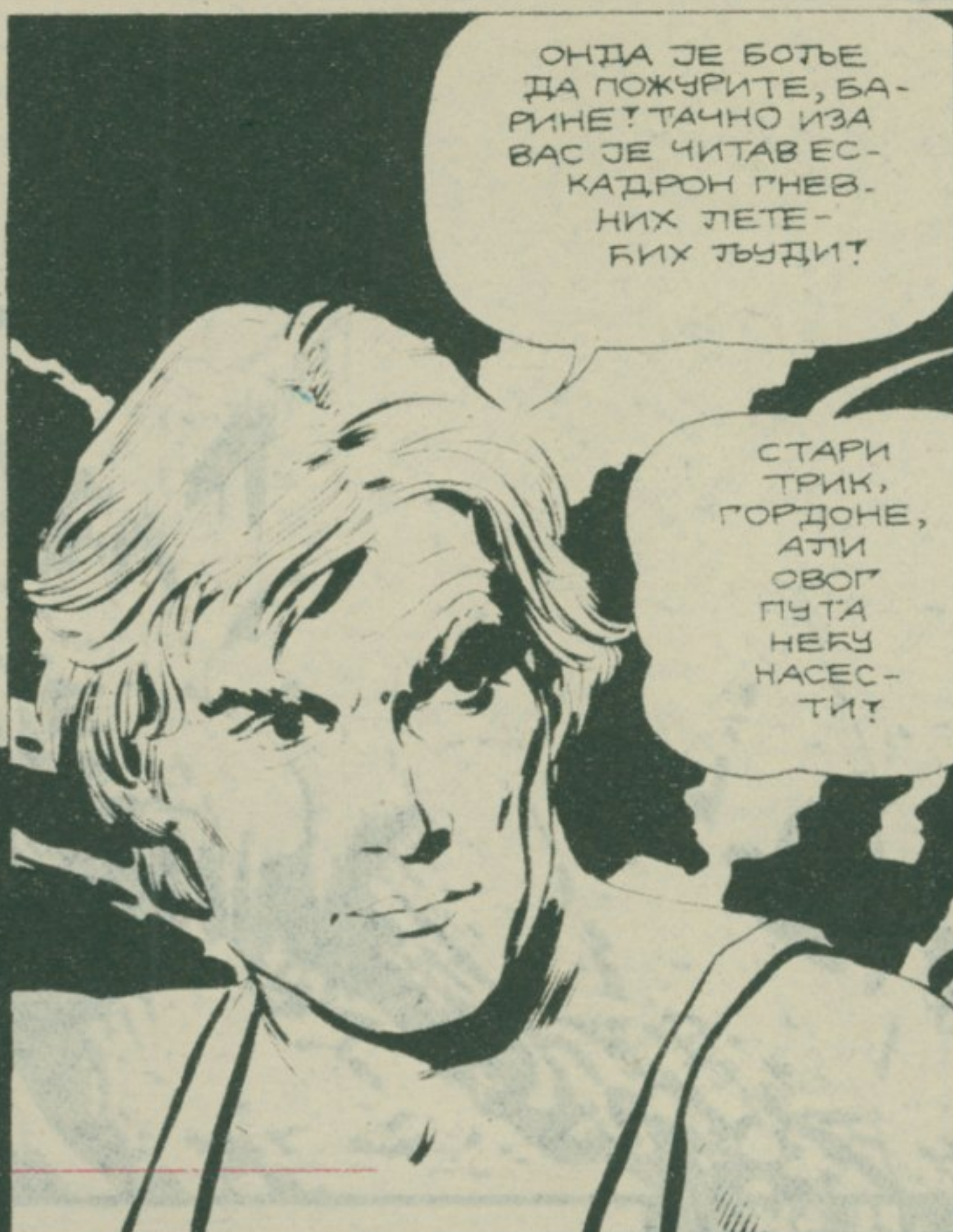
БОРБА ЈЕ БИЛА НЕРАВ-
НОПРАВНА. ФЛАШ ЈЕ ГУБИО
СНАГУ...

НАЈЕДНОМ ЈЕ
БЛЕСНУО ЛАСЕР-
СКИ ЗРАК. ФЛАШ
ЈЕ БИО СЛОВО-
ДАН...

ХВАТА
ЛЕГЛО...

НЕМА НА ЧЕ-
МУ... НИСАМ ТЕК
ТАКО МОРАО
ДА ДОПУСТИМ
ДА МЕ ОВО
СТВОРЕЊЕ
ЛИШИ ЗАДО-
ВОЉСТВА ДА
ВАС ЈА
УБИ-
ЈЕМ?

ОНДА ЈЕ БОЉЕ
ДА ПОЖУРИТЕ, БА-
РИНЕ! ТАЧНО ИЗА
ВАС ЈЕ ЧИТАВЕС-
КАДРОН ГНЕВ-
НИХ ЛЕТЕ-
ЉИХ ЛУДИ!

СТАРИ
ТРИК,
ГОРДОНЕ,
АЛИ
ОВОГ
ПУТА
НЕЋУ
НАСЕС-
ТИ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ЈЕДНА КРСТАРИЦА ЈЕ ЈУРИ-
ЛА КРОЗ КОСМОС...

ТО СУ ГОРДОН И ПРИНЦ БА-
РИН! ЛЕТЕЉИ ЛУДИ СУ ИХ
УХВАТИЛИ!

ТУ СУ НА ОКО
ШЕСТО КИЛОМЕ-
ТАРА ИСТОЧНО
ОД НАС!

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ:
САВЕЗ ПРОТИВ
МИНГА

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ПОВОДОМ 'месеца књиге'

ДОМ библиотека и школа

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иво Андрић: О ВУКУ 30
2. Гундулић: ДУБРАВКА 70
3. ПрежиховВоранц:
САМОНИКЛИ 90
4. * * * БУГАРШТИЦЕ 33
5. Јанко Веселиновић:
ХАЈДУК СТАНКО 110
6. Чедо Вуковић:
МРТВО ДУБОКО 28
7. Глишић: ПРИПОВЕТКЕ 80
8. Карел Кајух Дестовник:
ПЕСМЕ 25
9. Радоје Домановић:
МРТВО МОРЕ И ДРУГЕ
САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ 110
10. Дучић: ПЕСМЕ 45
11. Држић: ДУНДО МАРОЈЕ ... 80
12. Отон Жупанчић:
ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ 50
13. Војислав Илић: ПЕСМЕ 70
14. Ђура Јакшић:
ПРИПОВЕТКЕ 100
15. Ђура Јакшић: ПЕСМЕ 75
16. Змај: ПЕСМЕ 80
17. * * *
ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА
ИЗМЕЂУ ДВА РАТА 90
18. Вук Караџић:
ИЗБАРАНИ СПИСИ 140
19. * * * ДВОРИ САМОТВОРИ
— ТУЖБАЛИЦЕ 40
20. Кочић:
ОДАБРАНА ДЕЛА 80
21. Срећко Косовел:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 25
22. Анте Ковачић:
У РЕГИСТРАТУРИ 150
23. Крањчевић: ПЕСМЕ 50
24. Лаза Лазаревић:
ПРИПОВЕТКЕ 70
25. Ранко Маринковић:
РУКЕ 170

26. Матош:
ОДАБРАНА ДЕЛА 200
27. Симо Матавуљ:
БАКОЊА ФРА БРНЕ 80
28. Сава Немањић:
ЖИВОТ СТЕФАНА
НЕМАЊЕ 50
29. Назор ПЕСМЕ 50
30. Његош:
ЛУЧА МИКРОКОЗМА 49
31. Доситеј Обрадовић:
ЖИВОТ И
ПРИКЉУЧЕНИЈА 80
32. ФранцеПрешерн: ПЕСМЕ .. 70
33. Јован Стерија Поповић:
КОМЕДИЈЕ 100
34. Дис: ПЕСМЕ 35
35. Прерадовић:
ПЕСМЕ 50
36. Борислав Радовић:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ ... 48
37. Кочо Рацин:
БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА . 65
38. Сремац: ПРИПОВЕТКЕ 48
39. Аугуст Шеноа:
СЕЉАЧКА БУНА 120
40. Џанкар: НА КЛАНЦУ .. 60
41. Џанкар: КРАЉ БЕТАЈ-
НОВЕ, СЛУГА ЈЕРНЕЈ
И ЊЕГОВО ПРАВО ... 60
42. * * *
ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ
ПЕСМЕ 69
43. * * * ПОЕЗИЈА НОБ-а 100
44. * * *
НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ 49
45. * * * НАРОДНЕ ПРИЧЕ .. 80
46. * * *
НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ 90
47. Родољуб Чолаковић:
ЗАПИСИ ИЗ
ОСЛОБОДИЛАЧКОГ
РАТА 90
48. Шантић: ПЕСМЕ 50
49. Ујевић: ПЕСМЕ 90
50. Јован Скерлић:
КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 180
51. * * *
СРПСКЕ НАРОДНЕ
БАЈКЕ 220.
52. Балзак:
ШАГРИНСКА КОЖА 100
53. Балзак:
ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ 110

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

У овој библиотеци, намењеној првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности. Наши најпознатији стручњаци за поједине књижевне проблеме и најбољи познаваоци опуса појединих писаца, извршили су избор текстова и написали предговоре и коментаре.

54. Бодлер: ЦВЕЋЕ ЗЛА 140
55. Иван Буњин:
ЖИВОТ АРСЕЊЕВА 65
56. Гогољ:
ТАРАС БУЉБА 90
57. Гогољ: РЕВИЗОР 45
58. Максим Горки: МАТИ 78
59. Достојевски:
ЗЛОЧИН И КАЗНА III 240
60. Достојевски: КОЦКАР 51
61. Чехов:
ИЗБАРАНЕ ПРИЧЕ 70
62. Чехов:
ПРОСИДБА И ДРУГЕ
ЈЕДНОЧИНКЕ 70
63. Виктор Иго:
ЈАДНИЦИ (1—5) 390
64. Јесењин: ПЕСМЕ 80
65. * * * КАЛЕВАЛА
(фински народни еп) 160
66. Лорка: ПЕСМЕ 140

ПОПУСТ 20%

67. Владимир Мајаковски:
ПЕСМЕ 55
68. Томас Ман:
БУДЕНБРОКОВИ III . 260
69. Ги де Мопасан:
ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ .. 80
70. Франческо Петрарка:
СОНЕТИ И КАНЦОНЕ 80
71. Платон: ПИСМА 35
72. Превер:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 100
73. Софокле:
ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА .. 60
74. Шекспир: ХАМЛЕТ 90
75. Шекспир:
РОМЕО И ЈУЛИЈА 65
76. Ла Фонтен: БАСНЕ 70

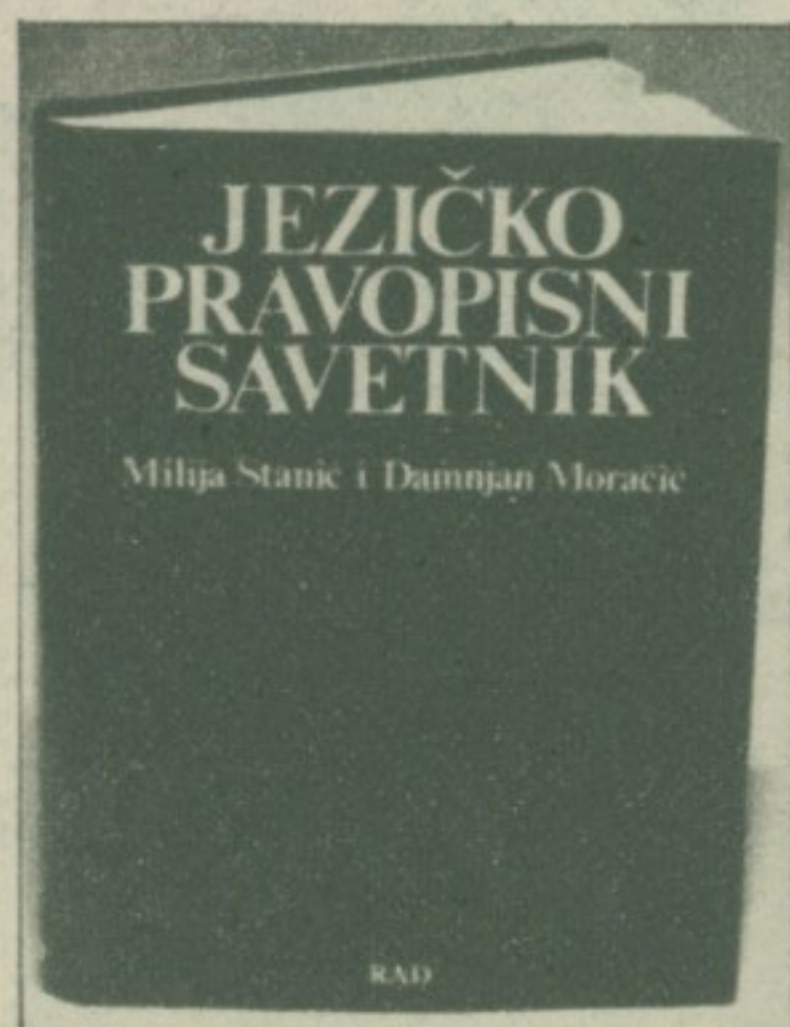
Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

* * *

77. Вук Караџић:
ПРВА ГОДИНА СРПског
ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ 40
78. * * *
КОПИТАР И ВУК 150
79. Др Миодраг Поповић:
ЈОТА 200

80. * * * КЊИЖЕВНОСТ,
ИСТОРИЈА САВРЕМЕНОСТ
Формат 17 x 24. Стр. 240. Бро-
ширано. Тирилица.
Цена 150
81. * * * СРПскоХРВ. ЈЕЗИК
— АКТУЕЛНА ПИТАЊА
Формат 17 x 24. Стр. 104. Бро-
ширано. Тирилица.
Цена 50
82. * * * ВРЕДНОСТИ У СО-
ЦИЈАЛИСТ. ДРУШТВУ
Формат 17 x 24. Стр. 132. Бро-
ширано. Тирилица.
Цена 150

83. М. Станић, Д. Мораковић:
ЈЕЗИЧКО — ПРАВОПИСНИ
САВЕТНИК
Формат 17 x 24. Стр. 450. Плат-
но. Латиница.
Цена 680
84. Прота Матија Ненадовић:
МЕМОАРИ
Формат 13 x 20. Стр. 360. Плат-
но. Тирилица.
Цена 400

85. Лаза Лазаревић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13 x 20. Стр. 370
Цена: броширано 220
платно 320
86. Лаза Костић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13 x 20. Стр. 307. Тири-
лица.
Цена: броширано 220
платно 320

„РАД“ ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12.
Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/113

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете):

.....

.....

.....

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поужећем, приликом преузимања од поште (са попустом од 20% ако се књиге наруче до 15. 11. 1982. год.).

НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 8% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у највише 10 месечних рата, а најмања рата је 300.— динара. Купци, на отплату, овјеравају наручбеницу у организацији где раде, а пензионери достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Први општински суд у Београду.

.....
(Презиме и име)

.....
(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

.....
(Број поште, место и адреса стана)

.....
(Радна организација и место где је купац запослен)

.....
(Датум) (М. П.) (Овјера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

Сви који воле симпатичног морнара Попаја вероватно су се бар једном упитали зашто одувек кад се нађе у опасности просто гута спанах из оне већ чувене конзерве. Да ли је ово поврће, које код деце често изазива гримасу на лицу па родитељи онда призивају у помоћ причу о снажном Попају, заиста тако чудотворно како казује пример одважног Оливиног драгана? Да није улога спанаха у сторијама о Попајевим догодњама прећерана и нестварна, и да ова скромна биљчица заиста набија у пенице атомску моћ? И због чега је за првог Попајевог "спаника" изабран управо спанах?

**Има бодље,
а не боде**

Сматра се да је спанах, у нашем језику називају га још и спанак, спинат, спинах, спинац, спинач(а), шпанах, шпанац, шпечот итд, новија култура. Верује се да потиче од једне дивље врсте која још слободно расте у Малој Азији, где се употребљава за исхрану. Као култура гајен је још у старој Персији. Спомине се такође у арапским списима из 9. века, док неки кинески извори упућују на закључак да се у овом делу света гајио још у 7. веку. Што се Европе тиче, забележено је да се спанах гајио у Сколини Севиље у 12. да би се у следећем веку проширио у многе друге земље нашег континента.

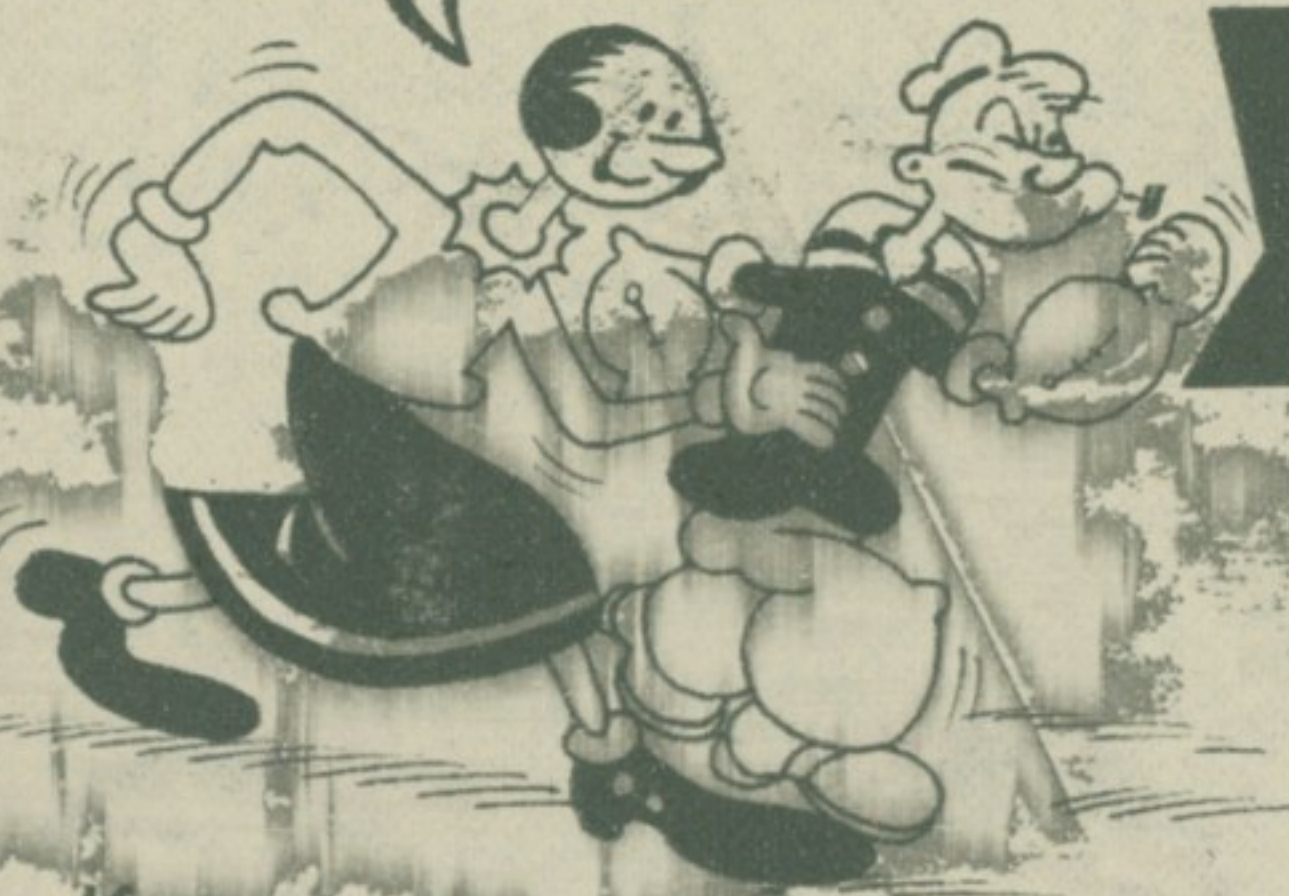
Постоји више објашњења како је ова врло хранљива и изузетно ароматна биљка добила име које је, приметили сте, слично у разним језицима. Латински назив за спанах је *Spinacio oleaceae*. Сматра се да име потиче, вероватно, од латинске речи спина што значи бодља, због 2-6 бодљи на плоду. Међутим, као порекло назива наводе се арапска имена есбанах, себанах и исфанш што, кад је реч о биљци таквог значаја за наш организам, и није од особите важности.

А због чега је спанах тако вредан пажње?

Рудник минерала

Спанах је врло цењен због пријатног укуса и хранљиве вредности. И заиста, кад мало боље зачиримо у тајну његовог листа, што се једино и једе од ове невелике биљке, наћи ћемо на изненађујуће богатство разноразних витамина, протеина, шећера, калорија, дакле свега оног што је неопходно организму. Тако је утврђено да

ДА ЛИ ЈЕ СПАНАХ ЧУДОТВОРАН?

Ко зна да ли би
ћудљива Олива уопште
болела симпатичној морнара да
нема песнице које ђобеђују
свакој ђрошћивника. А ѡакав
је захваљујући једној на изјег
скромној, али грајоденој биљчи. и.

спанах од свих врста поврћа има највише азотних материја које у 82 одсто чине лако усвојиве беланчевине. Од минерала, без којих би наше тело такође брзо оболело, ту су знатне количине калијума, натријума, калцијума, гвожђа,

бакра, јода, арсена, дакле цео рудник у малом. Спанах у исто време садржи и доста такозване оксалне киселине која у исхрани сиромашној калцијумом може да делује штетно, због чега је најбоље са овом биљком исто-

ПОПАЈ У СТАРОЈ КИНИ

времено и, јести млеко, сир, келерабу, боранију, краставце и сл. Но, овај „недостатак“ је готово занемарљив кад се погледа врло богата табела витамина који су скупљени у листу спанаха.

У 100 грама свежих листова, без којих Попај не би био оно што јесте, налази се од 20 до 60 милиграма витамина Ц; према томе, спанах је права ризница овог и те како важног састојка за правилан раст и здравље. Руку под руку, с њим су ту још и витамини Б-1 и Б-2, затим биљне масти, каротин и чак 25 милиграма калорија у 100 грама свежег спанаха! После свега овог изгледа да моћ спанаха у Попајевом случају и није толико претерана. Па и онај ко се мршти кад на столу угледа спанах, може после оброка задовољно да се осмехне, сигуран да је у организам унео све оно без чега наше срце, крвоток, мозак и мишићи сигурно не би радили како треба. Дакле, спанаху свака част, поготово кад се зна да је лековит у случајевима болести грла, плућа и жучнице. И још нешто: неопходан је у исхрани одојчади.

Посластица за хрчка

Ботаничари кажу да је спанах скромна биљка без много захтева. Доста је отпорна на ниске температуре, што код поврћа није уобичајено. У ранијим фазама раста и развоја стабљика спанаха без проблема подноси и температуре од минус 6 до минус 8°C. Међутим, добро укорењене и чвршће биљке издржавају под снежним покривачем и мразеве од минус 20°C! Ни у доба клијања спанах није неки размажени „зелениш“: изданци избијају већ на температури од 3-4°C. Али, зато спанах жели да у земљишту где

расте увек има довољно влаге.

Испуне ли се ти не баш нарочити захтеви за узгој ове биљке, листови су спремни за јело већ четрдесетак дана после сетве.

Спанах се сеје у пролеће, чим временске прилике то омогуће, па до краја марта или априла. Летњи усеви за потребе у току јесени сеју се крајем јула или у августу, а озими крајем септембра и у октобру, зависно од климатских услова. Лако је закључити да је спанах захвално поврће и по томе што га има готово преко целе године.

Брање се обавља ујутру, чим се лишће осуши од росе или кише. Тако убран, опран, очишћен од земље или пожутелих листова, спанах може успешно да се очува у три месеца на температури од минус 1°C.

Чим су се уверили у његову хранљивост, људи су се потрудили да створе што издашније, отпорније и захвалније сорте спанаха. Од десетак врста неке имају необична и маштовита имена, као да су им творци тепали, па се зову и дански краљ, матадор, штутгарски цин, дијамант, Нобел, Јулијана, викинг, прогрес, Бјанка!

Варају се сви они који мисле да спанах уништавају само Попај и који цене витамине, здравље и желе добру крвну слику. Има још бића која и те како воле да грицкају стабло, лист или чак корен спанаха, и то с апетитом. То су, пре свих, ларве разних инсеката, лисне ваши, стенице и многе бактерије. Међу њима је и један симпатичан сисар, чувен по својој халапливости и грамзивости. То је хрчак, он једе семе спанаха. Не зна се само да ли после оваквих хранљивих оброка у рупама хрчака долази до туча и обрачуна као у стриповима и цртаним филмовима о Попају. А ко зна да ли би га Олива уопште воледа, и враћала му се увек да није онако снажан. А такав је захваљујући зна се коме!

И. Л

БРАНКО ЂОПИЋ У АНЕГДОТАМА

Анегдоте о познатим људима одувек се радо причају. Један од људи о којима су анегдоте бројне је и писац Бранко Ђопић, познат по изузетној љубави према здравом смеху и по својој несвакидашњој, а тако природној духовитости. Међутим, иако увек спреман да се подругне на рачун других, Бранко у тим бритким досеткама не штеди ни самог себе. И као што је духовит у својим делима — која су само у Југославији до сада штампана у око пет милиона примерака, по чему је овај академик својеврстан рекордер — Ђопић је и у приватном животу једноставан, увек спреман на шалу и смех.

Од мноштва анегдота о себи и другима Бранко је за „Политикин забавник“, који чита од пре рата, односно од када се „Забабавник“ појавио, изабрао неколико, напомињући да му је „Волт Дизни у овом листу био увијек дражи него рођени тетак“!

Мамин час анатомије

— Као дјечак био сам врло несташан, па су зато често падале и батине. А моја мајка Соја, умрла је недавно у Панчеву, била је врло строга. Зато сам, чим нешто скривим, бринуо како би прошао што јефтиније и спасио се батина. У таквим приликама дјеца се извлаче на разне начине. Нека моле и преклињу, нека обећавају да ће бити добра и послушна, нека кукају и богораде, неко се прави болестан, а други се, опет, дерња и виче као да му кожу гуде...

— Ја сам испробао много начина да се извучем од кажњавања. Али, код моје мајке слабо су помагала таква лукавства.

Једном сам чуо како неки сељак кога су тукли

ПОТКОВИЦЕ

ЗА

КУМОВЕ

— ЈЕДАН КРАЈИШКИ СЕЉАК МИ ЈЕ ЗА ВРИЈЕМЕ РАТА ОБЈАСНИО ДА У ПАСИВНО СЕЛО НЕ ТРЕБА ИЋИ БЕЗ ДОБРЕ ТОЉАГЕ — КАЖЕ ПИСАЦ ЧИЈА СУ ДЕЛА У НАШОЈ ЗЕМЉИ ДО САДА ШТАМПАНА У ОКО ПЕТ МИЛИОНА ПРИМЕРАКА!

Чепић '88

у биртији запомаже: „Пустите ме, одбисте ми бубреге!“

Одмах помислим: ево још једног начина да се браним кад устреба. И код следећег дијелења батина, кад је мати почела да ме вошти шибом по туру, ја почех да се дерем:

— Јооој, одби ми бубреге!

На то моје запомагање мајка није престала да ме туче, само ми је поучно објаснила:

— Не бој се, душо моја, на том мјесту гдје ја ударам нема бубрега.

Тако сам од моје Соје добио прва сазнања из анатомије.

И у рату је било и те како смијеха, поготово међу мојим Крајишницима. У партизанима је било доста ђака, студената и других школованих људи који су међу сељацима у Босанској крајини доносили разне нове изразе и ријечи. Тако су, на примјер, умјесто сиромашно село и сиромашан крај, често говорили пасивни крај, пасивно село.

А до чега може да доведе гуђа, непозната ријеч казује и ова догоровштина. Запутим се ја у мени непознати заселак па ћу уз пут питати једног старог сељака:

— Је ли, старино, какво је оно тамо село, може ли се у њему на миру ноћити, да нема опасности од какве банде?

— Богати, припази се, друже, то ти је врло пасивно село. Тамо нико не залази без добре тољаге!

— А шта ми у пасивном селу треба тољага? — зачудих се ја.

— Зато што тамо има паса као кише, нема пасивнијег села у читавој Крајини! — одговори чича.

Херој с Прдипоља

Наши нападају Цазин. Ја сам с друге стране Уне, Цазин је далеко, и ми сасвим слабо чујемо отуда палбу.

Једног јутра диже се мој командант Славко Родић, народни херој, да ми показује Уну и мост, а преко Уне неки цемат — муслиманско сеоце. Добро би било, вели Славко, да са једном десетинском сјуриш доље и тамо растјераш неку непријатељску посаду. Ослободи то мјесто, а ја ти дајем ријеч да ћу то записати у ратну историју.

У мени су, ништа не слутећи, одједном синиле наполеоновске амбиције. И заиста, узмем десетину, па јурим тамо преко моста, а све мислим: шта ако однекле загрми?

Гледам оне моје војнике, само жмиркају. Јер, Крајишници су храбри,

али кад им је вода иза леђа, кад пређу мост, боје се. И тамо-овамо, горе-доље — у селу никог. Вјероватно је непријатељ већ побјегао, помислим. Сретнем напоскон неко дијете и ја, радознао како ли се зове то мјесто које сам ослободио, упитам:

— Мали, како се зове ово мјесто?

Дјечак истегну вратић па вели:

— Зове се Прдипоље!

— Како Прдипоље, срам те било! Како му је право име? — љутнем се ја.

— Тако, Прдипоље — одговара малишан.

— Иди, мали, бестрага — одмахнем руком, а уگو наиђе неки старац, биће хоца.

— Богати, ефендија, како се зове ово мјесто? — упитам га.

— Да си ми жив и здрав и да 'простиш — Прдипоље.

— Како Прдипоље? Зар нисте неко паметније име нашли? — и даље се изненађујем.

— Не знам, синко, нисам му ја име надијевао — слегну раменима старац.

Љут к'о пушка враћам се у штаб и кажем Славку:

— Не мећи ти мене у своје записе и бриши ме из ратне историје. Нисам ти ја никакав Наполеон!

— Зашто? — као чуди се командант.

— Зато. Да данас-сутра испадне у ратној историји: Бранко Ћопић — херој с Прдипоља!

Двојна због „Осме офанзиве“

Мојим Крајишницима није лако са мнош, а, богатами, и мени с њима. Елем, кад сам објавио роман „Осма офанзива“, ето ти једног мог земљака па ће љутито:

— Мој мали због тебе добио двојку из историје!

— Како, зашто? — зачудим се ја.

— Лијепо: питали га колико има офанзива, а он одговорио осам. Како осам, зине наставница. Није осам, него седам, дијете. А он ће опет: има осам! Па, гдје си то прочитао? Ено, вели, код Бранка Ћопића, он описао осму офанзиву. Онда смо морали дјетету објашњавати да то није права осма офанзива. А ти, брате, ако се већ бавиш том работом немој нам збуњивати дјецу. И могао си тој књизи дати неки други наслов!

Други пут, сједим ја тако код куће и нешто радим, кад зазвони звонце на улазним вратима.

Који ли сад ђаво, сигурно неки новинар; има још писаца у овој земљи осим Бранка Ћопића, а ено им и фудбалери и народни пјевачи, љутим се ја.

Одшкринем мало врата и преко оног заштитног ланца спазих човјека, на први поглед, неодређених година.

— Јесте ли ви Бранко Ћопић? — упита придошлица.

— Јесам — велим ја.

— Молим вас, помозите ми, ја сам ратно сироче.

Ја без ријечи извадим новчаник и пружим му хиљадарку. Он узме новац, па ме зловољно погледа:

— Вала, могли сте и више!

Тек сада ја њега о-смотрих пажљивије и видјевши да ће то бити неки буразер од преко шездесет година, зачудим се:

— Ама, какво си ти ратно сироче, тако стар, ђаво те однио?

— Па, друже Бранко, моји родитељи су погинули још у првом свјетском рату, те ти ја сиротујем и овако промећем већ преко педесет година!

Но другом јаму нопа...

Неке године, одмах послије рата, дођем са групом писаца на књижевну приредбу у Билећу. Уз пут нас домаћини поведу да разгледамо њихову фабрику потковица.

Мени се посебно свидјеле потковице за магаре па се сјетим да нешто подвалим свом куму, књижевнику Душану Костићу и да му поштом пошаљем једну магарећу потковицу на дар.

Љубазни домаћини ми на ту моју молбу овако одговоре:

— Друже Бранко, можете добити само двије или четири потковице, јер се магарици поткивају у двије или у четири ноге... Колико, дакле, хоћете потковица?

— Добро, дајте ми онда двије — кажем ја, а у себи помислим како ћу сад даровати и другог кума и побратима — Скендера Куленовића.

Десетак минута касније ето ти човјека из фабрике носећи пакетић с потковицама и једну наруџбеницу на којој је писало: „Требовање за двије магареће потковице број пет за потребе друга Бранка Ћопића“. Тако у архивима фабрике оста за вјечна времена документација какву сам ту ја имао куповину. Удесише ме Билећани!

И. Лончар

КРИВА ЈЕ МУЗИКА

Једна тридесет деветогодишња Енгле-скиња која је, иначе, патила од епилепсије постајала је забринута и знојила се кад год би чула извесне музичке тонове. Мисли су јој постајале суморне, усне, обрве и прсти почињали неконтролисано да се трзају, а на крају је губила свест. Жена у почетку није била у стању да пронађе узрок оваквог стања, али је касније схватила да је то — музика. Наравно, обратила се и лекару.

Двојица неуролога испитивала су њен случај. Трагајући за „подстицајним информацијама“ покушали су да изазову напад разним врстама музике, укључујући Хендловог „Месију“ и Бетовенову „Коралну симфонију“. Тек кад је засви-рала мелодија „Мислим да ћу се заљубити у тебе“ појавили су се знаци чудног обољења. Са грчевима се појавио и један важан путоказ за научнике. Наиме, читавање електроенцефалограма (снимак тока струје у мозгу) обелоданило је да песма изазива ненормалне мождане таласе у слепоочном режњу пацијента, гдје се налази центар за тумачење звука. Жена је патила од мултипле

склерозе — болести која настаје стварањем многобројних ожиљака у мозгу и кичменој мождини и дестабилизује слепочни режањ разарањем мијелинског омотача (масног ткива које изолује нервне ћелије и помаже да се нервни сигнали равномерно преносе).

Појаве попут ове запажене су и раније. Многи писци, укључујући и Шекспира, писали су о моћном утицају певања и звоњава. Савремени истраживачи прикупили су документацију о 76 случајева ове чудне болести познате под називом музикогена епилепсија. Неке од њених жртава извршиле су самоубиство, неке чак и убиство. Друге су приморане да живе као пустињаци. Оваквих случајева има више, али директан узрок напада може и да се никад не установи.

О томе како музика делује на здраве особе одавно се зна. Психотерапеути је, опет, често користе приликом лечења или за смиривање особа са емоционалним сметњама, а сматра се такође да музика подстиче учење и савладавање разних физичких задатака и побољшава издржљивост мишића.

Е. Ј.

ЈЕСТЕ ЛИ
ПОП - ЕКСПЕРТ

НОВИ АЛБУМ • РИБЉЕ ЧОРБЕ • БУВЉА ПИЈАЦА

Ових дана у продаји треба да се појави нови студиски албум тренутно најпопуларније југословенске рон групе — Рибље чорбе. Плоча »Бувља пијаца« снимана је у Београду, а продуцент је био стари познаник наше рон публике, басиста групе Гилан, Џон Мен Кој.

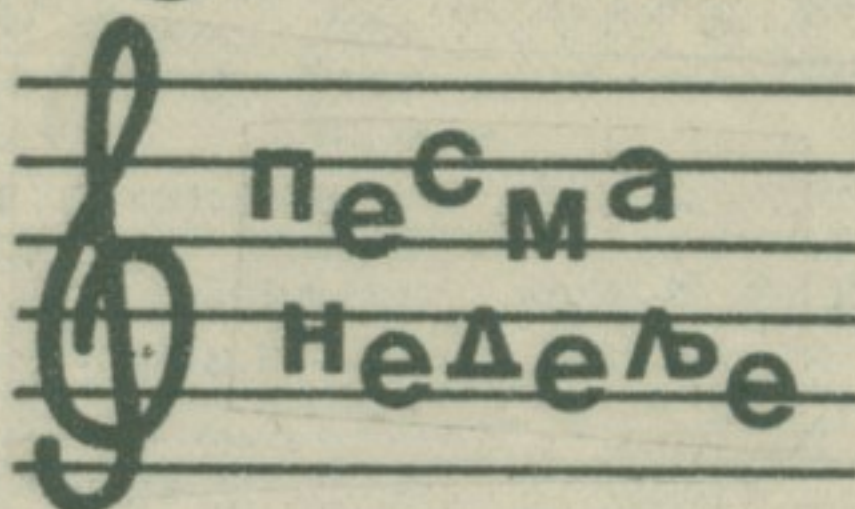

»Бувља пијаца« појављује се на тржишту само неколико месеци после објављивања концертне плоче »У име народа« која је, подсетимо се, снимана на овогодишњим пролећним концертима Рибље чорбе у Београду. Албумом »У име народа« Рибља чорба је завршила једну фазу свога рада, о чему јасно говоре и музично-стилске промене на новој плочи »Бувља пијаца«. Сада је то нова, много модернија и актуелнија плоча чија разноврсност жанрова и атмосфере морају да се допаду сваном љубитељу праве, квалитетне рон музике.

Нао аутори музике на плочи се појављује цела група Рибља чорба: певач Бора Ђорђевић, гитаристи Момчило Бајагић и Рајно Којић, басиста Миша Алексић, бубњар Вицко Милатовић, дон је већину текстова (по обичају) написао Бора Ђорђевић.

Песме »Правила«, »У два ће чистачи изнети ђубре«, »Baby, I Don't Wanna Cry« и »Нећу да живим у блоку 65« — ударне су нумере са новог албума Рибље чорбе, групе чији су тирани за југословенске прилике готово фантастични: близу пола милиона албума!

Са изузетно верном публиком иза себе, са подршком критике и радија, Рибља чорба више не мора да брине: сада је у позицији да стварно цементира свој успех и да на најлепши начин обелени издавање своје пете плоче (четврте студијске) која ће веома брзо, у то нема сумње, постати југословенски — бестселер...

BABY, I DON'T
WANNA CRY

Текст и музика: М. Бајагић
Изводи: Рибља чорба

Када си отишла с њим
био је 13. март
тај дан ће остати
for ever in my heart

Твоја соба је била празна
и ја сам узалуд скривао бол
а по зиду су играле сенке
like a shadows on the wall

Мрзео сам те дању
а желео те у сну
знао сам да никад више
I can't stop loving you

Хтео сам да будем храбар
мушки да поднесем крај
не, ја нећу плакати
Baby, baby I don't wanna cry.
Baby, baby I don't wanna cry.

БЕРЗА
ПЛОЧА

Купујем плоче »Born To Be Alive« Патрика Хернандеза и »Cambodia« Ким Вејлд.
Дејан Радивојевић
Устаничка 35
15000 Шабац

Продајем следеће ЛП плоче: први албум гру

пе Леб и сол, »Before We Were So Rudely Interrupted« групе Енималс, »Cornestone« групе Стикс, први албум групе Сребрна крила, »Bad For Gods« Џима Стејмана, као 6 руских плоча различитих извођача међу ко-

јима је и Ала Погочова, Лењинградски диксиленд, Софија Ротару и други. Цена по договору, плаћање поузећем.

Биљана Амчевић,
Народних хероја
50 / 19
11070 Нови Београд

1. Нови албум загребачке групе АЕ-РОДРОМ зове се:

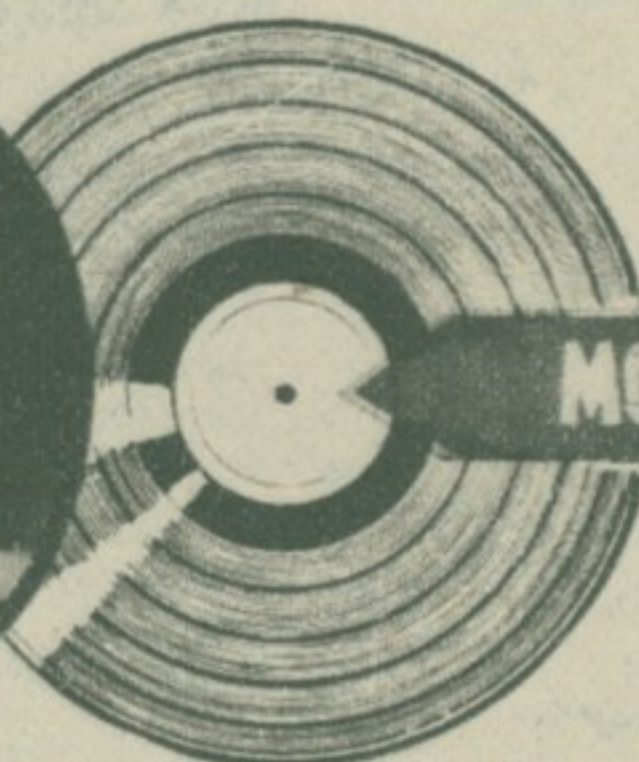
- а) Градске приче
- б) Обичне љубавне песме
- в) Херој улице

2. Певач групе БУЛЕВАР зове се:

- а) Дејан Петковић
- б) Срђан Марковић
- в) Дејан Цукић

3. Фил Колинс је некадашњи бубњар групе:

- а) Ху
- б) Тин Лизи
- в) Џенезис

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Марина Томашевић. Имам 25 година и живим у Београду. »Забавник« читам од детињства. Волим музику и шаљем вам избор од десет песама које најрадије слушам.

ДОМАЋЕ:

1. КАО ТИ — Парни ваљан
2. ХВАЛА ТИ — Парни ваљан
3. САЊАО САМ НОЋАС... — Бијело дугме
4. СВЕ ЋЕ ТО МИЛА МОЈА ПРЕКРИТИ РУЗМАРИН, СЊЕГОВИ И ШАШ — Бијело дугме
5. ВОЉЕЛА БИХ ДА СИ ТУ — Амбасадори

СТРАНЕ:

1. WOMAN IN LOVE — Barbra Strejsend
2. KISS AND SAY GOODBYE — Menhetns
3. SAMBA PA TI — Santana
4. OXYGEN — Žan Mišel Žar
5. EQUINOXE — Žan Mišel Žar

4. Џастин Хејворд је гитариста групе:

- a) Муди Блуз
- b) Пинк Флојд
- v) Бич Бојс

5. Група ЗАНА издала је:

- a) два албума
- b) један албум
- v) ниједан албум

6. Група ТЕНЦЕРИН ДРИМ је из:

- a) Белгије
- b) Холандије
- v) Немачке

7. Вубњар Раша Ђелмаш је недавно издао свој самостални албум. Гитару на овој плочи свирао је Миодраг Костић, некадашњи гитариста:

- a) YU групе
- b) Силуета
- v) Сунцокрета

8. Албум групе ЦЕКИНШКА ПАТКА зове се:

- a) Одбрана и последњи дани
- b) Плитка поезија
- v) Мртва природа

9. Гитариста групе РОК МАШИНА зове се:

- a) Зоран Божиновић
- b) Зоран Цветковић
- v) Зоран Мишчевић

10. Роберт Цимерман је право име:

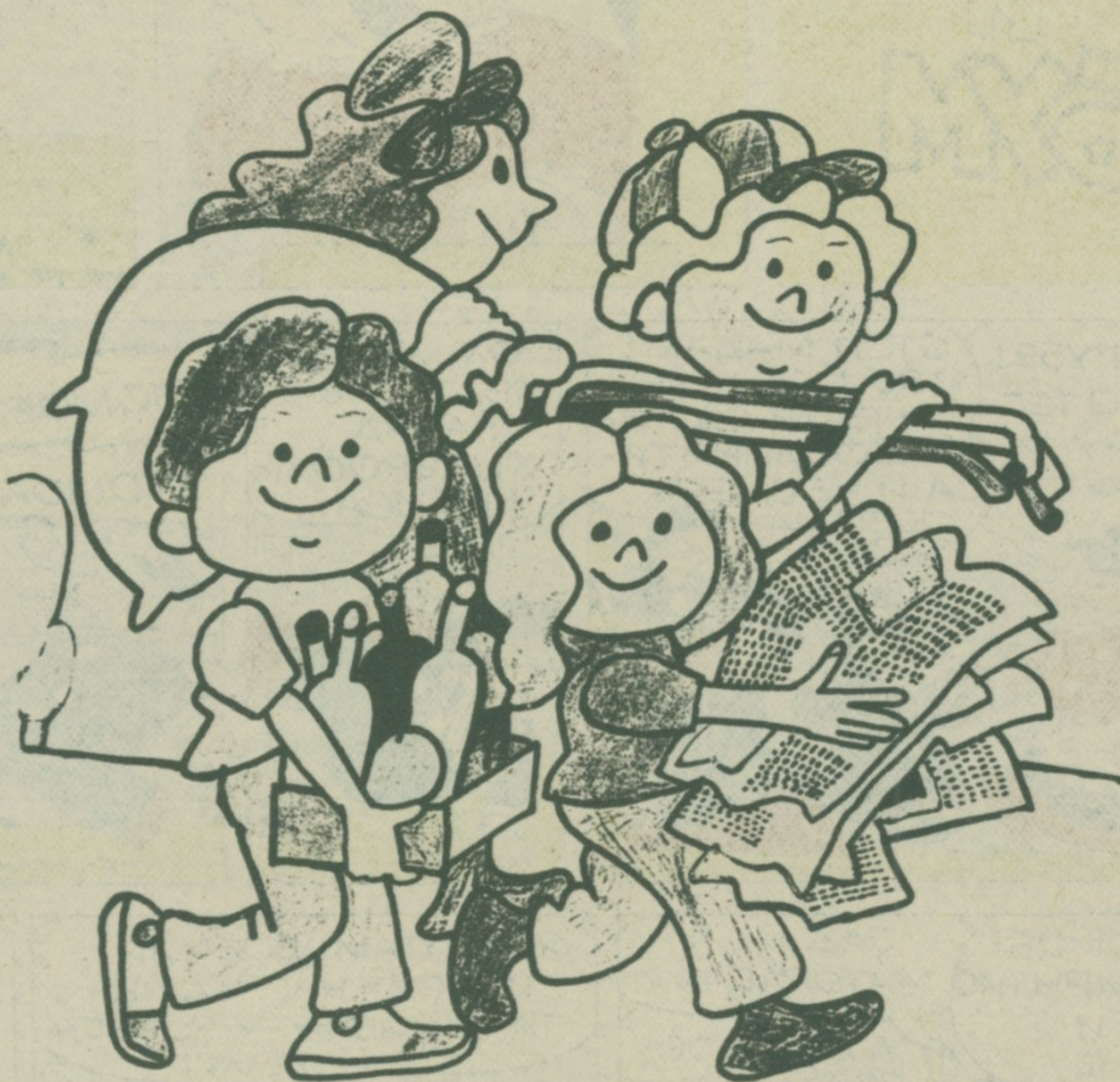
- a) Елтона Џона
- b) Кет Стивенса
- v) Боб Дилана

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

10 91 '92 '93 '94 '95 '96 '97 '98 '99 '00 '01

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 180 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 120 динара
Васиљевић Милун
пост ресторант,
11001 Београд

САКУПЉАМО СЕКУНДАРНЕ СИРОВИНЕ

Нашој индустрији годишње су потребне огромне количине секундарних сировина, од којих неке, на жалост, још увек увозимо. Много девиза користимо за куповину и увоз старог папира, железа, текстила. Добро знамо колико папира и боца бацамо у отпатке и колико свега тога лежи на дивљим сметлиштима, у подрумима или заборављеним поткровљима.

Шта све могу пионири сакупљати? Стари папир, боце, неупотребљив текстил, (договорите се са организацијом која на вашем подручју откупљује секундарне сировине, какав текстил можете сакупљати и каква ће бити откупна цена), старе аутомобилске гуме, старо железо... Осим поменутих сировина пионири могу сакупљати и лековито биље, кестење за храну шумским животињама и за индустријске потребе. Повежите се са ближом радом организацијом. Можда ће ваш рад и њима користити. А зато ћете бити одговарајуће награђени.

Љубљанска банка
О.Б. „Љу-банка“ Београд

БИМ И БУМ

КАПЕТАНЕЕЕ!
ИНСПЕКТОРЕЕЕ!
БРЗО НА СТРУГАЊЕ
ДРВА!

ПОШТО ВИДИМ
ДА СТЕ У ШКРИПЦУ,
РЕШИО САМ ДА ВАМ
ПРУЖИМ РУКУ ПО-
МИРЕЊА!

ПРИСТА-
ЈЕМО
НА
СВЕ
УСЛОВЕ!

ДАНГУБЕ!
БРЗО ТЕС-
ТЕРУ У
РУКЕ!

СТОП, МАДАМ!
МОЈИ ПАЦИЈЕН-
ТИ ПАТЕ ОД ХИ-
ПЕРФОЛИРИТИ-
СА И НЕ СМЕЈУ
СЕ ЗАМА-
РАТИ!

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ОХ... ЈАО...
ХВАТА МЕ
НАПАД
ХИПЕРФОЛИ-
РИТИСА...

УПОМОК!
УПОМОК!

ПОГЛЕ-
ДАЈ
ДРИПЦА!
ПРЕКИ
ЋЕ
МАМУ!

...И КАО ШТО
ВИДИТЕ, МАДАМ,
КАПЕТАН НИЈЕ
У ФОРМИ ЗА
СТРУГАЊЕ!

ХМ? КО БИ
РЕК'О?

УПОМОК!
ФОЛИРИТИС
ЈЕ И
МЕНЕ
УХВАТИО!

ЈАДАН
МАТОРАЦ!
А САДА ЈЕ
РЕД НА НАШУ
ВЕЛИКУ
РОЛУ!

ЧЕСТИТАМ! ДОБИЛИ
СТЕ ПРВУ НАГРАДУ НА
ТАКМИЦЕЊУ У РОК-ЕН-
РОЛУ!

ТАКО ЗНАЧИ,
ЗА РОК ИМА-
ТЕ СНАГЕ!
НАЗАД НА
ПОС'О!

ТО ЈЕ СВЕ
ОЧАЈ БАМ
ЗАМЕСИО...

ОХ,
КАД ГА
ЗГРАБИМ...

ШРАФКО

А ШТА ТИ ЈЕ
ТО, ГЛИШО,
АКО СЕ СМЕ
ЗНАТИ?

ПА ЗАР НЕ ВИДИШ,
ШРАФКО, КУЋИЦА
ЗА ПТИЦЕ!

ЈАСНА СТВАР... ДЕТЕ
КОЈЕ ЈЕ ОДРАСЛО У
СОЛИТЕРУ И НЕ МО-
ЖЕ ДРУГАЧИЈЕ...

ОХ, ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ?

ЗАКАСНИКУ НА РУЧАК...

ЗАКАСНИО СИ!

НЕМОГУЋЕ! ПА ПРЕСКОЧИО САМ ТРИ КВАДРАТА!

НЕМОГУЋЕ! ПА ПРЕСКОЧИО САМ ТРИ КВАДРАТА!

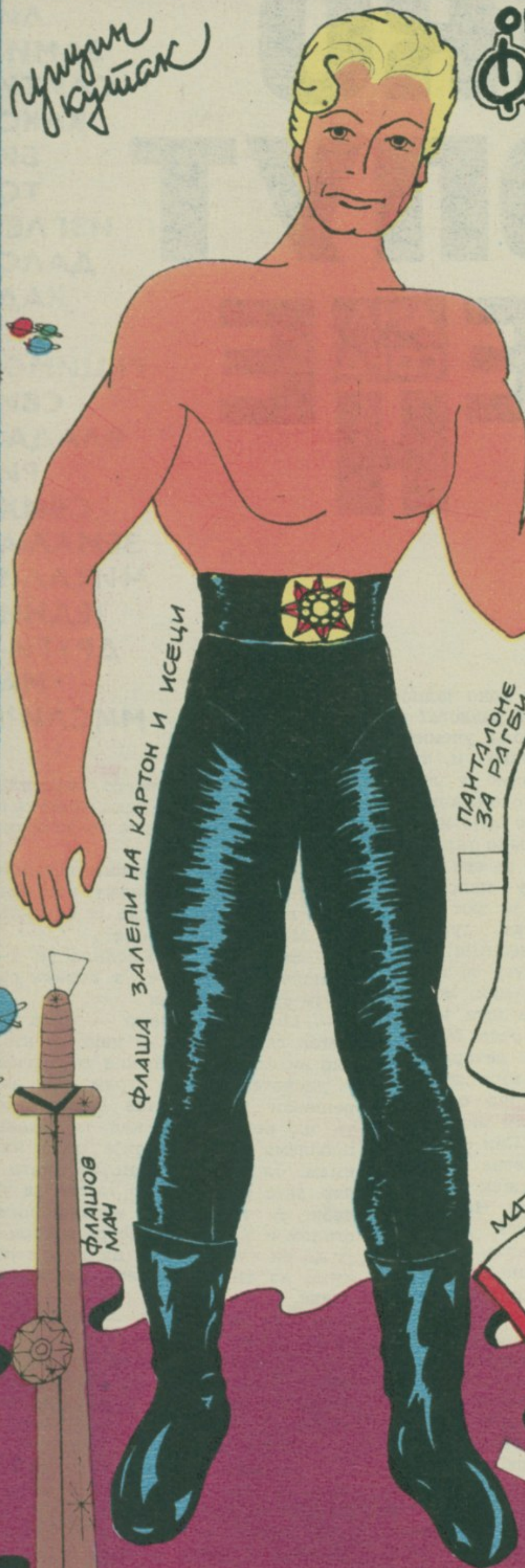
НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ ВЕБ-а

Драги пријатељи РЕЗ-а
Поново смо за вас, пријатеље РЕЗ-а
припремили лепе клупске капе и мајице са
знаком РЕЗ које видиш на слици.
На залихи имамо 2.000 капа и 2.000 мајица,
зашто пожури са наруџбом.
Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ РЕЗ-а
61110 ЛЈУБЉАНА, бр 38
За капу ћеш поштомару платити 100, а за
мајицу 140 динара.

[illegible]

Сини
Кутан

ОБУЦИТЕ ФЛАША ГОРДОНА

ФЛАША ЗАЛЕПИ НА КАРТОН И ИСЕЦИ

ПАНТАЛОНЕ
ЗА РАГБИ

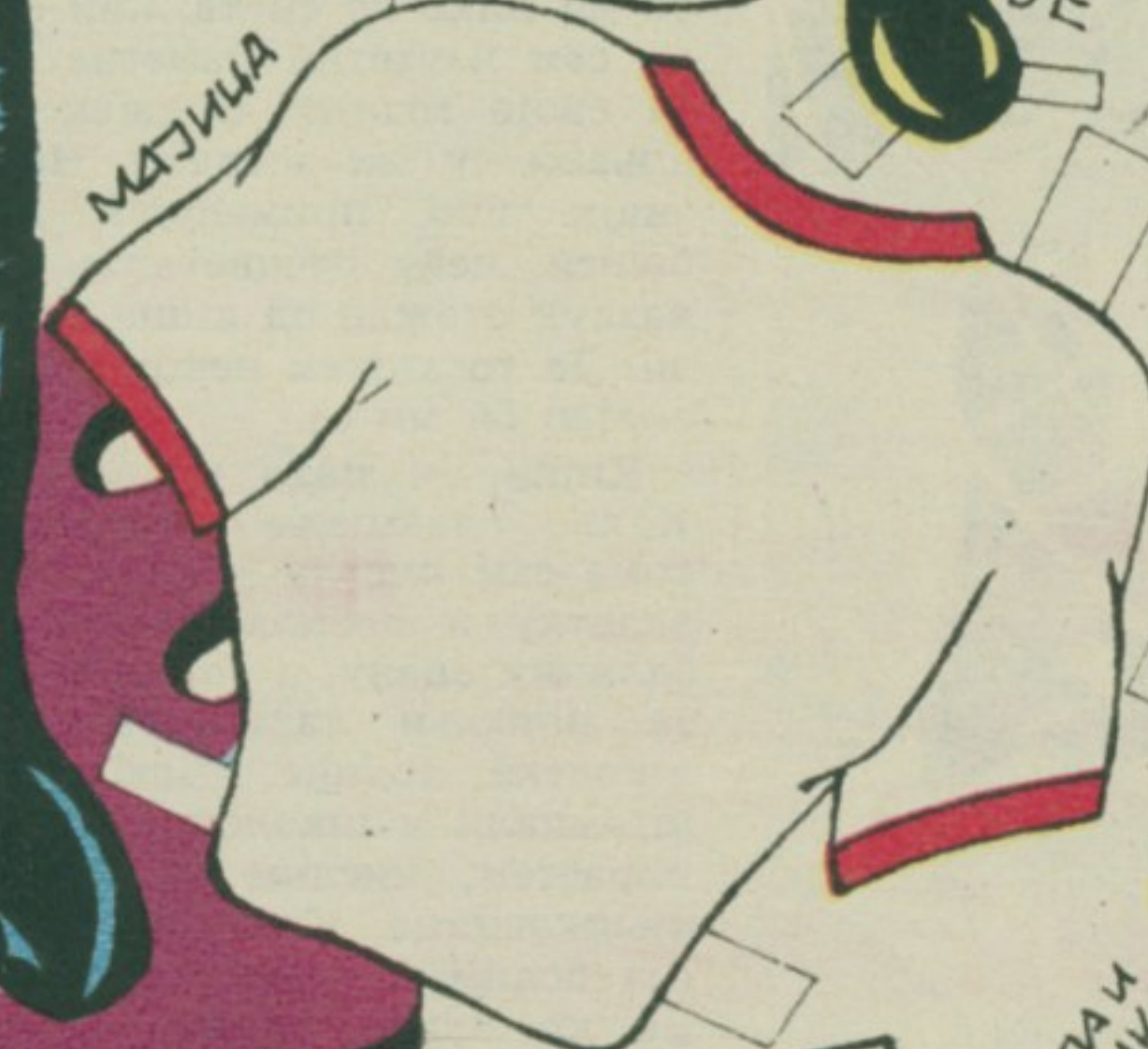
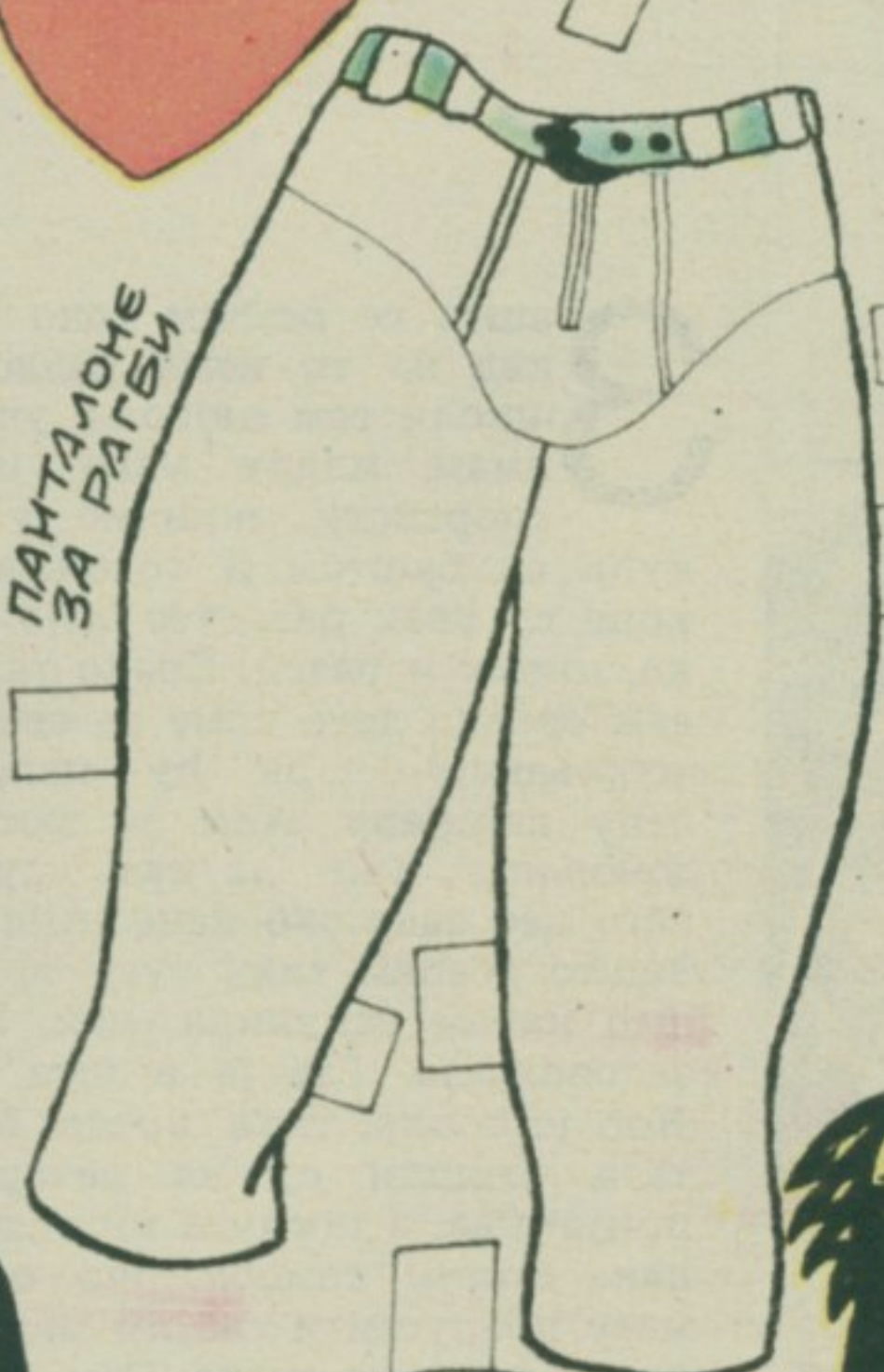
МАШИЦА

ПАНТАЛОНЕ

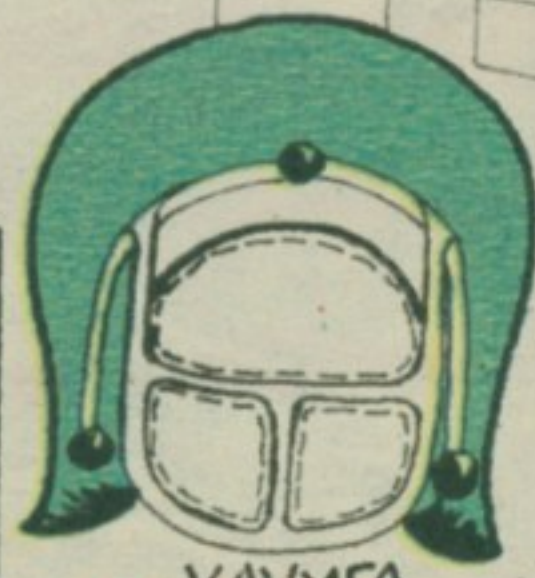
ФЛАШОВ
МАЧ

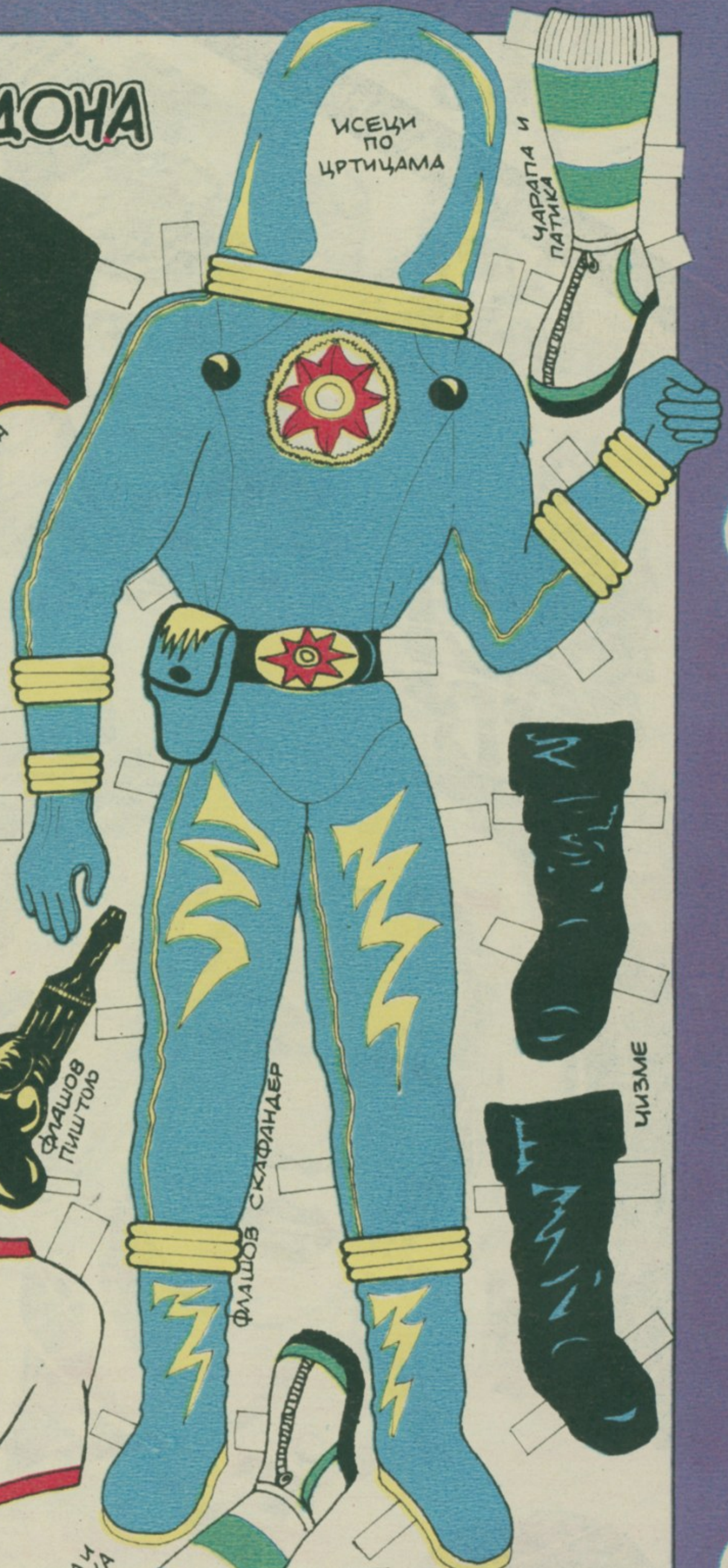
МАШИЦА

ФЛАШОВ
ПИШТОЛ

КАЦИГА
ЗА РАГБИ

ИСЕЦИ
ПО
ЦРТИЦАМА

ЧАРАПА И
ПАТИКА

ЦИЗМЕ

РАГБИ
МАШИЦА

GOGA

НЕКО ПОПУТ МЕНЕ

АНА
ГОРД

МОЖЕШ
ЛИ
ЗАМИ-
СЛИТИ
КАКО
БИ
ТО
ИЗГЛЕ-
ДАЛО
КАД
БИ,
РЕЦИМО,
СВИ
ВЛАДА-
РИ
СВИХ
ЗЕМАЉА
ЧИТАЛИ
ЈЕДНИ
ДРУГИ-
МА
МИСЛИ?!

Зашто се осећам тако јадном кад за то нема разлога? У школи сам најбоља ученица, имам младу маму и тату спортисту, живимо у лепој кући са баштом и травњаком по коме су увек разасуте моје играчке, имамо и базен. Свако тврди да сам срећно дете коме се све жеље испуњавају... да ћу направити лепу каријеру. Али, ја сам незадовољна. Као да сам другачија него цео свет око мене. Али како? Зашто осећам тиху тугу за нечим што нисам испунила, или, можда, задовољила. Где је и шта је то? Ноћ је топла, тиха, врела. Мама и тата отишли су на вечеру код пријатеља, а послуша има слободан дан. Волим самоћу, јер се онда могу препустити својим мислима а да ми нико не смета. Сви сматрају да сам изузетно паметна и зрела за своје године. Слажем се. Вршњаци су ми досадни. Ништа не знају. Ето, примећујем да је у башти, међу расцветалим ружама, ваздух отежао од кише која долази. Да то кажем неком из разреда смејао би ми се.

Киша ми пада право на чело. Кекво олакшање и освежење. О томе сам писала у свом писменом задатку и добила, као и обично, одличну оцену, а затим и похвалу за најбољи састав током целе школске године. Чак су га и штампали у школском листу. Кад порастем, мислим да ћу постати књижевница. Само да се некако ослободим ове море, притиска који ме на чудан начин обавезује и живи у мени још од раног детињства, да му сазнам порекло и узрок.

Лиза шета по киши преко пространог травњака. Около мрак, тишина коју ремети само добовање кише по ливу и води зеленог базена.

— Као да ме неко стално посматра — помислила је а затим рекла шапатом: — Хеј! Дођи!

Одговорио јој је мук. Висок зид окружава имање. Нико не може да га прескочи. Ипак, почиње да се плаши.

— Пустићу псе, ако се прибли-

жиш — у мислима се обратила свом осећању да је неко присутан. — Здраво! — зачула је дечаков глас.

Стајала је као укопана, жмарици су јој гамизали уз кичму, али није се покренула. Да ли је то чула или МИСЛИЛА да чује?

— Здраво! — помислила је уплашена, а затим чула кораке са друге стране оgrade.

— Ми се познајемо — чула је његов глас у себи — иако се нисмо видели... Знаш, кад ти играш у дискотеци и ја играм, кад ја решавам математичке задатке и ти их решаваш... кад ти имаш проблема из геометрије и ја их имам. Ја сам одличан математичар, зато си и ти, јер то сам ја у теби. А ти пишеш изванредним стилем и знаш тако добро историју да си ненадмашна, па зато и ја имам из тих предмета одличне оцене.

— Шта то причаш? — пита Лиза не покрећући усне.

— Требало би да се упознамо, после толико времена. Само, ако хоћеш да изађеш из куће, односно из баште.

— Откуд ме знаш?

— Немам појма, али знам да си лепа, плава, мала растом и имаш младеж на врату.

— Тачно — мислила је Лиза збуњено и затим наставила — А ти си црн, највиши растом међу твојим вршњацима... имаш подочњаке, иако си спортиста... да, играш тенис и кошарку... Како то... како?

— Чудно, је л' да?

— Аха... а ми разговарамо без речи — мислила је Лиза док је откључавала капију.

Он је мирно стајао испод оближње разгранате липе. Лиза се одједном страшно уплашила, јер су јој родитељи толико пута заповедили да никад, ни под каквим изговором, не откључа капију кад они нису код куће.

— Не бој се. Ја сам Том Мајклс. Дошао сам овамо почетком школске године из Њујорка. Нешто незадрживо ме је вукло. Убедио сам родитеље да ме пребаце

овамо у школу. Најзад су пристали. Нисам схватао зашто сам био тако упоран, али сада знам. То је због тебе, Лиза.

— Ваљда због тога нисам могла ни са ким истински да се дружим. Стално ми је нешто недостајало, као да сам изгубила део себе, па га стално тражим. Нешто сам стално чекала.

— И ја.

— Али, то је све тако чудно... ми говоримо без речи — преплашено ће Лиза.

— Ми мислимо заједно. Нама речи нису потребне.

— Ја се бојим — врисну изненада Лиза и потрча према капији. Бежи од мене, иди. Не желим више да те видим!

Залупила је врата, утрчала у кућу, па уз степенице до своје собе и баčila се на кревет.

Чим су се родитељи вратили, Лиза им је све испричала. Уследила су испитивања, сумње у истинитост свега што је причала. Најзад су потражили и нашли Тома који им је смирено, онако како је умео, објаснио разлоге због којих се тако чврсто везао за њихову кћерку. Остали су без речи и даље не верујући у потпуности, уједно љубоморни на тог црноког дечака по изгледу тако различитог од читаве њихове породице.

Најзад су Лизу одвели код психијатра који је утврдио „да је то нека врста опипљиве форме биофизичке енергије аналитички могуће дефинисати, али...“, лекар је само немоћно слегао раменима.

Лиза је одлучно одбијала да види Тома, мада је његово присуство и те како осећала. Сметало јој је на сваком кораку, у школи, у игри, код куће, у самоћи понављало. Мислила је живећи у уверењу да Том зна њене мисли, јела под утиском да зна шта једе, писала дневник са осећањем да и он чита сваку њену реч. Он је, иначе, ћутао. Није јој се обраћао, а то ју је још више нервирало.

— Немој да се бориш против тога, Лиза — чула га је у себи. Зар мислиш да ја нисам покушао? Не помаже. Молим те, пажљиво ме слушај. Нас треба да проучавају психолози, психијатри. Читала си и слушала о људским несрећама и трагедијама због једног те истог разлога: немогућности да комуницирају, да кажу отворено једно другом шта мисле и осећају. Можда се човечанство... људски род, креће према овом што ми већ поседујемо: разговору мисли, кад је већ ону другу, гласовну врсту, тако тешко достићи и остварити. Само, треба наћи пут да се наша моћ употреби за добробит човечанства.

Прво је ћутала, а затим, постепено, после многих разговора, почела да схвата да је Том у праву, па уместо да потискује његово присуство, прихватила га је. Ослобођење од неког унутрашњег терета било је приметно. Дисала је ваздух лакше, кретала се без уобичајених мора.

Углавном, живот се вратио у нормалан ток. Том и Лиза су се проналазили мислима сваког дана поподне после школе, причали, играли се разних игара. Он ју је учио шах, веома лако, јер је део његовог

знања постојао у њој, само га је требало оживети, а она га је подучавала француски. Све се то одигравало док је она седела у својој кући, а он у својој соби у дому. Иначе, ретко су се виђали.

Када је Лиза имала писмени задатак из математике, Том који је био тако рећи геније за физику и математику, могао је са лакоћом да јој реши све задатке. Дуго су о томе разговарали и најзад се свечано заклели да своју моћ никада, никада неће употребити у нечасне сврхе, непоштене циљеве, за преваре. Питање колико су могућношћу да комуницирају мислима њих двоје представљали једну особу, чини се да су тада рашчистили. Одлучили су да буду две особе са једном фантастичном особином: способношћу да буду потпуно искрени једно према другом.

— Замисли, Том, ако пронађемо шта је то у нама што нас везује, па научимо и остатак света на овој планети да буде попут нас... сви узајамно да се мислима споразумевају! Колико ће бити мање лажних осмеха, непотребних преговора, гадних и ниских лажи, смицалица на којима се граде читаве политике!

— Ако људски род такав процес издржи. Јер, можеш ли замислити како би то изгледало када би, рецимо, сви владари свих земаља читали једни другима мисли. Не би могло бити изненађења... „блицкрига“, окупација, наоружања, бомби, војних и државних тајни. Земљом би најзад завладао мир и благостање.

Завршили су гимназију и обоје кренули на факултете. Он у Њујорк, а она у Лос Анђелес, али обоје са чврстом одлуком да студирају и заврше психо-физику и посвете цео живот проучавању „говора мисли“, како су своју способност назвали. Да унесу хуманост коју је човечанство негде загубило и врате је охладнелом, механизираним свету 30. века.

Јер, веровали су, начин за успостављање искренности морао је постојати дубоко закопан и заборављен у лавиринтима људске психе. Трбало га је само поново открити, обелоданити и успоставити на Земљи, као нови, а у ствари давно приметни облик живота свих људи, усмерених на скривања, прећуткивања или чак лажи и превара.

Једне ноћи, у часу умора и слабости, Лиза је упутила позив кроз отворен прозор, преко шуме и узбураканог Пацифика, према небу осветљеном пуним месецом:

— Јавите се! Дођите, јавите ми се... Још неко попут мене! Јавите се! Потребна нам је подршка!

У истом тренутку, Томова мисао истог садржаја кренула је преко њујоршких облакодера према Атлантику да би обишла куглу и састала се са њеном. Сусреле су се изнад Индијског океана.

Једна мисао, слаба, са муком се пробијала кроз измаглице свемира:

— Ево ме... — говорила је, летела.

Затим су уследили бојажљиви олзиви изнад Аљаске, код Рта Добре Наде, и са обронака Везува.

— Нисмо сами! — узвикнули су Том и Лиза. Сала пачице први посао. Свет још ни не сања какво му дивно доба предстоји.

аутор BeMak	ЧИП-КАРСКИ ПО-САО	ИСКВА-РЕН ПРИ-ПАДНИК ТИДЖЕ КЛАСЕ	КАРТО-НИЧАН, СКЛА-ДАН	ИМЕ И ПРЕЗИ-МЕ НА-ШЕ СТИ-КАРА	УГОДИ-ТИ СТОКУ	ГРАД И ОФАН-ЦИС-КОЈ	ИРНА КРЕ-ДА	ДОСА-БИВАТИ ГОВО-РОМ	ПОЛИ-ТИЧКИ РАДНИК
ЧИСТА И ПРЕД-НА ЖЕЛА									
ЕКСПО-МЕНТ, КОЈИ ИЗЛАЖЕ									
ПРОЕ-ПАНЕ-НЕ КУГО НЕШТО									
ВРСТА САВЈ-КА							"АВЕНИ-ЗА"	СКЛАДИШ-ТЕ ОРУЖ-ЈА	
"РЕОМЕР"							ОТАЦ (СЛОВ.)		
V							СТИГ У УМЕТНОС-ТИ		
P									
РАДИО-ЛОКА-ТОРИ		ПИСАРИ							ЛИЧНА ЗАПЕ-НИ-НА
АКТО ОЗНАКА СВЕТО-ЗАРЕ-ВА			ИСПРЕНИ ДЕО ЗИ-ДА					"ЈОД"	ОРУЖА-НИ СУКОБ НАРОДА
			ДРЖАВА УЛОЖИНИ						
ПРАК, ТЛИНА					ПРИШКО ИМЕ				
					ПОСУДА ЗА ВОДУ				
ВЕТИ-КИ ВРА-НАЈ									ИМЕ НОБЕ-ЛОВАЦА АНДРИ-КА
РАДНИ-КОЛ-А-ТИ-СЕ									
ИЗВОР-НОСТ	ВРСТА ЧЕТИ-НАРА					МАКЕ-ДОНСКО ПУШКО ИМЕ		ПРИБОР ЗА ЗА-КЉУЧА-ВАЊЕ	
ПОПА-ТИНА ЗА ЧИШЋЕ-ЊЕ ПЛУ-ГА							"КОТОР"		
							ЕЛЕБРИО, ЗАПЕ-ТАК		
"РАДИ-ЈУС"	"ТОНА"			НАРОД-НО КОЛО У СТА-ВНИ-ЦИ	ПОЗАДИ				ДРЖА-ВА У АЗИ-ЈИ
	ВРСТА ПТИ-ЦЕ				ИВАН ТОПЛАК				
ОДА-БИРА-ТИ									
СТРУЧ-ЊАК ЗА ГЕНЕ-ТИКУ									
НАШ ПЕСНИК ВОЈИ-СЛАВ					РЕКА У СИБИРИ				
					КОМПО-ЗИТОР ИЗО				
СЛАБ							ВИТИ-ДАРСКИ ШТАП		
ПТИЦА ПЕВАЧИ-НА							БИВШИ ЕП-ПАТ. ДРЖ.		
									ВРСТА ПЛИНЕ-РА-ТА
КЕЛВИН			МЕРА ЗА ПАПИР					"ФОСФОР"	
ЛАЗ ТОП-СТОЈ			ОБЛАСТ, ПОДРУЧ-ЈЕ					ДВО СТОПАЛА	
ВРСТА БИЉКЕ, ЗЕЛЕН-КА-ДА							3,14...	ДИВЉА ЗВЕР	
ПРИТО-КА ПЛА-БЕ				РИСНИ МАХИСТ ЕФИМ					
"ИСТОК"				ПАНЧЕ-ВО					
P									
ЗАВРШИ-ТИ КОПИ-РАЊЕ							ПРОНА-ПАЗАЧ ПАРНЕ МАШИНЕ		
ТАНУ-ШАН									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Потковица, Обреновац, раздаљина, варјача, Мијо, а. Ј. еј, всјска, завијутац, отанак, н. зи, „Арапат“, О. о. Итало, испитаник, кар-мин, на, боа, р. прстенаст, латинисти, Ани, Аврам, Тот, бедро, боси, Ели, к. нт, Агита, и, оросити, забава, од, ар, питомо, мачићи, Ил.

Дурмитор
— рачве
које
небо
држе

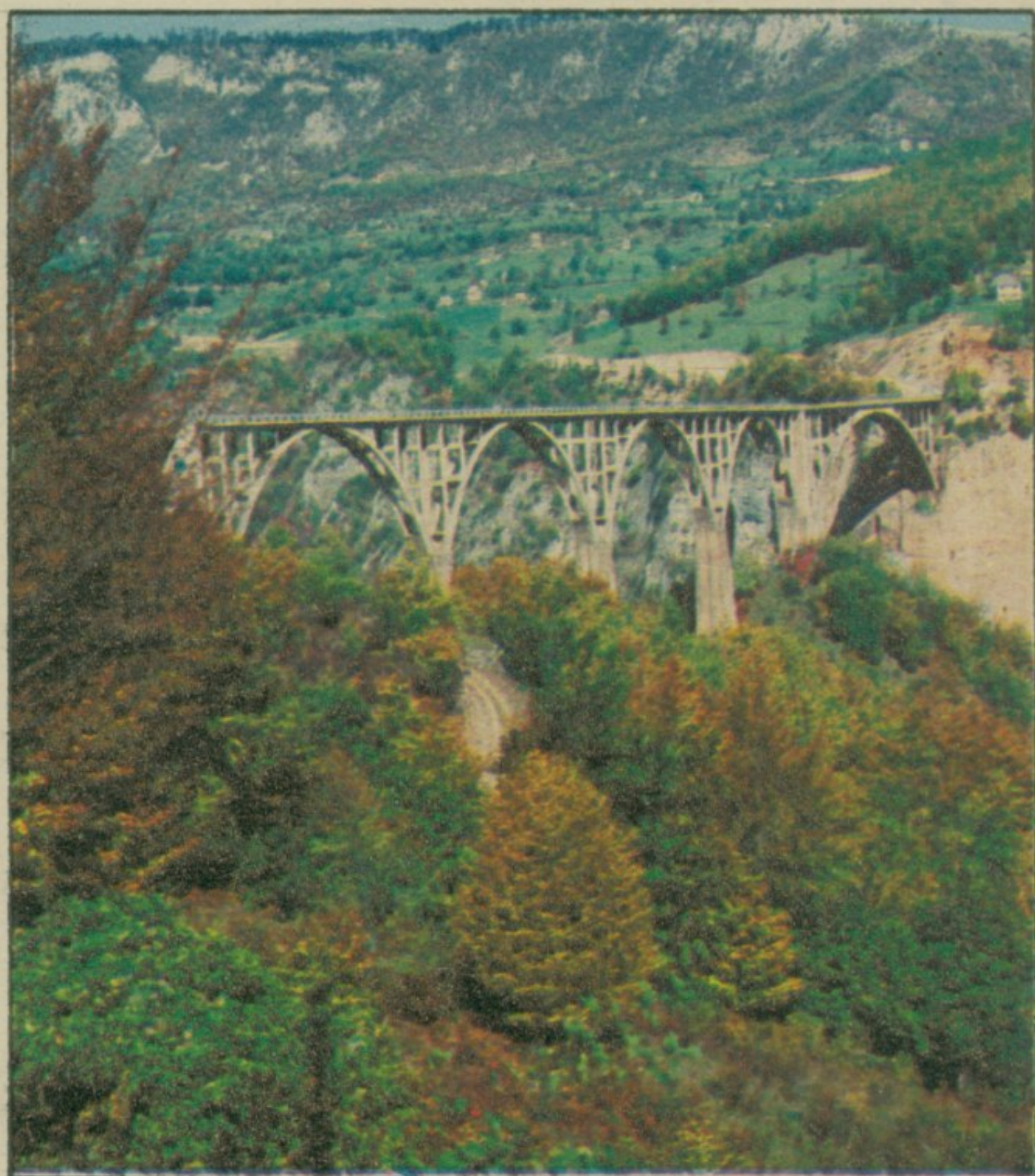

ПУКЛА ЈЕ ЧЕЛИНА

У МАЈУ СВАКЕ ГОДИНЕ СТАНОВНИКЕ ОБЛИЖЊЕГ ЖАБЉАКА БУДИ ЕКСПЛОЗИЈА. ПОСЛЕ ТОГА ДВАДЕСЕТ ДО ТРИДЕСЕТ ДАНА НЕ МОГУ МИРНО ДА СПАВАЈУ.

Тара ваља дрвље и камење у дужини од 140 km, и то најдубљим кањоном у Европи, сплаварење њом је доживљај који се не заборавља. Мост на Ђурђевића Тари, висок 150 метара, прича је за себе у којој Лазар Јакуовић има посебно место: као инжењер градиб је мост, априла 1942. по наређењу Моше Пијаде оштетио га је да не би непријатељ прошао, а августа исте године четници су га, за казну, стрељали код самог моста.

Хотел „Дурмитор“ је током 1941. и пре половине 1942. био централна болница НОВЈ...

Није чудо што је народ назвао Дурмитор небеска соа на коју се наслања кров неба, сви висови то најречитије потврђују.

Од 18 дурмиторских горских ора највеће и најлепше несумњиво је — Црно језеро, по много чему јединствено у свету.

Жабљак је варошица на највећој надморској висини на Балкану, на 1450 метара. У последњем рату била је центар чувене Дурмиторске партизанске републике.

Н ије сасвим јасно због чега је народни песник знаменитог војводу Момчила сместио баш на Дурмитор, у „бијели град Пирлитор“ кад се зна да је овај гласовити јунак прве половине 14. века живео и ратовао на данашњим бугарским територијама. Можда је народни певач симболично хтео да повеже снагу Момчилову са грандиозним висовима Дурмитора јер је ова планина, по Вуку Караџићу, небеска соа, односно толико је висока да попут каквих рачви небо држи. Било како било, тек постоји доказ да је у Пирлитору, утврди још из илирског доба, својевремено ратовао јунак, бар по огромном расту сличан Момчилу из песме „Женидба краља Вукашина“. Наиме, Милић Жугић, барјактар краља Николе, почетком овог века у једној шпиљи надомак Дурмитора нашао је панцирну кошуљу која му је, кад је навукао, пала до колена. Барјактар је иначе био врло крупан. Кошуља је отпремљена у Музеј Цетињског манастира где се и данас чува.

Тешко да би Вукашиново убеђивање Момчилове љубе: „Шта ћеш у том леду и снјегу / Кад погледаш с града изнад себе/ немаш ништа лијепо виђети/ већ бијело брдо Дурмиторе/ окићено ледом и снјегом/ усред љета као усред зиме/ кад погледаш стрмо испод града/ мутна тече Тара валовита/ она ваља дрвље и камење/ на њој нема брода ни ћуприје/ а око ње борје и мраморје...“ данас уродило плодом. Времена су се очигледно променила: свет се све више враћа природи, а Дурмитор је, како је у другој половини прошлог века записао руски лекар и историчар Павел Ровински, прави земаљски рај.

Е, тај „прави земаљски рај“ је пре пуних тридесет година проглашен за национални парк, а септембра 1980. урешен је у регистар светске баштине

где места имају само она културна и природна добра „... која имају непроцењив значај, изузетно су драгоцене, имају универзалну вредност, чине и јединствену и незаменљиву културну и природну баштину не само поједине нације него и читавог човечанства, чине светску баштину... те заслужују да буду и посебно заштићена од различитих опасности које им прете“.

На 36 хиљада хектара, просторно одмах иза Националног парка Маврово, рељеф је уистину исписао фантастичан рукопис: од бројних горостасних висова до кањона који као да се спуштају у само средиште земље (кањон Таре са дужином од 1660 метара је после чувеног Колорада најдубљи на свету!), од питомих обронака и 18 језера са 6 понорница до гребена, вртача и шкрапа, суве и праве камене пустиње. Природа се постарала да Дурмитор још по нечему постане готово јединствен у свету. Реч је о највећем, и најлепшем, ледничком језеру — Црном (двојном, двооком, јер га чине Велико и Мало језеро). Кад је његов базен испуњен до врха, постаје развође и тада његове површинске и подземне воде отичу у два слива — у науци су ову појаву назвали језерска бифуркација.

За Црно језеро везан је још један природни феномен — врело Челина које једном годишње избија из литице над Малим језером. Научници нису успели да потпуно осветле ову појаву, али се претпоставља да је ствара отопљени снег чија вода понире и негде у недрима Дурмитора чини подземно језеро. Једном годишње, најчешће у мају, становнике три километра удаљеног Жабљака буди експлозија. „Пукла је Челина“, кажу. Вода се коначно ослободила и њен хук Жабљачанима буквално не дозвољава да спавају. А Челина само за првих двадесет четири часа водостај језера

подигне за пуних осам метара. И тако сваке године, двадесет до тридесет дана.

Чудесна су та језера дурмиторска, те горске очи, како их народ назива. Лепоту им мало ко може оспорити, а и јединственост. Ко је чуо да се језеро коси?! Е, па и тога има на Дурмитору. Сушичко језеро пресуши већ почетком јуна, тако да у њему расте трава и у јулу се коси! У водама Вражјег и Змињичког језера плива староседелац животињског света водоземац-водењак планински, тзв. неотенични тритон. Овај становник далеког предледег доба наше планете после ларвиног периода уз плућа задржава и — шкрге.

Јединствен је и биљни свет Дурмитора, нема му равнот у Динаридима јер на њему листа 37 ендемичних тексона, биљака још из предледег доба (њих шест носи име Дурмитора), ту је још и Панчића *serbica* ендемична врста Балкана, затим осам од 20 ендема флоре Црне Горе... Подно ледника полегли су жбунови поларне врбе, рунолиста (планинке) има и изнад кањона Таре, многе ливаде су под цветовима љубичица, каранфила, босиока, звончића...

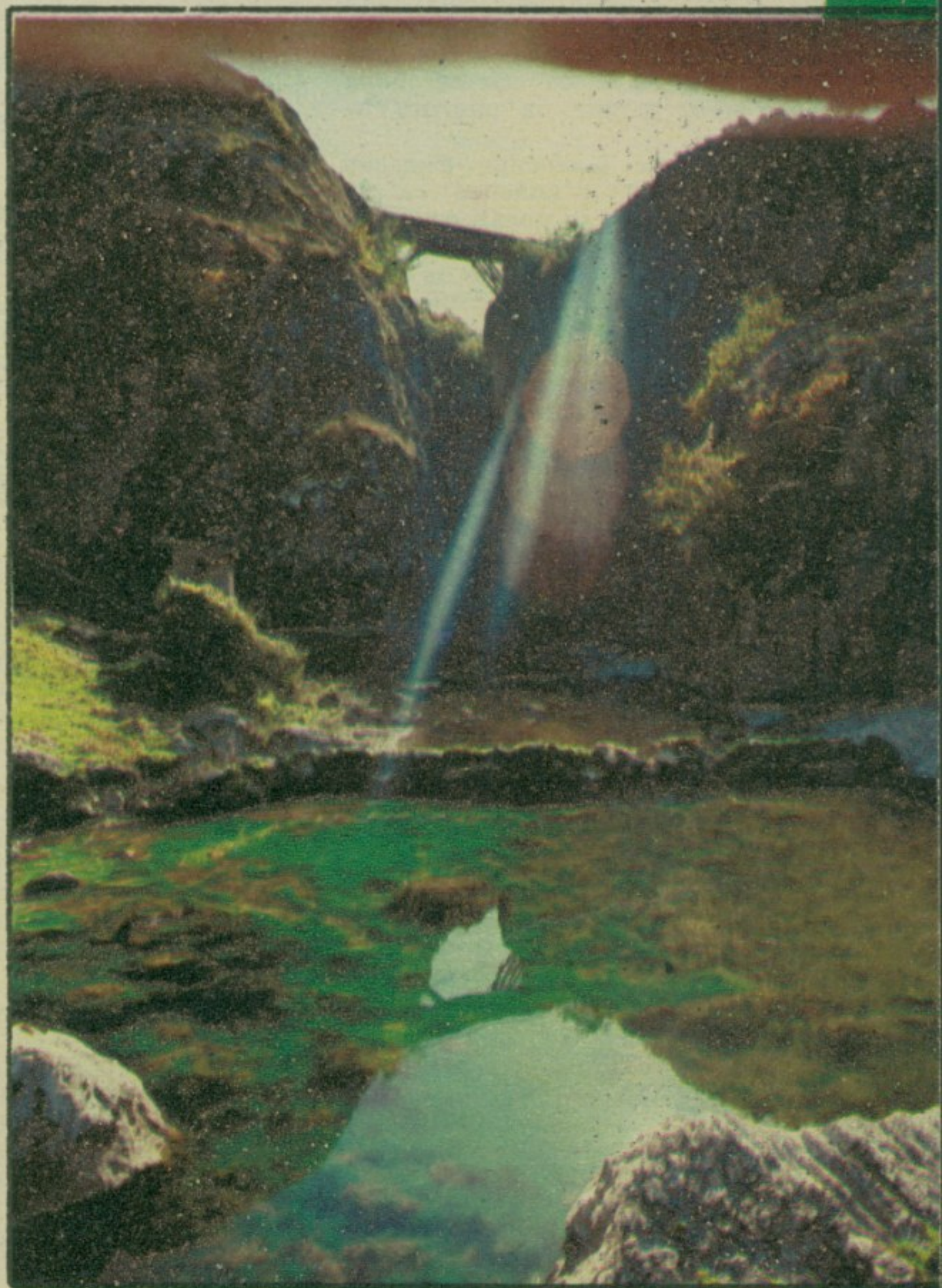
Дивокоса, велики тељуб, лештарка, медвед, орао крсташ и суп белоглави, кобак, јастреб... чине само један део разноврсне фауне која се, на жалост, не може похвалити и богатством. Осиромашило је некад и те како моћно сточарство, стада оваца је све мање, крава ни за лек. А некад... некад је до манастира Довоља, сапраћеног за време Немањина на десној обали Таре, водио, веровати или не, „млековод“ (попут данашњих гасовода и нафтовода), дугачак пет километара, сачињен од бикових корита. Његових, сасвим скромних, остатака близу манастира има и данас...

Петар Милатовић
Снимио:
Борђе Поповић

Биљни свет је изузетно богат и разноврстан, само печурака, и то оних јестивих, има преко 40 врста.

Забрањен риболов омогућио је многим рибама да се буквално гурају у водама Дурмитора.

МАЛА
ПОШТА
П.ФАХ
124

Још једном о змајевима

линија, Салазар је у току другог светског рата уступио савезницима војну базу на Азорима и приступио Атлантском пакту. Године 1968. извршио је срчани удар и остао парализисан због чега је и уклоњен с положаја на којем је провео пуних 37 година а он тога није био свестан све до тренутка своје смрти 27. јула исте године.

Нешто о Рамзесу

Обраћам се први пут у нади да ме нећеш изневерити. Молим те да ми напишеш нешто више о Рамзесу II. Александра Васиљевић Маријане Грегорић 69 Београд

Египатски фараон Рамзес II живео је од 1292—1225 пре н. е. У историји се памти као велики војсковођа и градитељ. Ратничка срећа служила га је у борбама које је водио против Либијаца и Нубијаца и приликом освајања Палестине,

али га је издала у дуготрајним борбама које је због Сирије водио са Хетитима. Коначно је поражен 1287. године пре н. е. код Кадеша. Петнаест година касније склопио је са хетитским краљем Хатушиллом уговор по коме је већи део Сирије припао победницима.

За његове владавине у Египту је подигнут низ монументалних грађевина од којих су најзначајнији храмови у Абу Симбелу, Теби, Луксору и Мемфису.

Нос и нос

Да ли се код нас и где раде пластичне операције носа? Такође ме интересује да ли они који имају социјално осигурање морају да је плате? Колико та операција уопште кошта? Аделаида Поповац

Наш савет је да се обратиш лекару опште праксе који ће те послати специјалисти за ухо, нос и грло. Он ће утврдити да ли код тебе постоје, како се то каже, индикације за медицинску интервенцију односно да ли спољашњу деформацију прати и унутрашња девијација која смета дисању. У том случају ће ти лекар опште праксе дати одговарајући упут.

Уколико се ради о чистој пластици, пацијент, без обзира на то да ли је социјално осигуран или не, сноси трошкове болничког лежења. На београдској Клиници за ухо, нос и грло у Вишеградској 26 болнички дан је око 1000 динара. Сама операција се не плаћа. Колико ће се који пацијент на клиници задржати немогуће је предвидети али се као уобичајени просек може узети 10 дана што значи да би та корекција твог носа коштала око 10 хиљада.

Пластике носа се иначе раде на свим оротиноларинголошким одељењима и клиникама у Београду, у републичким, покрајинским и регионалним медицинским центрима.

Мој друг и ја смо виши стални читаоци и зато вам се обраћамо у нади да ћете нам помоћи. Интересује нас који је стрип почео прије да се појављује, „Рип Кирби“ или „Фантом“? Још бисмо молили за одговор где и по којој цијени могу да се набаве змајеви за летење. Мицо и Алмир, Козлук

Прва епизода „Фантома“ објављена је 18. фебруара 1938. године. Текст је написао Ли Фолк а цртеже Реј Мур. „Рип Кирби“, аутор Алекса Рејмонда, појавио се десетак година касније.

Змајеви се у нашој земљи не производе па вам тако преостају две могућности да дођете до њих: прва је да их набавите у иностранству (Француској, Енглеској, СР Немачкој) а друга да купите половне. Цене нових змајева намењених почетницима крећу се од 1000 до 1300 долара (један долар око 5.000 старих динара). Половни делтаплани могу да се добију знатно јефтиније. Једна од адреса на коју можете да се обратите, објавили смо је 24. јула прошле године у рубрици о делтапланима, је Делта клуб „Љубљана“, Секција змајарјев, Господарска 4, Љубљана. Не крају, желели бисмо да вам споменемо да змајерење још није законски регулисано што значи да може да се лети али под условом да се од Савезне управе за контролу летења добије одговарајућа дозвола. Због свега тога вам предлагемо да ступите у контакт са Секцијом змајара аеро-клуба „Руди Чајавец“ у Бањалуци. Клуб се налази у Улици браће Павлића 86 а телефон му је 078—34-619.

Помозиће Снежани!

Твој сам читалац од када сам савладала азбуку. „Забавник“ читам од прве до последње стране а посебно оне на којима одговарах читаоцима. Јављам ти се због тога што се надам да ћеш и мени помоћи: ученица сам трећег разреда усмереног образовања и определила сам се за рударску струку. Проблем због којег ти се јављам су књиге. Прилично су скупе а моји родитељи су слабог материјалног стања па бих замолила твоје читаоце који су завршили трећи разред рударске струке да ми уступе уџбенике који им не требају по повољној цени. Уџбеници су ми хитно потребни јер, је, као што знаш, школска година већ увелико почела. Као страни језик учим француски.

Снежана Вељковић,
Село Кленовник
код Костолца
12208 Пожаревац

боду акције па је овога пута пристао да остане у фотељи министра финансија. Оштром штедњом, сузбијањем сваке нове идеје и привредног либерализма, Салазар је успео да привремено стабилизује ескудос. Како су те мере изгледале изванредно илуструје следећи пример: у његово време туризам у Португалији је готово потпуно замро јер га је он сматрао опасним непријатељем, „увозником субверзивних идеологија“. Петог јула 1932. године закончио је на последњу степену која га је делила од врха: постао је председник владе. Његова „нова држава“ је по свему веома подсећала на италијански фашистички и немачки нацистички по-

редак. Португалија је постала оличење најзаосталије диктатуре, земља у којој је већ у заметку гушен било какав облик демократије и прогреса. Упркос крајње десној оријентацији и несумњивим симпатијама за Хитлера и Мусо-

ЗАБАВА — РАЗОНОДА — ЗНАЊЕ

НАУЧИТЕ БРИЦ, ПРЕФЕРАНС КАНАСТУ, ПОКЕР ПАСИЈАНС, ХЕКС, ХАЛМУ, ХАШАМИ ШОГИ, КОНО И ЈОШ 25 УЗБУДЉИВИХ РАТНИХ И ЛОГИЧКИХ ИГАРА И ВЕШТИНА СВИХ НАРОДА СВЕТА ЗАБАВИТЕ ДРУШТВО ЕФЕКТИМ МАЂИОНИЧАРСКИМ ТРИКОВИМА (ГЛАВА КОЈА ГОВОРИ, ЧАРОБНИ ОРМАР И ЈОШ ПРЕКО 50 ТРИКОВА СА КАРТАМА БРОЈЕВИМА И ШИБИЦАМА И 16 ПРВОРАЗРЕДНИХ ОПТИЧКИХ ИЛУЗИЈА — ТАЈНИ ВЕЛИКИХ МАЂИОНИЧАРА РАЗОНОДИТЕ СЕ РЕШАВАЈУЋИ ПРЕКО 150 ОРИГИНАЛНИХ ЕНИГМАТИЧКИХ ПРОБЛЕМА (ЛАВИРИНТИ, БРЗАЛИЦЕ, ЗАГОНЕТНЕ ПРИЧЕ, ГЛАВОЛОНИ) 200 слика и цртежа, 30% попуст у књигама:

- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЕНИГМАТИКЕ • 101 ПРОБЛЕМ
 - МАЂИОНИЧАРСКИ ТРИКОВИ • ДРУШТВЕНЕ ИГРЕ
- Свака књига 150 дин. Две књиге 260 дин. Три књиге 350 дин. ЧЕТИРИ књиге САМО 420 ДИН. Наручите на адресу: ЗАБАВА, ФАХ 150,11070 БЕОГРАД. Шаљемо одмах, плаћате кад примите.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Аријана Новак, Прерадовићева 29, 41000 Загреб — 12 година, дописивала би се са вршњацима широм Југославије, нарочито из Београда и Далмације, воли спорт и добру рок музику навија за „Хајдук“ и „Црвену звезду“.

Наташа Крњајић, Тараса Шевченка 18, 22000 Сремска Митровица — 13 година, желела би да се дописује са вршњацима из наше земље и из Велике Британије.

Биљана Милићевић, Санџака 2, 31330 Прибој — ученица петог разреда основне школе, сакупља значке и салвете, воли забавну и рок музику.

Јелена Јеремић, ученица VI/1 Основне школе „Сава Ковачевић“, 11312 Михајловац — 11 година, воли забавну музику, сакупља значке и салвете, навија за „Црвену звезду“ и желела би да се дописује са вршњацима из наше земље.

Дејан Костић, булевар Председника Тита 140/4, 16000 Лесковац — 11 година, воли музику и спорт, одговара на свако писмо.

Распрострање » Белешке «

Молим вас да ми одговорите где могу да купим „Белешке из генетике“ које је издала „Савремена администрација“.

Биљана Скакић,
Трг првобораца 8
Лозовик

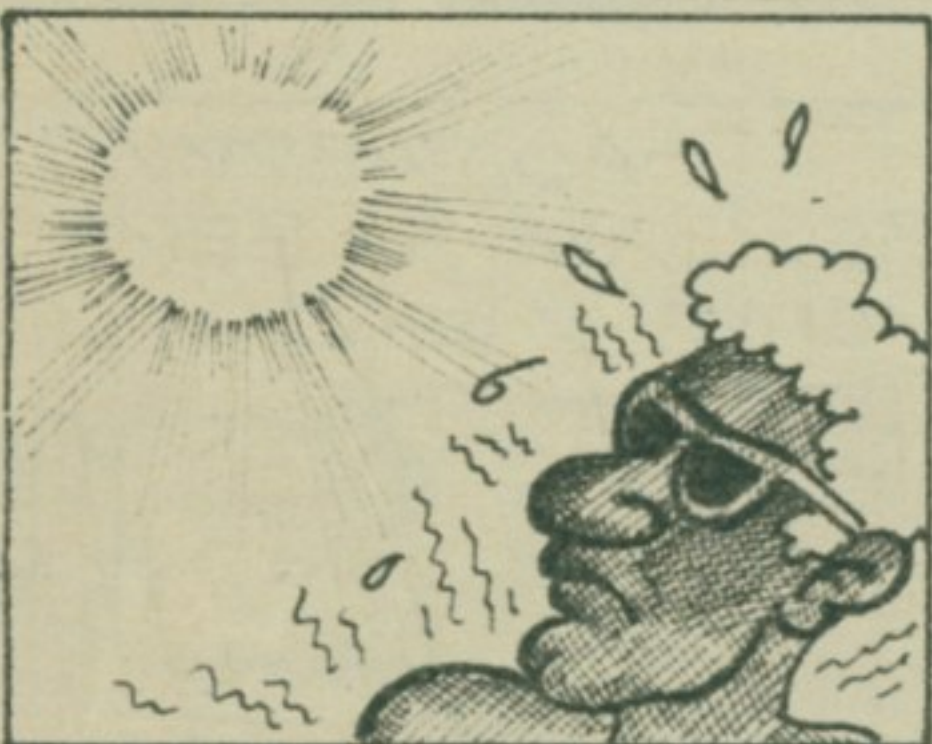
Књига која те интересује је распродата па је зато, ако желиш да је прочиташ, потражи у библиотечкама.

Прејшло је

Жељела бих да напишем да ли је ико икада стигао до Сунца и ако није, због чега?

Марија,
Дубровник

Једном давно, по легенди, Дедалов син Икар пожелио је да се приближи Сунцу. Како је прошао, познато је: восак на крилима које му је начинио отац отопио се и он је завршио у мору. Слично би се догодило и неком модерном Икару: наиме, још није пронађен ма

теријал отпоран на огромну топлотну енергију коју зрачи Сунце. Температура његовог језгра креће се између 10 и 30 милиона степени а фотосфера, односно „светле сфере“, то је око 400 км дебео слој који непосредно посматрамо као површину Сунчеве сфере, око 6000 степени.

За све ђурије осим ђубајних

Недавно сам сазнао за INTER-RAIL карту па бих те молио за информацију ко може да је добије, по којој цијени, за које земље важи? Да ли се путује на „своју руку“ или организовано и да ли за спавање важи мото „снаћи се како знаш“.

Читалац
из Мостара

Inter-rail карту могу да користе сви наши грађани до 26 година старости а важи за све земље западне Европе, Мађарску и Румунију. У њену цену, а кошта 8168 динара плус 50 одсто од пуне цене карте до границе земље, урачуна-та је и бродска карта за прелаз Ламанша. Важност карте је 30 дана с неограниченим правом путовања и дужином релација изузев неколико приватних пруга у Швајцарској, СР Немачкој. Дакле, inter rail је карта са којом поје-

динац може да путује где жели и у време које жели па према томе исхрана и спавање зависе од његове сналажливости. У Београду може да се купи у агенцији „Београд-турс“, Милована Миловановића 5, телефон 641-258.

Забаведник у имену

Желео бих да сазнам колика је годишња претплата за „Техничке новине“ и која је њихова адреса? Молио бих те и за објашњење значења мог имена.

Емир Чашља,
Зеница

Годишња претплата „Техничких новина“ Београд, 7. јула 26, износи 200 динара.

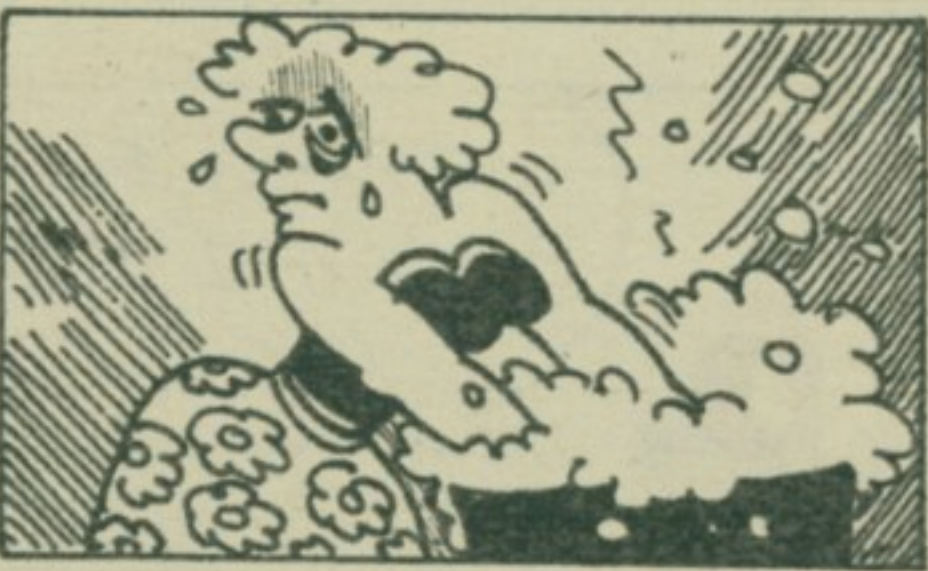
Што се тиче твог имена, оно потиче од арапског Амир, а значи заповедник или владар.

Шућак на сукњи

Да ли постоји неко средство којим бих очистила мрље од шипка са бијеле сукње?

Драгана Шаренац,
Рисан

Наш савет је да сукњу даш на хемијско чишћење. Уколико се ипак одлучиш да мрље скидаш са-

ма, онда део сукње који си исфлекала потопа у раствор хидрогена, затим у амонијак и онда га одмах добро испери.

7 ђајуљака

Молим вас да објавите имена патуљака из бајке „Снежана и седам патуљака“.

Снежана,
Краљево

Снежанини другари су Уча, Бурко, Смешко, Љутко, Поспанко, Кијавко и Стидљивко.

ВЕЛИКЕ МИСЛИ — ВЕЛИКИХ ЉУДИ

— избор вредних мисли —

Садржај:

човек — друштво — рад — успех — љубав — срећа — слава — идеје — искуства — мудрост — моћ — личност — уметност — итд.

250 динара плаћате поштару.

Милун Васиљевић,
пост ресторат, 11000 Београд

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаци, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љуби-сав Лилић, Каћа Милетић, Брани-слава Митровић, Мирјана Моравче-вић, Раденко Павловић, Ружица Пе-тровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Теран, Све-тлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашо-вић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уред-ник стрипа), Петар Милатовић, Ве-сна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Не-дељковић, Биљана Орловић, Љубо-мир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоро-вић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-нић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИ-ТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-графије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за кул-туру СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полуго-дишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полуго-дишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну на-знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-ја“ — претплата на лист „ПОЛИТИ-КИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У
СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Str.	107.—
ФРАНЦУСКА	Fr.	267.—
ШВЕДСКА	Sk.	271.—

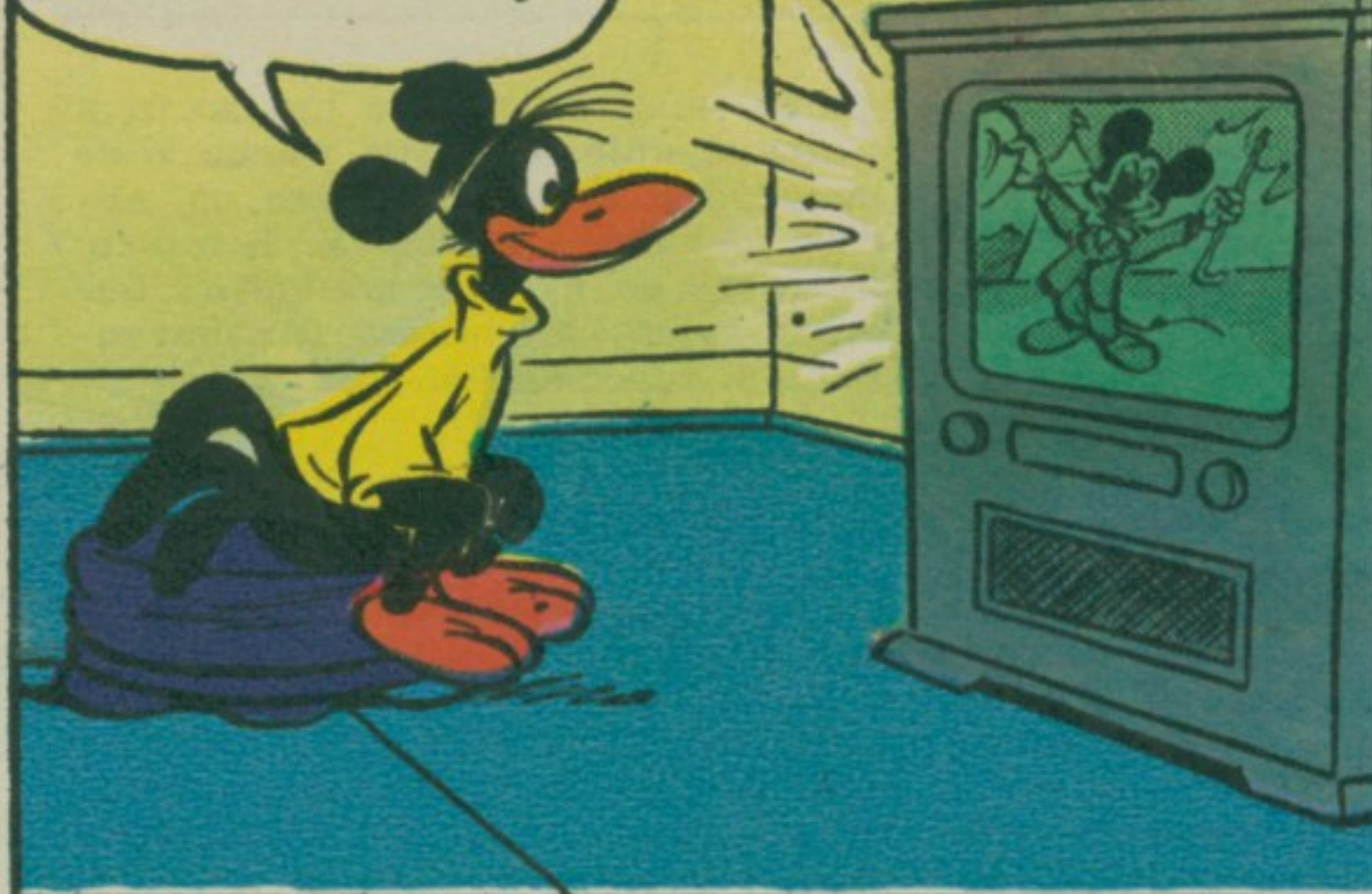
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обаве-зну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT
Disney

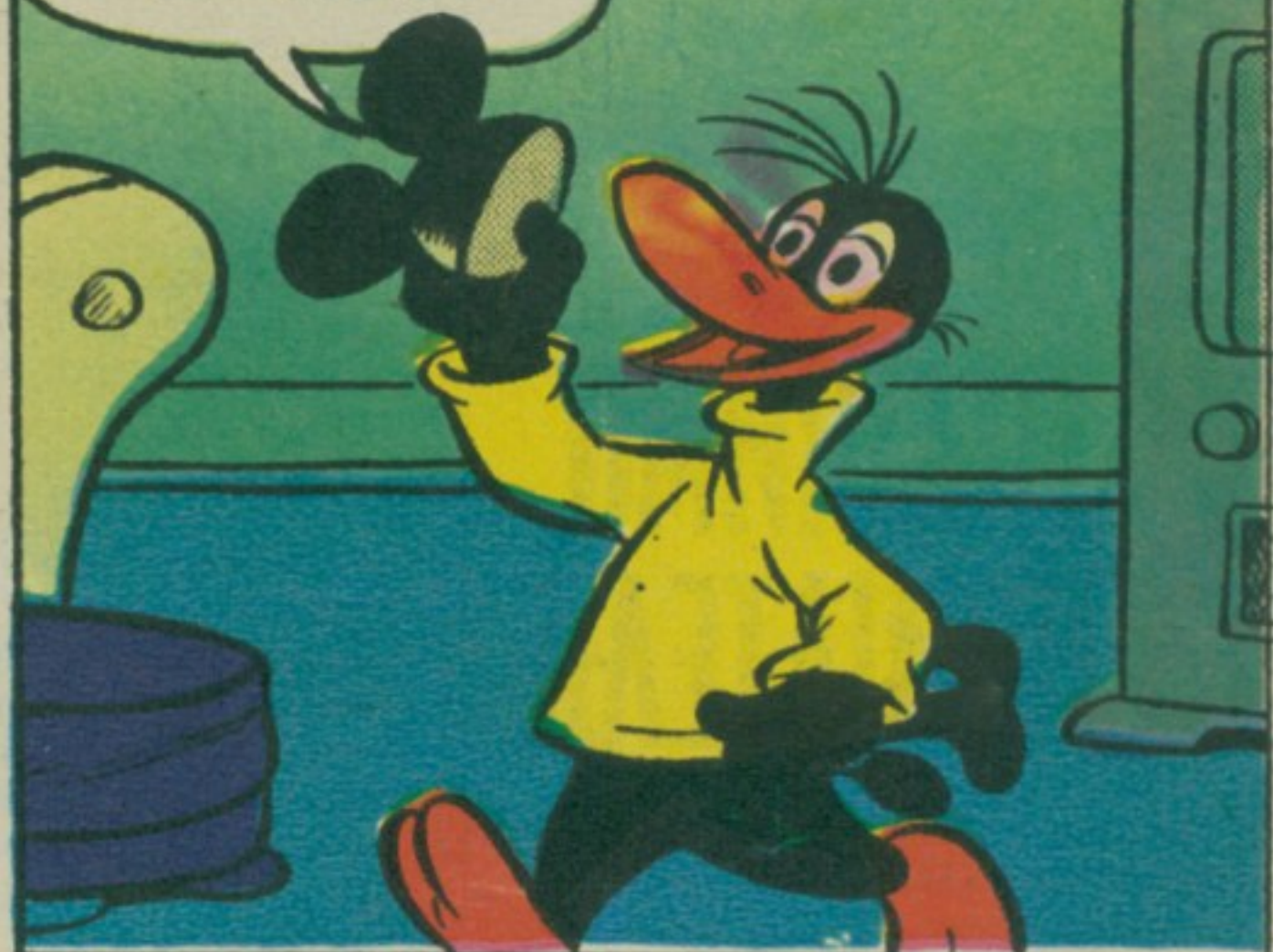

МИКИ

Е, БАШ ВОЛИМ ОВАЈ
ДИЗНИЛЕНД!

А САД ОДОХ У
ШЕЋЊУ!

ПУФ... ЗДРАВО, ГА-
ВРО! МАЛО ВЕЖЕАМ...
ПУФ... ДА БИХ ОСТ'О
У ФОРМИ!

ЋАО, ГАВРИЛО?
ВЕЖБАМ ЗА ВЕЧЕРАШЊИ
ИСПИТ У ШКОЛИ ИГРАЊА!

ПА ШТО СЕ МУЧИШ,
БЕЛКА? АКО ТЕ ТО-
Л'КО БОЛЕ
НОГЕ...

МОРАМ, ГАВРО!
ВИСОКЕ ШТИКЛЕ
СУ ХИТ!

Distributed by King Features Syndicate.

КАД МАЛО БОЉЕ ПРОМИСЛИМ,
СЛАВУЈКО, ПРЕСРЕКАН САМ ШТО
САМ
ПТИЦА!

© 1957
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

WALT
Disney